eskişehir 2013
TÜRK DÜNYASI KÜLTÜR BAŞKENTİ

KIBRIS VE BALKANLARDA TÜRK ŞİİRİ

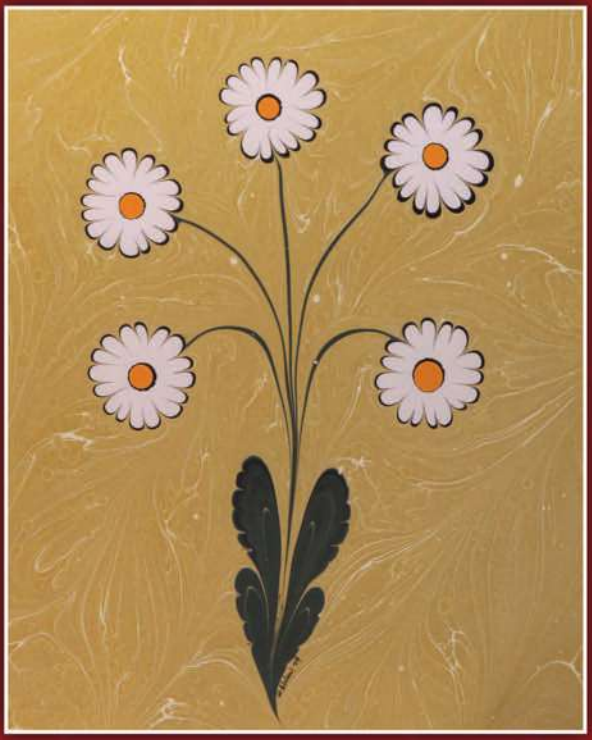

KIBRIS VE BALKANLAR'DA TÜRK ŞİİRİ

Eskişehir 2013
Türk Dünyası Kültür Başkenti Ajansı

Kapak Ebrusu
Adem AKKUŞ

SUNUŞ

Bizim için şiir, tarihimizle birlikte var olan en eski iletişim dilimizdir. Duyguların sözle ifadesi olan şiir sanatı, duyguları zengin Türk Milleti'nin en başarılı olduğu alanlardan biridir. Yazının henüz kullanılmadığı dönemlerde, hikmetin ve bilginin aktarılmasında şiir sanatının etkin söylemi hayati önem taşıyordu. Az sözle çok şey anlatmak için şiirin efsunlu dünyasına müracat ediliyordu. Böylece kolay ezberlenen ve hafızada kolay tutulan bir yöntemle bilgi ve değerler kuşaktan kuşağa taşınıyor ve geniş bir coğrafyada yankılanıyordu.

Günümüzde şiir "imgelerle konuşma sanatı" olarak tanımlanmaktadır. "İmge" ise "sözcüklerle görüntü çizme sanatı" diye tarif edilmektedir. Demek ki şiir duygulara hitap eden ve iç dünyamızda tarifi mümkün olmayan bambaşka dünyalar oluşturan efsunlu bir sanattır. Bu anlamda şiir insanı geliştiren, yetiştiren bir tekamül sürecidir. İç dünyamızı derinleştiren ve zenginleştiren bu sanat insani vasıflarımızı yücelten bir etkiye sahiptir. Bunun en güzel örneği Yunus Emre'nin dizelerinde dile getirildiği gibi "Bir ben vardır bende, benden içeru" mısraları ile kendini göstermektedir.

"Her âdem bir âlem" demiş atalarımız. İşte bu âlemin keşfi ancak şiirle gerçekleşmektedir. Bu yüzden her seviyeden insanımız hayatının bir döneminde mutlaka şiire ilgi duymuş ve şiiri yaşamıştır. Bu nedenle olsa gerek bizim kültürümüzde şiir sanatı bir çok alt ve yan dallara ayrılmış ve çeşitlenmiştir. Bir zenginlik olarak karşımıza çıkan bu durum farklı renk ve farklı kokularda çiçeklerle donanmış geniş bir bahçeyi andırmaktadır.

Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti faaliyetleri kapsamında tarihi ve kültürel zenginliklerimizin tespiti ve bunların gündeme getirilmesi çalışmalarına ayrı bir özen

göstermekteyiz. Edebi sanatlarımız içinde müstesna bir yer tutan şiir sanatımızın zenginliklerine küçük bir ayna tutmak ve bu husustaki birikimlerimizden bir demet sunmak amacı ile sizler için bir dizi şiir kitabı hazırladık.

Geniş bir coğrafyada zaman içinde oluşmuş, özü aynı ama renkleri kokuları ve tatları ile bir birinden farklı yedi ayrı şiir kitabını sizlere sunuyoruz. Amacımız günlük telaşlar içinde bakmaya fırsat bulamadığımız bu zenginliğimizi bir nebze sizlere hatırlatmak. Çünkü her biri bir derya olan bu şiir türlerimiz keşfedilmeyi bekleyen birer hazine gibi karşımızda duruyor. Bu kitaplar ise bu deryalara açılan küçük birer kapı gibi sizlere sunuluyor.

- Türk Halk Şiiri
- Türk Tekke Şiiri
- Türk Divan Şiiri
- Tanzimat Sonrası Türk Şiiri
- Cumhuriyet ve Sonrası Türk Şiiri
- Kıbrıs ve Balkanlar'da Türk Şiiri
- Orta Asya ve Kafkaslar'da Türk Şiiri

Yedi kitaptan oluşan bu şiir seçkisinin duygu dünyamızda yeni ufuklar açması ve şiirle zenginleşen gönüllerimizde bir esenlik kaynağı olması dileği ile hepinizi saygı ve sevgi ile selamlıyor, bu süreçte emeği geçen tüm dostları tebrik ediyorum.

Güngör Azim TUNA
Eskişehir Valisi

ÖN SÖZ

Türkçe yazılıp söylenen şiirin coğrafyası elbette Anadolu ile sınırlı değildir. Zira, Türkçe asırlar boyunca Anadolu dışında da egemen bir edebiyat dili oldu. Bu bağlamda Kıbrıs'ta, Batı Trakya'da, Rumeli coğrafyasında yani Bulgaristan, Kosova, Makedonya ve Romanya'da da Türkçe'nin bir şiir geleneği oluşturduğu, yüzlerce şair yetiştirdiği ve binlerce eser verildiği tarihsel bir gerçekliktir.

İşte bu kitap, Kıbrıs ve Balkanlar'daki Türkçe şiirin önemli şairlerinden ve onlardan seçilen şiirlerden oluşuyor. Burada amacımız bu coğrafyadaki Türkçe şiiri bir kez daha gündemimize getirmektir. Bu niyet ve çaba bizim şüphesiz ki Anadolu'da yaşayan insanlar olarak ufkumuzu açacak bir niyet ve çaba olarak anlaşılmalıdır. Yapmaya çalıştığımızı bir hafıza tazelemesidir. Buna ihtiyacımız da var. Zira, bir milletin kendisi gibi şiiri de mazisiyle birlikte vardır.

Hayat da edebiyat da geçmişten bugüne akan ırmak gibidir. Bu yüzden Türkiye'de yaşayan insanlar olarak her biri ile dil, din ve soy olarak birlikteliğimiz olana şairlerin şiirleriyle hemhal olmamız Türkiye'de yazılan şiirin de ufkunu genişletecektir.

Bu amaçla hazırlanan bu çalışmada Kıbrıs, Batı Trakya, Bulgaristan, Kosova, Makedonya, Romanya ve Gagavuzya coğrafyasında yazılan şiirlere bir kapı aralamış oluyoruz. Şüphesiz ki bu coğrafyalardaki Türkçe şiir birikimi bu kitaptakilerden ibaret değildir. Onlarca cilt çalışmayı gerektirecek bir şiirin varlığı söz konusudur. Biz, bunlardan ancak bir bölümünü bu kitaba alabildik.

Dileğimiz odur ki bu coğrafyalarda yaşayanlar da Türkiye'deki şiir birikimini tanısınlar. Onlarla aramızda edebiyat bağlamında da sıkı bir münasebet gelişsin. Böylece Türkçe'nin şiir dili olarak da bir dünya dili olduğu daha iyi anlaşılsın.

Kitapta, adı geçen coğrafyalardaki şairlerden şiir örnekleri ve şairlerin kısa biyografileri yer alıyor. Bir de kitabın başına bu coğrafyalardaki şiirin tarihsel serüvenini anlatan bir bölüm koyduk. Kitapta ayrıca konu ile ilgili üç tane de makale yer alıyor. Şunu da belirtelim: Yazım ve noktalama konusunda şairlerin tercihlerine uyduk. Kendimizce bir değişikliğe gitmedik.

Kitabı hazırlarken konu ile ilgili temel kaynaklardan ve özellikle de Kültür Bakanlığımızın hazırladığı Türkiye Dışındaki Türk Edebiyatları Antolojisi'nden oldukça yararlandık. O çalışmaya emek verenlere ve makale sahiplerine buradan teşekkür etmeyi bir borç biliyoruz. Benzer bir çalışmayla Türkiye'deki Türkçe şiirin de o coğrafyalarda tanıtılması en büyük arzumuzdur.

M. Selim EREN

İÇİNDEKİLER

Sunuş.....3
Ön söz.....5

1. BÖLÜM
KIBRIS VE BALKANLAR'DA TÜRK ŞİİRİ.....11

2. BÖLÜM
OKUMA METİNLERİ.....17
Suat Engüllü/ Balkanlar'da Türk Şiiri.....17
Harid Fedai/ Çağdaş Kıbrıs Türk Edebiyatı.....30
Rıdvan Canım/Balkanlar'da Yaşayan ve
Türkçe Yazan Şairler.....33

3. BÖLÜM
KIBRIS'TA TÜRK ŞİİRİ.....39
Müftü Hilmi Efendi.....39
Âşık Kenzi.....40
Müftü Mehmed Râcî.....41
Kaytazzâde Mehmed Nâzım Efendi.....42
Mehmed Nâzım.....43
Oğuz Kusetoğlu.....44
Osman Türkay.....45
Urkiye Mine Balman.....48
Harid Fedai.....49
Kubilay Beliğ.....51
Özker Yaşın.....52
Mahmut İslamoğlu.....53
Fuat Veziroğlu.....54
Bener Hakkı Hakeri.....57
Neriman Cahit.....57
Fikret Demirağ.....59
Erdoğan Saraçoğlu.....60
Feriha Altıok.....61
Neşe Yaşın.....62

Ayşen Dağlı 64
Faize Özdemirciler 65
Şirin Zaferyıldızı 66
BATI TRAKYA'DA TÜRK ŞİİRİ 68
Tevfik Hüseyinoğlu 68
Ali Rıza Saraçoğlu 70
Asım Haliloğlu 72
Hüseyin Salihoğlu 74
Hüseyin Alibabaoğlu 75
Hüseyin Mahmutoğlu 77
Kadir Yakıbaşıoğlu 78
Salih Halil 80
Rahmi Ali 83
Mustafa Tahsinoğlu 84
İmam Kasım 86
Mücahit Mümin 88
Naim Kâzım 89
Mehmet Çolak 89
Refika Nâzım 90
Hüseyin Mazlum 92
Reşit Salim 94
Hasan Ahmet 96
İbrahim Baltalı 97
Cihan Abbasoğlu 99
BULGARİSTAN'DA TÜRK ŞİİRİ 100
Mehmet Müzekkâ Con 100
Mustafa Şerif Alyanak 101
İzzet Dinç 103
Mehmet Behçet Perim 104
Mehmet Fikri 106
Ahmet Şerifov 108
Mefkure Mollaova 109
Mülazım Çavuşev 110
Recep Küpçü 112
Ali Bayramov 114
Süleyman Yusufov 115

Durhan Hasanov 116
Sabri İbrahimov 117
Nazmi Nuriev 120
Osman Azizov 122
Fevzi Kadirov 124
Şaban Mahmodov 125
Şahin Mustafov 127
Lâtif Karagöz 130
Naci Ferhadov 131
İsmail Çavuşev 134
Ahmet Eminov 134
Rahim Recebov 136
Nemciye Mehmedova 139
Nebiye İbrahimova 141
Ahmet Kadirov 143
Hilmi Haşal 144
KOSOVA - MAKEDONYA TÜRK ŞİİRİ 145
Enver Tuzcu 145
Şükrü Ramo 147
Necati Zekeriya 149
Fahri Kaya 150
İlhami Emin 152
Esat Bayram 154
Nusret Dişo Ülkü 156
Nimetullah Hafiz 158
Enver Bakî 159
Hasan Mercan 160
Arif Bozacı 162
Avni Engüllü 164
Bayram İbrahim Rogovalı 165
İskender Muzbeg 167
Fahri Ali 170
Altay Suroy Recepoğlu 170
Suat Engüllü 173
Fahri Mermer 176
Agim Rifat Yeşeren 177

Etem Baymak 180
Zeynel Beksaç 182
Osman Baymak 184
İrfan Bellür 186
Mehmet Bütüç 188
Sabit Yusuf 190
ROMANYA'DA TÜRK ŞİİRİ 192
Mehmet Niyazi 192
İsa Halim Yusuf 194
Necip Hacı Fazıl 196
İsmail H.A. Ziyaeddin 198
Nevzat Yusuf Sarıgöl 200
Güner Akmolla 202
Hacıamet Cemal 204
Gülten Abdula 205
Fatma Sadık 206
GAGAUZYA'DA TÜRK ŞİİRİ 208
Nikolay Petroviç Arabacı 208
Nikolay Georgieviç Tanasoğlu 210
Diyonis Tanasoğlu 211
Vasiliy Duloglu 212
Dimitri Karaçoban 213
Stepan Kuroglu 214
Vasi Filioğlu 215
Todur Zanet 216
Valentina Karanfil 217
Anjela Mutkoglu 218

Kaynakça 219

1. BÖLÜM

KIBRIS VE BALKANLAR'DA TÜRK ŞİİRİ

Kıbrıs, Osmanlılardan önce Venediklilerin elinde bulunmaktaydı. Daha sonra 1570–1571 yıllarındaki kuşatmanın ardından Osmanlı toprağı oldu. Ardından buraya Türkler iskân edildi. Dolayısıyla Kıbrıs Türk şiirinin başlangıcını 1570-1571'li yıllar olarak kabul etmek gerekir.

Varlığını o günden bu yana sürdüren Kıbrıs Türk şiiri Divan, Halk ve Tekke şiiri çerçevesinde burada bir varlık oluştururken bugünkü çağdaş Kıbrıs Türk şiirine kadar uzayan yıllarda önemli şairler yetiştirir. Bu şairler arasında adı öncelikle anılması gereken Müftü Hilmi Efendi, Âşık Kenzî, Müftü Raci Efendi, Osman Cemal Efendi gibi isimlerdir.

Zaman içinde idaresi geçici olarak İngilizlere devredilen ve sonraki yıllarda adada yaşayan Rumlarla ve Yunanistan'la aramızda sürekli bir soruna dönüşen bu topraklarda zaman zaman azalsa da Türk varlığı hep devam ettiğinden buradaki Türk şiiri de varlığını devam ettirmiştir. 20. yy. başlarına gelindiğinde bu isimler arasında Mehmet Nazım Efendi, Ahmet Tevfik Efendi, Mehmet Nazım Bey, Mehmet Fikri, Osman Talat, Ahmet Ratip gibi isimleri de anmak da gerekir.

Kıbrıs Türk şiirindeki asıl gelişme 1940'lı yıllardan itibaren ortaya çıkar. Türkiye'de öğrenim gören Kıbrıslı şairler, buradaki şiirsel birikimi öğrenip Kıbrıs'a da taşırlar. Böylece burada

dergiler, kitaplar da çıkmaya başlar. Hikmet Taşkent, Mine Balmay, Süleyman Nazif Eberoğlu, Emine Otan, Semih Sait, Umar Çağdaş Kıbrıs şiirinin temelini oluşturan isimler olarak dikkati çekerler.

1950 ve sonrasında ise şiirsel gelişme devam eder. Süleyman Ebeoğlu, Taner Fikret Baybars, Özker Yaşın, Bener Hakeri, Osman Türkaya, Ahmet Tolgay, Mustafa Adiloğlu, Osman Türkay Kıbrıs Türk şiirini ileri bir düzeye taşırlar. Sonraki yıllarda bu gelişime devam eder. Bu isimler arasında Kutlu Adalı, Fuat Veziroğlu, Fikret Demirağ, Ersin Taşer, Oktay Öksüzoğlu, Mehmet Kansu'dan da söz edilmelidir.

20 Temmuz Barış Harekâtıyla adada bağımsız bir Türk devletinin kurulması burada yaşayan Türklerin hem hayatlarını hem de edebiyatlarını etkiler. Kıbrıs, artık Türkler için bir barış ve özgürlük toprağı olmuştur. Oluşan bu olumlu havada şiir de gelişip zenginleşir. Oktay Öksüzoğlu, Orbay Delice Irmak, Mehmet Levent, Şirin Zaferyıldız, İlkay Adalı, Harid Fedayi, Bület Feyzioğlu, Neriman Cahit isimleri anılmalıdır. Bunlara Neşe Yaşın, Mehmet Yaşın, Tamer Öncül, Feriha Altıok, Zeki Ali isimleri de eklenmelidir.

Kıbrıs Türk şiirinde konular yaşanan olaylara göre şekillenir. Adanın işgal, ilhak, bağımsızlık süreçler yaşaması burada yazılan şiirleri de milli, hamasi şiirler yapar. Yine özgürlük ve barış teması da sıkça işlenir. Elbette aşk, doğa güzellikleri gibi şiirin aslı temaları da sıkça işlenir.

Bugün Yunanistan sınırları içinde bulunan Batı Trakya ise, tarih itibariye Osmanlı dönemindeki Rumeli Coğrafyasında yer alan bir bölgedir. Dolayısıyla burada da Osmanlı Divan, Halk ve Tekke şiirinin oluşturduğu zengin bir edebi gelenek vardır. Yani Batı Trakya'da bir Türkçe şiir geleneği söz konusudur.

Durum böyle olmasına rağmen zaman içinde buraların Osmanlı yönetiminden çıkması buradaki şiir geleneğinin unutulmasına ve üstünün örtülmesine neden olmuştur. Son yıllarda yapılan akademik çalışmalarla bu bilinmezlik büyük

ölçüde ortadan kalkmış ve yeniden Batı Trakya şiir geleneğinden söz edilir hale gelinmiştir.

Bu çerçevede 1920'li yıllardan sonra Batı Trakya'da Türkçe gazete ve dergiler yayımlanmaya başlamış ve bu durum buradaki Türkçe şiiri bir hayli canlandırmıştır. Bu gazeteler arasında İmdat, Cumhuriyet, Yeni Ziya, Trakya Postası, Balkan Yeni Yol Adalet, Yarın gibi gazeteleri saymak mümkündür.

Batı Trakya çağdaş Türk şiiri büyük ölçüde geleneksel Türk halk şiirinin özelliklerini taşır. Bu yüzden "koşma" türünün bu şiirde yaygın olarak kullanıldığı söylenebilir. Dil, oldukça yalındır. Konu olarak aşk, ayrılık, ölüm, gurbet gibi konuların yanı sıra, Yunan baskıları, göç vb. konuların işlendiği görülür.

Batı Trakya Türk edebiyatının önde gelen şairleri Asım Haliloğlu, Tevfik Hüseyinoğlu, Ali Rıza Saraçoğlu, Hüseyin Mahmutoğlu, Rahmi Ali, Mehmet Çolak, Mücahit Mümin, Naim Kazım, Salih Halil, Reşit Salim, Şükran Raif, Hüseyin Mazlum, Gülten Mustafa, Abdurrahim Dede, Ercan Caneri, Mehmet Dükancı, Hasan Ahmet, Füsün Suka, Sema Tahsinoğlu, Hülya Emin, İbrahim Baltalı, Mustafa Çolak gibi isimlerdir.

Bulgaristan coğrafyası da Türkçe şiirin var olduğu yerlerden biridir. Önceleri Osmanlı'nın Rumeli coğrafyasının içinde yer alan bu bölge 93 savaşından sonra Bulgaristan adıyla bağımsız bir devlete dönüşse ve buradan Anadolu'ya göçler olsa bile burada kalan Türkler de artık bu yeni devletin tebaası olarak varlıklarını bugüne kadar devam ettirdiler. Ne var ki önceki dönemin Türkçe şiir zenginliği bu yeni dönemde söz konusu olmaz. Zira buradaki Türkler azınlık durumuna düştükleri için dil, eğitim, kültür noktasında ciddi sıkıntılar yaşarlar. Dolayısıyla bu dönem bir durgunluk ve büyük ölçüde suskunluk devridir.

Bütün bu tarihsel olaylar bir yana burada da eski gücünde olmasa bile Türkçe şiirin sesi hiç susmadı. Özellikle 1990 sonrası bu ülkenin demokratikleşme sürecine girmesi Türkçe şiiri de olumlu etkiledi. Bir taraftan geleneksel şiir sözlü olarak

varlığını sürdürürken yazılı şiir de şairlerini yetiştirdi ve ortaya Bulgaristan'da Türkçe şiir gerçeğini ortaya çıkardı.

Bulgaristan'daki Türkçe edebiyatın en zengin alanı şiir olmuştur. Şiirde yalın Türkçe kullanılmış, ama şive olarak Rumeli şivesi tercih edilmiştir. Geleneğin etkisiyle önceleri Divan tarzı eserler de verilerek sonradan ağrılıklı olarak Türkiye'de Milli Edebiyatla başlayan sürecin özelliklerine uygun eserler yazılmıştır. Bu yüzden hece vezni ve serbest vezin ağırlıktadır.

Bu coğrafyada yazılan şiirin konuları da buranın tarihsel şartlarına göre şekillenmiştir. Türklerin yaşadıkları zorluklar, hürriyet duygusu en çok işlenen temalardır. Bunların yanı sıra hemen her şairde görülebilecek aşk, ayrılık tabiat sevgisi, ölüm gibi insani duygular da buradaki şiirin işlediği ana temalardır.

Biraz da şairlere değinelim. Söylenmesi gereken isimler arasında Mehmet Müzekka Con, Mustafa Şerif Alyanak, Mehmet Behçet Perim, Mehmet Fikri, İzzet Dinç, Ahmet Şeriov, Mefkure Mollova, Mülazım Çavuşev, Niyazi Hüseyinov, Lütfi Femirov, Sabahattin Bayramov, Nevzat Mehmedov, Ömer Osmanov, Latif Aliev, Mustafa Mutkov, Şaban Mahmudov, Nebiye İbrahimova, Kadriye Cesur sayılabilir.

Bugünkü Kosova ve Makedonya da Türkçe şiirin önemli merkezlerindendir. Zira Eski Yugoslavya coğrafyası olarak da bilinen bu topraklarda Osmanlıların Rumeli'yi fethiyle birlikte çok sayıda Türk aile iskân edildi. Zaman içinde Türk nüfusu, Türk dili bakımından Bursa ne ise mesela Üsküp ve Prizren de o idi. Bu bakımdan Türkçe şiir bu iki ülkede zirveye çıktı. Daha divan şairlerinden başlayarak çok sayıda halk şairi yetişti ve bu şairler silsilesi bugüne kadar geldi. Bugün de Balkanlar'da Türkçe şiir denilince akla hemen özellikle Prizren ve Üsküp dolayısıyla Kosova ve Makedonya gelmektedir.

Osmanlı hâkimiyeti dönemi hatırlanacak olursa mesela Âşık Çelebi, Öksüz Dede ve Veysi'yi hatırlamak buradaki Türkçe şiirin seviyesini anlamak için yeterli olacaktır. Yine Yahya Kemal'in,

Leskofçalı Galib'in bu coğrafyada doğdukları düşünülecek olursa buraların nasıl bir şiir toprağı olduğu daha iyi anlaşılacaktır.

Zaman içinde bu coğrafya hâkimiyetimizden çıktı ama göçlere rağmen buralarda da Türk nüfusu var olmaya devam etti. Dolayısıyla Türkçe de bu nüfusa bağlı olarak şiir dili olma özelliğini korudu ve pek çok şiar yetiştirdi. Şimdi bunlardan özellikle çağdaş anlamda eserler verenlerden bazılarının adlarını analım. Enver Tuzcu, Şükrü Ramo, Necati Zekeriye, Fahri Kaya, İlhami Emin modern dönemin birinci kuşak şairler arasında en önemli isimlerdir. İkinci nesil içinde de çok önemli şairler yetişmiştir. Bunlar arasında da Esat Bayram, Nusret Dişo Ülkü, Nimetullah Hafız, Hasan Mercan, Avni Engüllü, İskender Muzbeg, Suat Engüllü, Fahri Mermer, Osman Baymak, Zeynel Beksaç adları anılması geren önemli şairlerdir.

Romanya da Türkçe şiirin var olduğu coğrafyalardan biridir. Mehmet Niyazi; İsmail H.A. Ziyaeddin, Cevat Raşit, Nevzat Yusuf, Memedemin Yaşar, Acmin Baubek, Enver Mahmut, Fatma Sadık, Saliha Fazıl gibi isimler Romanya'daki çağdaş Türk şiirinin önemli temsilcileri olarak dikkati çekerler.

Buradaki şiirin Balkan Coğrafyasındaki şiirden farkı dil olarak Tatar şivesinin kullanılması ve Kırım Türk şiiriyle olan münasebetleridir. Zira burada çoğunluğu Kırım'dan gelmiş Tatar Türk nüfusu vardır. Durum böyle olunca buradaki şiir söyleyiş ve tema olarak buna göre şekillenir. Mesela şairlerin hemen hepsinde Kırım özlemi ve övgüsü sıkça kullanılan bir temadır. Buna bağlı olarak vatan ve hürriyet sevgisi, tabiat sevgisi de aynı şekilde Romanya Türk şiirinin ana konularını oluşturur.

Bu coğrafyada Türklerin yaşadığı bir yer de Moldova'nın Gagavuz bölgesidir. Gagavuzlar din olarak diğer Türk topluluklarından farklı olarak Müslüman değil Hıristiyan'dırlar. Fakat din bakımından farklılık dil bakımından farklılığa yol açmadığı için bu topraklarda da Türk şiirinin varlığından söz etmek gerekir.

Gagavuz edebiyatı ve şiiri çağdaş Türk şiir içinde en yenisidir denilebilir. Bunun sebebi Gagavuzlar nüfus olarak az olmaları, yaşadıkları yerde resmi olarak kullanılan dillerin arasında Türkçe'nin bulunmamasıdır. Bu durum onların ana dilleriyle eser vermeleri noktasında olumsuz bir sonuç doğurmuştur. Buna rağmen Türkçe yazan şairlerin varlığı da elbette söz konusudur. Bunlar arasında ise Nikolay Tanasoğlu, Diyonis Tanasoğlu, Nikolay Babaoğlu, Mina Köse, Dimitri Karaçoban, Stepan Kuroğlu, Vasi Filoğlu, Petr Gagauz isimleri anılmalıdır.

2. BÖLÜM

OKUMA METİNLERİ

BALKANLAR'DA TÜRK ŞİİRİ

Suat ENGÜLLÜ

İnsanlık tarihinde önemli yeri ve rolü bulunan Türk kültür ve uygarlığı, tarihin uzun bir zaman diliminde son derece geniş bir coğrafyaya yayılmış, bu coğrafyada varlık gösteren kültür ve uygarlıklarla çok eskilerden beri iç içe yaşamış, karşılıklı etkileşim içinde bulunmuştur. Bu bağlamda, milâdî 378 yılından bu yana, Orta Asya'dan Karadeniz kıyılarına inen, oradan da Avrupa'ya uzanan Hun, Avar, Bulgar, Vardar, Oğuz, Peçenek, Kuman Türkleri, ayak basıp yerleştikleri bölgelerin kültürlerinde silinmez izler bırakmışlardır. Hayatın her alanında mevcut olan bu izlerin, Balkanlar'da, yüzyıllardır neredeyse kesintisiz devam ettiği bilimsel olarak da tespit edilmiştir. Fakat Balkanlar coğrafyasında, Türk izlerinin uzun süreli ve kalıcı hâle gelmesi, bu toprakların Osmanlı İmparatorluğu sınırları içine dâhil edilmesi ve buralara yerleşen Türk ahalinin, bu toprakları yurt tutmasıyla olmuştur.

Osmanlı idaresinin Balkanlar'a yerleşip güçlenmesiyle birlikte, toplumun ve hayatın her alanında görülen gelişmeler ve yaşanan köklü değişimler, kültür ve sanata da yansımıştır. Bu bağlamda, Balkanlar'da boy veren, Osmanlı öncesi dönemde de var olabileceği olasılığının göz ardı edilmemesi gereken Türk edebiyatı, dolayısıyla da konumuz olan Türk şiiri, bu genel kültür ve sanat gelişiminden etkilenmiş, olabildiğince kendine özgü bir gelişim göstermiştir. Öyle ki Balkan Savaşları esnasında ve sonrasında, maalesef akıl almaz bir Türk kültür ve sanat

mirası kıyımına sahne olan Balkanlar'da, Türk şiiri, Osmanlı İmparatorluğu'nun en erken döneminden itibaren varlık göstermeye başlamıştır.

Balkanlar'da Türk şiirinden söz ederken, bu geniş coğrafyada yaşayan Türklerin toplumsal, ekonomik ve kültürel konumlarından hareket ederek, konuyu üç ayrı dönem içinde ele alıp irdelemek gerekmektedir:

1. Balkanlar'da Osmanlı dönemi Türk şiiri

2. Balkanlar'da 93 Harbi ve Balkan Savaşları sonrası Türk şiiri

3. Balkanlar'da İkinci Dünya Savaşı sonrası Türk şiiri

Bölgede yaşayan bütün Türklerin tek bir çatı altında bulundukları ve yaklaşık aynı toplumsal, ekonomik ve kültürel koşulları paylaştıkları Balkanlar'da, Osmanlı dönemi Türk şiirinin aydınlatılmasında çok önemli bir yer tutan şuara tezkirelerinin taranması çalışmalarıyla elde edilen bilgiler, Saraybosna, Belgrad, Üsküp, Manastır, Serez, Vardar Yenicesi, Selânik, Sofya, Filibe gibi önemli kültür merkezlerinde, ilk şairlerin XV. yüzyılın sonlarına doğru, II. Bayezid döneminde ortaya çıktıklarını açıkça gözler önüne sermektedir.

Bu şairlerden biri de, şuara tezkirelerinin tümünde Priştineli olduğu kayıtlı bulunan; çocukluk ve gençlik yıllarını Balkanlar'da geçiren; Arapça'yı, özellikle de Farsça'yı şiir yazabilecek derecede iyi bilen; Prof. Dr. Hasan Kaleşi'nin, Prizrenli olduğunu ileri sürdüğü Şem'i ve Zatî gibi, döneminin ünlü şairleriyle de ilişki içinde bulunduğu belirtilen Priştineli Mesihî'dir. Rumeli Beylerbeyi iken kendisini himayesi altına alan Hadım Ali Paşa'nın Şahkulu Ayaklanması'nda şehit edilmesinden sonra, aslında Ahmet Paşa, Necati ve Zatî ile birlikte klâsik Türk şiirinin kurucularından sayılan Mesihî'nin dünyası değişir, yoksulluk içinde yaşamaya başlar. İçine düştüğü durumun etkisi altında Hadım Ali Paşa'ya, en değerli şiirlerinden biri olduğu ileri sürülen

bir mersiye yazar. Kendisine Bosna'da verilen küçük bir tımarla ömrünü tamamlayıp 1512 yılında, perişan bir vaziyette orada ölür. Ahmed Paşa'nın, hakkında, "Rum'da şiirin kâşanesini kurduğu" dediği ileri sürülen, anlatımının özgünlüğü ve düşüncelerinin derinliği ile dikkat çektiği vurgulanan Mesihî'nin üç eserinden biri olan, İran edebiyatında da örneği bulunmayan Şehrengiz'in, edebî tür olarak şairin buluşu olduğu kesindir. Edirne için yazılan Şehrengiz'de, Mesihî'nin, mümkün olduğunca Türkçe sözcükler kullanmaya gayret gösterdiği apaçık ortadadır. Mesihî divanının en karakteristik örneği kabul edilen "Bahariyye" kasidesi, 1774 yılında Sir Wiliams Jons tarafından yayımlanan "Asya Şiiri Antolojisi"ne alınan tek Türk şiiridir. Bundan sonra başka dillere de çevrilmiş olan bu şiirin en başarılı çevirisi hiç kuşkusuz Prof. Dr. Fehim Bayraktareviç'in yaptığı Boşnakça çevirisidir.

Priştine'ye komşu bir şehir olan Prizren'de yetişen ve bu şehirle özdeşleşen bir diğer büyük Türk şairi de Suzi Çelebi'dir. Sehi, Lâtifî, Aşık Çelebi, Hasan Çelebi tezkirelerinde adı geçen, J. Hammer ve F. Babinger gibi yabancı bilim adamlarının ilgisini çeken Suzi Çelebi'nin, 1455-1465 yılları arasında doğmuş olabileceği tahmin edilmektedir. Şuara tezkirelerinde, öğrenim görmek için İstanbul'a gittiği ancak öğrenimini tamamlamadan tekrar Rumeli'ye döndüğü; Mihaloğlu Ali Bey'in yanında uzun zaman kalıp savaşlara katıldığı; o döneme ait önemli bir tarihî kaynak da sayılan, 15 bin beyitten oluşan "Gazavât-nâme" adlı eserinde bu savaşları manzum olarak kaleme aldığı bilgisi mevcuttur.

Tarih boyunca merkez olma özelliğini hiç kaybetmemiş olan Üsküp'te yetişen divan şairleri arasında en tanınmışı, hiç kuşkusuz XVI. yüzyılın ilk yarısında yaşamış olan âlim ve şair İshak Çelebi'dir. Makedonyalı bilim adamı Prof. Dr. Vanço Boşkov'un kendisi için "şair-âlim" dediği, aralarında Edirne, Serez, Üsküp, Bursa, Sahn gibi merkezlerin de bulunduğu birçok yerde müderrislik yapan İshak Çelebi, "İshak-name" adıyla tanınan "Selim-name" eseriyle de ün kazanmıştır. Yine Boşkov'a göre, üslûbu ve tarzı bakımından "divan edebiyatında bir örneği daha bulunmayan" ünlü "Şehrengiz-i Mahbudan-i Vilâyet-i

Üsküb" (Üsküp Kentinin Güzel Delikanlıları İçin Şehrengiz) adlı eseri de yazmıştır. Hayatı hakkında bilgi veren kaynaklardan, nüktedan ve zarif biri olduğu; ancak hayatının Şam kadılığına kadarki döneminin tam bir harabatî yaşantısı şeklinde geçtiği bilinen İshak Çelebi'nin yaşayışının şiirlerine de yansımış olması, yaşadığı dönem insanının zevkleri ve alışkanlıkları hakkında bilgi vermektedir.

Bugün Yunanistan sınırları içinde yer alan bir Ege Makedonyası şehri olan Vardar Yenicesi'nde yetişen, kişiliğinin oluşmasında yetiştiği ortamın tasavvufî atmosferinin etkili olduğu bilinen Usûlî hakkında, yaşadığı dönemin biyografi yazarlarının verdikleri bilgiler öylesine sınırlıdır ki bu kaynaklardan şair ile ilgili fazla bir şey öğrenebilmek mümkün değildir. Öğrenimini tamamladıktan sonra tasavvufa yöneldiği bilinmektedir. Mısır'a gidip uzun yıllar İbrahim Gülşenî'nin müridi olan Usûlî, şeyhinin ölümünden sonra, 1533 yılında doğum yeri Vardar Yenicesi'ne dönmüş, Rumeli'de Gülşenîliği yaymaya çalışmıştır.

Şuara tezkirelerinin taranmasıyla ulaşılan bilgilere göre, Osmanlı döneminde, bugünkü Bulgaristan sınırları içinde doğmuş olan şairlerin sayısı 85'tir. Osmanlı kültür coğrafyasında önemli birer merkez olan Sofya ile Filibe, Türk edebiyatına on altışar şair kazandırmıştır. Bunun dışında birçok şairin, çeşitli görevlerle geldikleri Bulgaristan'da, en verimli yıllarını geçirdikleri de unutulmamalıdır. 20. yüzyıl Bulgaristan Türk şair ve yazarlarından Mehmet Çavuş'a göre, "Misal-i cennettir evvel baharı / Açılır kırmızı gülü Tuna'nın" mısralarının müellifi, yeniçeri şairi Öksüz Dede'nin, Niğbolu doğumlu olduğuna kesin gözüyle bakılmaktadır.

Özellikle 1992-1996 yılları arasında cereyan eden Bosna Savaşı nedeniyle ülkemizde uzun süre hep gündemde bulunan Bosna Hersek, Balkanlar Türk şiiri açısından büyük önem taşımaktadır. Günümüzde maalesef Türkçe'nin konuşulmadığı; önemli sayılabilecek, Türk varlığını yaşatabilecek güç ve konumda bulunan bir Türk topluluğunun bulunmadığı Bosna Hersek'te, Osmanlı döneminde birçok önemli şair yetişmiştir.

1463 yılında, Fatih Sultan Mehmet zamanında fethedilen ve fethin hemen sonrasında kitleler hâlinde İslâmiyet'i kabul ettikleri; Osmanlı döneminde, yönetimsel, askerî, bilimsel ve edebî alanlarda önemli konumlara yükseldikleri; hatta 16. ve 17. yüzyıllarda, Osmanlı Devleti'ne 22 Bosnalı sadrazam verdikleri bilinen Boşnaklar, Balkanlar'da yaratılan Türk şiiri içinde çok özel bir yere sahiptirler.

Balkanlar'da yaratılan Türk şiiri bütünlüğü içinde, en çok araştırılmış, en çok incelenmiş olan, Osmanlı döneminde Bosna-Hersek'te yaratılan Türk şiiridir. Bu alanda sarf ettikleri çaba ve gerçekleştirdikleri değerli çalışmalar dolayısıyla, Prof. Dr. Fehim Nametak, Dr. Lâmia Haciosmanoviç, Cenana Buturoviç, Munib Maglayliç ve adlarını zikredemediğimiz daha birçok Boşnak bilim adamını kutlamak gerekir. Yapılan bu bilimsel çalışmalarla, Bosna Hersek'te Türk şiirinin temelinin XV. yüzyılda atıldığı, yörede ilk Türkçe eser veren kişinin de II. Bayezid'in veziri Derviş Yakup Paşa olduğu saptanmıştır. Türkçe şiir yazma geleneğinin, Avusturya dönemine kadar devam ettiği Bosna'da, çok sayıda ve değerli şair yetişmiştir. Lâmekânî, Nergisî, Vuslatî, Sabit, Ledünnî, İlhamî, Vehbî, Habibâ Rıdvanbegzade, Hersekli Arif Hikmet, Molla Muhammed, İbrahim Zikrî, bunlardan birkaçıdır sadece.

Arnavutluk ve Romanya'da yetişen bazı şairlerden söz edilmesine rağmen, bu alanda daha ciddî çalışmalar yapılmadığından, bu Balkan ülkelerindeki Osmanlı dönemi Türk şiirinin "sır perdesi" bugüne kadar aralanamamıştır.

93 Harbi ve Birinci Balkan Savaşı'nın başlamasına kadar geçen yaklaşık beş yüzyıllık dönemde, Balkanlar'da yaratılan Türk şiiri ve birkaç önde gelen Türk şair hakkında verdiğimiz bu genel ve kısa bilgiler, Osmanlı döneminde, bu topraklarda, aslında köklü bir Türk şiiri geleneğinin söz konusu olduğunu; bu coğrafyada Türkler var oldukça ve Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın o güzelim dizesinde ululanan "ses bayrağımız Türkçe" bu gök kubbede yankılandığı müddetçe de var olmaya devam edeceğini açıkça göstermektedir.

Ancak Osmanlı Devleti'nin hazin sonu, beş yüzyıl içinde kurulan bu yapıyı ciddî şekilde sarsmıştır. Bu dönemde görülen kitlesel göçler nedeniyle aydın ve yazarların neredeyse tamamının terk ettikleri Balkanlar, geride kalanların yaşadıkları sosyal sıkıntıların hayatın tüm alanlarına, dolayısıyla edebiyata da yansıması sonucunda, edebî çalışmalar, bu bağlamda şiir de bir süre kaçınılmaz bir suskunluğa gömülmüştür. Fakat her şeye rağmen, Türkçe, Balkanlar'da yaşamaya devam etmiştir. Yaşayan Türkçe sayesinde, Türkiye'ye göçlerle kan kaybeden Türk şiirinde, yavaştan yavaşa da olsa bir toparlanma başlamıştır.

Elbette ki Osmanlı döneminde, Balkanlar'da canlı bir kültür-sanat ve edebiyat faaliyetinin olması, canlı bir şiir geleneğinin yaşatılması, o topraklardaki Türk izleri bakımından, 93 Harbi ve Balkan Savaşları sonrası dönemi ile kıyaslanamayacak kadar büyük önem taşımaktadır. Ancak Balkanlar coğrafyasında yaşayan Türk topluluklarının, bundan böyle de kültür ve sanatlarındaki canlılığı idame ettirmelerinin, edebiyatlarını yaşatmalarının, bu çerçevede de şiirlerine yeni soluk kazandırabilmelerinin, bu topraklarda Türk varlığının kalıcılığı için, daha da önemli olduğu kesindir.

93 Harbi ve Balkan Savaşları sonrasındaki dönemde, Balkanlar'da yaşayan Türklerin faaliyet gösterdikleri her alanda büyük bir duraksamanın yaşandığı bilinmektedir. Bu duraksamadan Türk şiiri de nasibini almıştır. Böyle olmakla birlikte, sahip olunan imkânlar ve mevcut şartlar göz önünde bulundurulduğunda, geçen yüzyılın başlarında, başta Yugoslavya, doğrusu Makedonya ve Kosova ile Bulgaristan olmak üzere, Balkan Türklerinin yaşadıkları diyarlarda, şiirin susmaması için henüz yeterince aydınlatılamamış birtakım değerli çabaların harcandığını hiç tereddütsüz ileri sürebiliriz.

Makedonya Türk şiirinin, özellikle Balkan Savaşları'ndan sonra, neredeyse tamamen susma noktasına geldiği söylenebilir. İlk şiirlerini, ömür boyunca özlemini duyduğu "kaybolan şehir" Üsküp'te kaleme alan ancak çağdaş Türk şiirinin olduğu gibi, yeni bir şiir dilinin de mimarı olan Yahya Kemal Beyatlı, elbette ki Makedonya Türk Şiiri içinde baş tacı edilecek bir şairdir. Hatta

kısa bir süre önce, Makedonya Türk şair ve yazarları tarafından Yahya Kemal Beyatlı Türkoloji Enstitüsü'nün kurulduğu Makedonya'da, bu büyük şaire sahip çıkılması hususunda çok geç kalındığını bile hiç çekinmeden söyleyebiliriz.

Yahya Kemal Beyatlı'nın, sadece 15 yaşındayken eşi Redife Hanım'a aşık olması bağlamında ilişkilendirildiği; bu büyük şairimizin başarılı şiir serüveninde, ona ilk şiir derslerini vererek oynadığı rolün göz ardı edildiği; 1871–1936 yıllarında yaşamış olan Rifaî Tekkesi'nin bilge şeyhi Üsküplü İkinci Şeyh Sadeddin Efendi hakkında, maalesef çok az şey bilmekteyiz. Birçok eser bırakmış olduğunun bilinmesine rağmen, bugüne kadar bu eserlerine ulaşılamamıştır. Bu yüzden de şiiri hakkında kesin bir şeyler söyleyebilmemiz mümkün değildir. Ancak şiirlerinde tasavvuf şiiri havasının estiğini tahmin edebiliriz.

Osmanlı'nın son döneminde "konsoloslar kenti" olarak anılan Manastır'da, şair İzzet Basri Efendi, Şeyh Sadeddin Efendi ile hemen hemen aynı yıllarda (1865–1936) yaşamıştır. Yanında çalışanların ya da onun sohbetlerine katılanların kaydettikleri şiirlerde insanî değerleri ön plânda tuttuğu belirtilmektedir. Günümüze ulaşan şiirlerinin sayısı ile kesinlikle övünemeyeceğimiz, halka gösterdiği yakınlıkla tanınan İzzet Basri Efendi, kişiliğinin bu özelliği sayesinde halkın şairi olarak görülmüştür.

40'lı yıllarda ortaya çıkan Abdül Fetah Rauf'un şiir alanındaki çabaları, bu dönem Makedonya Türk şiirine fazla bir hareketlilik getirememiştir. Şeyh Sadeddin Efendi'nin son derece zor şartlar altında, büyük imkânsızlıklar içinde bir yere kadar açabildiği "şiir yolundan" yürüyen şairin şiirlerini, konuları itibarıyla dinî şiirler, sosyal şiirler, ulusal-tarihî şiirler ve felsefî şiirler olarak irdeleyebiliriz. İkinci Dünya Savaşı sonrasında da şiir yazmayı sürdüren, ne yazık ki bugüne kadar kitaplaştırılamayan Abdül Fettah Rauf'un şiirleri, yeni kurulan Tito Yugoslavyası'nda, ideolojik nedenlerle maalesef yayımlanmamıştır.

Bu dönemde Kosova'da Âşık Ferkî ve Hacı Ömer Lütfi ön plâna çıkmaktadır. Aydın bir aileden geldiği, Jöntürk hareketine katıldığı, altmış kadar eser verdiği, şiirlerinin bazılarının İstanbul

gazetelerinde yayımlandığı söylenen Hacı Ömer Lütfi'nin, Birinci Dünya Savaşı'nın hemen ardından Kosova'daki Sosyalist İşçi Hareketi'ni benimsediği, bu alanda faaliyet gösterdiği iddia edilmektedir. Şiirlerinin bazılarında yaşadığı dönemin siyasî olaylarını aydınlatma çabası içinde olduğu, halkı bu olaylarda taraf olmaya davet ettiği de ileri sürülmektedir.

Doksan üç harbinden sonra bir duraklama içine giren Bulgaristan Türk şiiri, XX. yüzyılın başlarında kendini tazelemeye başlamıştır. Bulgaristan Krallığı döneminde Türkçe basının varlığı -yayımlanan 150 civarında gazete ve dergi söz konusudur-, edebiyatın dolayısıyla da şiirin gelişimine olumlu etki yapmıştır. Bulgaristan'da Türklere uygulanan baskının yol açtığı ulusal bilincin şahlanması-haksızlıklar karşısında duyulan isyan-eşitlik mücadelesi üçgeni içinde yaşanan duyguları dile getiren Hafız Abdullah Meçik, Mustafa Şerif Alyanak, Mehmet Bençet Perim, Muharrem Yumuk, Hasan Basri Öztürk, İzzet Genç gibi şairler, bu dönem Bulgaristan Türk şiirine damgalarını vurmuşlardır.

Osmanlı Devleti'nin çöküşü, bir bakıma Yunanistan'da Türk şiirinin "sonu" anlamına gelmektedir. Konu ile ilgili yapılan, ulaşabildiğimiz çalışmalara bakılacak olursa, 1960 yılına kadar, Yunanistan Türk şiiri sahnesinden kayda değer bir gelişme olmamıştır maalesef. Bu dönemde, Romanya Türk şiiri ile de durum farklı değildir.

93 Harbi ve Balkan Savaşları sonrası dönemde, Balkan Türklerinin şiir alanında önemli bir varlık gösterememelerinin nedenleri değerlendirirken, Balkan Savaşları ve Birinci Dünya Savaşı sonrasında, Balkanlar'da ortaya çıkan devletlerin tümünün, azınlıklara herhangi bir hak ve özgürlük tanımayan, gelişimlerine zemin hazırlamak gibi bir gayret içinde olmayan dikta-faşist krallık rejimlerle yönetildiğini göz önünde bulundurmanın şart olduğuna dikkat çekmeyi unutmamak da gerekir.

İkinci Dünya Savaşı sonrasında kurulan, Makedonya'yı cumhuriyet, Kosova'yı özerk bölge statüsüyle sınırları içine alan Yugoslavya Federatif Halk Cumhuriyeti'nde, azınlıklara tanınan birtakım haklar sonucu, sosyal ve kültürel hayatın bütün diğer alanlarında olduğu gibi, edebiyat alanında da, kısa sürede bir

canlanma görülmeye başlamıştır. Krallık Yugoslavya rejiminin, 1929 yılında yasakladığı Türkçe yayın basın faaliyetinin, çok sınırlı da olsa devreye girmesi, bunda büyük rol oynamıştır. Öyle ki 23 Kasım 1944 yılında Makedonya'da yayın hayatına başlayan haftalık "Birlik" gazetesi sayesinde, çoğu edebiyata şiirle giren yeni bir yazar kuşağı ortaya çıkmıştır. Bu kuşağa mensup Şükrü Ramo, Enver Tuzcu, Necati Zekeriya, Fahri Kaya, İlhami Emin gibi şairlerin eserleriyle, Makedonya Türk şiirinin yeniden hayat bulduğu söylenebilir.

Yugoslavya'nın sahne olduğu toplumsal ve kültürel değişim süreçlerinin edebiyatta başlattığı; "sosyalist gerçekçiliğe ve her türlü dogmacılığa karşı" yürütülen mücadele havası içinde geçen; yeni edebî eğilimlerin ortaya çıkışına hız veren; 1952 yılında Lyublyana'da düzenlenen Yugoslavya Yazarlar Birliği Kurultayı'nda ünlü Hırvat şair ve yazarı Miroslav Krleža'nın raporuyla önemli ölçüde yönlendirilen tartışmaların yürütüldüğü ellili yılların başlarında yazdığı toplumsal gerçekçi şiirlerle Makedonya'da şiir serüvenine atılan Necati Zekeriya, 1950 yılında yayımlanan ilk eseri "Şiirler" kitabından sonra, uzun yıllar çocuk şiirinde karar kıldı ve bu alanda başarılı bir grafik çizdi. 1965 yılında yayımlanan "Sevgi" kitabıyla lirik şiir dünyasına daldı. Sonraki yıllarda yeni tatlar, yeni açılımlar, yeni değerler kazandırma gayreti içinde bulunduğu şiirinin estetik-sanat düzeyini daha üst seviyelere çıkarma kaygısı, ölümüne kadar devam etti.

1956 yılına kadar Makedonca yazan İlhami Emin'in, bu tarihten itibaren Türkçe yazmayı da tercih etmesi, elbette ki Makedonya Türk şiiri için büyük bir kazanç olmuştur. Geçmiş ile şimdi arasındaki bütünselliği, insanın gelişiminin genelinde ele alan şair, eskinin eleştirisini yaparken, dünden bugüne uzanan, günümüz şartlarında önem kazanan meseleleri okuyucunun dikkatine sunar, onu düşünmeye sevk etmeyi amaçlar. 1971 yılında yayımlanan "Gülkılıç" şiir kitabıyla girdiği bu şiir lâbirentinde, hâlâ, kendini aşmasını sağlayacak yeni değerlerin izini sürmektedir.

1950 yılından sonra aylık Sevinç ve Tomurcuk çocuk dergilerinin, Türkçe kitapların da yayımlanmaya başlaması, şiir çalışmalarının hız kazanmasına zemin hazırlamıştır. Ancak araya giren 1953 göçü, Makedonya Türk şiirinin bu hızlı gelişimini sekteye uğratmıştır. Göçün hız kestiği 60'lı yılların ortalarında, Sesler Aylık Toplum-Sanat Dergisi'nin de yayın hayatına girmesiyle, slogancılıktan uzaklaşma, gerçek şiiri arama çabaları daha da güçlenmiştir. Önce, söyleyeceklerini somut bir tarzda iletmek için düşünce ve duygularını gereksiz sözcüklerden arındırarak kurduğu kusursuz dizelerde ortaya koyduğu ince lirizm tonlarıyla dikkatleri çeken, yazdıklarıyla okuru düşünmeye iten Avni Engüllü ile birlikte Mustafa Yaşar, Yusuf Edip, Fahri Ali, Suat Engüllü, İrfan Bellür; daha sonraları da Esat Bayram, Sabit Yusuf gibi şairlerin yer aldığı, Makedonya şiirine güç veren, yeni bir yazar kuşağı ortaya çıkmıştır. Makedonya Türk şiirinin yaşatılması misyonuna son katılanlar arasında, Melâhat Engüllü, Biba İsmail, Oktay Ahmed, Rıfat Emin, Tülay İbrahim, Leylâ Süleyman, Meral Kain, Arzu Abdullah gibi değerli genç şairleri de anmak gerekir.

Tito Yugoslavyası'nın resmî siyaseti, 1951 yılına kadar Kosova'da Türk varlığını tanımıyordu. Bu nedenle Kosova Türkleri, ilk başta Makedonya Türklerine tanınan olanaklardan yararlanamadılar. Bu nedenle birçok alanda olduğu gibi, edebiyatta da ortaya çıkan alt yapı eksikliğini, 1969 yılına kadar Makedonya Türklerinin sahip oldukları olanaklardan yararlanarak giderdiler.

Bu şartlar altında Kosova Türk şiirinin canlandırılması misyonunu, aslen Makedonyalı olan Süreyya Yusuf üstlenmiştir. Onun çabalarıyla Makedonya'ya geçen Naim Şaban, Nusret Dişo ve Nimetullah Hafız'ın, kısa sürede şiirde önemli yol kat ettikleri aşikârdır. Tercihini Makedonya Türk şiirinde yer almak yönünde yapan Nusret Dişo Ülkü, şiirlerinde çağdaş bir şiir anlayışı sergilemektedir. Buna rağmen ilk şiirlerinden beri toplumsal ve güdümlü konulara yer vermekten vazgeçmemiştir. Ancak slogancılığın sularına da kapılmamıştır. Somut şiiri tercih etse de, ünlü Bosna Hersek şairi Mak Dizdar'ın etkilerini taşıyan

soyut şiir örnekleri de vermiştir. Bir süre sonra onlara Hasan Mercan katılmıştır.

Makedonya'da yayımlanan Sesler dergisi, 1965 sonrasında Bayram İbrahim Rogovalı, Mürteza Büşra, İskender Muzbeg, Arif Bozacı; geleneksel şiire çağdaş bir boyut kazandırarak insanı değişik yanlarıyla ele alan, insanî unsurları sıfıra indirgeyen zihniyeti, sırıtmayan bir mizahî yaklaşımla eleştiren Agim Rifat Yeşeren; Altay Suroy Recepoğlu, Zeynel Beksaç, gibi Kosova Türk şairlerinin yetişmesinde büyük katkıda bulunmuştur.

Ancak Kosova Türk şiirinin en hızlı gelişim dönemi, Priştine'de, haftalık "Tan" gazetesinin yayımlanmaya başladığı 1969 sonrası dönemdir. Sadık Tanyol, Fahri Mermer, Raif Kırkul, Burhan Sait, Aziz Serbest, Özcan Micalar, bu dönemde ortaya çıkan şairlerdir.

Son Kosova olayları öncesinde, Türkçe olan bütün yayın faaliyetinin durdurulması nedeniyle zor günler yaşayan Kosova Türk şiiri, NATO'nun müdahalesinden sonra Türkiye'nin desteği sayesinde, tekrar toparlanma sürecine girmiş bulunmaktadır.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra kurulan Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında, Selim Bilâl, Mülâzim Çavuş, Osman Sungur gibi şairler, Bulgaristan Türk şiiri geleneğini sürdürmeye devam etmişlerdir. Ancak 1950-51 göçünün, her şeyi alt üst ettiği malûmdur. Buna rağmen, Bulgaristan'da kalabalık bir Türk toplumunun olması, kısa sürede yeni şairlerin yetişmesini sağlamıştır. Bu genç ve yetenekli şairler, buradaki Türk şiirinin gelişimine büyük bir hız kazandırmışlardır. Selim Bilâl, Mehmet Çavuş, Mefküre Mollova, Lâtif Ali, Hasan Karahüseyin, İsmail Çavuş, Arzu Tahirova bu misyonu gerçekleştiren değerli şairlerden birkaçıdır sadece.

Sofya Üniversitesi Filoloji Fakültesi mezunu olan Mefküre Mollova, Bulgaristan Türk şiirinde ilk kadın şair olarak karşımıza çıkmaktadır. Şiirleri, uzun süre sadece dergi ve gazetelerde yayımlandı. İlk ve tek şiir kitabı "Şiirler", 1964'te basıldı. Siyasî nedenlerle işten atıldı. Kendini Türk dili alanında yaptığı çalışmalara verdi.

1933 yılında Eskicuma'ya bağlı Turnaovası köyünde dünyaya gelen Mehmet Çavuş, 1947 yılından beri şiir yazmaktadır. Bulgaristan Türk şiirinde sosyalist gerçekçiliğin slogancılığından kopmayı büyük ölçüde başaran ve Bulgaristan Türk şiiri içinde kendine has bir üslûp geliştiren, şiir tekniğine vakıf şairlerdendir. 1982 yılından beri Türkiye'de yaşamaktadır.

1969 yılında, Bulgaristan Komünist Partisi'nin "bütünleşme" kararının ardından, Türkçe'nin yasaklanması, Türk kurumlarının kapatılması, Bulgaristan Türklerinin Bulgarlaştırılmasına gidilmesiyle, gelişim açısından iyi bir hava yakalayan Bulgaristan Türk şiirine büyük bir darbe indirilmiş oldu.

Jivkov dikta rejiminin son bulduğu 1989 yılından bir süre sonra, Bulgaristan Türk şiiri tekrar bir toparlanma sürecine girmiştir. Bu süreçte, Bulgaristan'da kalan Yusuf Kerim, Osman Aziz, İsmail Çavuş, Arzu Tahirova gibi şairlerin çabaları, her türlü takdire lâyıktır.

Yunanistan Türk şiirinde dikkate değer ilk daha önemli ve umut verici kıpırdanmalar, 1960'lı yıllarda göze çarpmaya başlamıştır. Bu da, Türkiye ile Yunanistan arasındaki ilişkilerde yaşanan "bahar havası" sonrasında, Türkiye'de eğitim gören bir grup Yunanistan Türk gencinin, Batı Trakya'ya dönüşlerinin ardından bir "edebî hareket" başlatmalarıyla olmuştur. Bu hareketin önde gelen isimleri Ali Rıza Saraçoğlu, Hüseyin Mazlum, Rahmi Ali, Hüseyin Alibabaoğlu, Tevfik Hüseyinoğlu'dur.

Kızı Nalân Saraçoğlu da kendisi gibi şair olan, Mehmet Akif Ersoy-Mehmet Emin Yurdakul tarzında şiirleriyle Batı Trakya Türklerinin "millî şairi" kabul edilen Gümülcineli Ali Rıza Saraçoğlu, büyük bir inanç ve azimle sürdürdüğü ulusal ve toplumsal mücadelede, şiiri araç olarak görmüştür. Bu nedenle, ölümünden iki yıl önce 1992'de, lirik şiirlerden oluşan "Rodop Yıldızı" şiir kitabının yayımlanmasına kadar, şiirinin ana temasını, Balkanlar'ın bu bölgesinde hiç sönmeyen ulusal heyecanla kimlik mücadelesi veren Türklerin varoluş sorunları oluşturmuştur.

Yunanistan Türk şiirinin, her şeyden önce bir türlü son bulmak bilmeyen Yunan baskısı yüzünden çok zor şartlar

altında ayakta kalmayı başarmasında, Mustafa Tahsinoğlu, Naim Kâzım, Hüseyin Mahmutoğlu, Salih Halil, İmam Kasım, Mehmet Çolak, Kadir Ali gibi şairlerin de büyük katkıları vardır. Ayrıca son yıllarda evrenseli yakalamak kaygısıyla şiirlerinin odağına evrensel insanî değerleri oturtmayı amaç edinen; fakat doğup büyüdükleri topraklara, ulusal değerlerine, gelenek ve göreneklerine bağlılıklarını dile getirmeyi de ihmal etmeyen genç şairler kuşağının şiir sahnesine çıkıp Batı Trakya Türk şiirine yeni bir soluk kazandırması, bu şiirin geleceğine umutla bakılabileceği mesajını vermektedir.

1990 yılından sonraki Türkiye Cumhuriyeti hükümetlerinin izlemeye çalıştıkları, dış Türklerle ilgili aktif politikanın pozitif bir sonucu olarak, Romanya Türkleri arasında da, bir edebî faaliyetin başlatıldığına şahidiz. Ancak kanımızca Mehmet Niyazi, İsmail Ziyaeddin, Acemin Baubek, Ahmet İsmail Daut, Emel Emin gibi şairlerin çalışmalarıyla varlığını sürdüren, henüz emekleme döneminde olan Romanya Türk şiirinin daha hızlı gelişim sürecine girebilmesi için, biraz daha beklememiz gerekecektir. Sadece beklememiz değil tabiî. Şiire gönül vermiş Romanya Türk aydınlarına etkin destek ve yardımda bulunmamız da.

Sözlerimi toparlarken, dikkatinizi bir noktaya çekmek isterdim: Bugüne kadar yeterince araştırılmamış, incelenmemiş, değerlendirilmemiş olan, Balkanlar'da altı yüzyıldır yaratılan Türk şiirinin hak ettiği ilgiyi görebilmesi için, bilimsel çalışmalara yoğunluk kazandırılması doğrultusunda acilen bir şeyler yapılmalı; bu bağlamda da, öncelikle bilimsel toplantıların düzenlenmesine gidilmelidir. Ayrıca, bugün Balkanlar'da Türk şiirinin yaşatılmasına yönelik her türlü çaba ve çalışmaya manevî desteğin verilmesi, ciddî maddî yardımın yapılması bu şiirin sürekli gelişim gösterebilmesinin olmazsa olmaz koşuludur.

(Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Merkezi) http://turkoloji.cu.edu.tr/cagdas%20turk%20lehceleri/8.php

ÇAĞDAŞ KIBRIS TÜRK EDEBİYATI

Harid FEDAİ

Kıbrıs Türk şiiri 'Divan' ağırlıklıdır. 1571'de fethin tamamlanmasından çeyrek yüzyıl sonra başkent Lefkoşa'da bir Mevlevi Tekkesi açıldığını görürüz. Şiirimize ocaklık eden işbu kültür merkezi olmuştur. Osmanlı edebiyatının son tezkiresi olan ve ananeye uyularak 31 Mart 1949'da eski yazı ile oluşturulan Tuhfe-i Nâilî'deki 5000'i aşkın şair arasında 13 de Kıbrıslı vardır. XIX. yüzyıla gelindiğinde şair sayısında bir artma görülür. Bunlara bir başka kaynakta rastladıklarımızı da katarsak bu yüzyıldaki şair sayısı 10'a varır. Gerek bunlara ve gerekse bunlardan biri olan, ve Sultan II. Mahmud döneminde 'Sultânü'ş-Şuarâ: Şâirler Sultânı' gibi müstesna bir unvanı hakkeden Müftü Hasan Hilmi Efendi'ye bakıldığında Kıbrıs'taki şiir düzeyini anlamak mümkündür. Yine, XIX. yy.'da, Eski Zağra (Bulgaristan) doğumlu olup Kıbrıs'ta üst kademe yöneticisi sıfatıyla bulunan ve burada bir 'divan' oluşturan Handı' ile, Hala Sultan Tekkesi şeyhlerinden Mehmed Şem'î'yi; ve nihayet din ağırlıklı şiirlerini 'divan' tertibiyle bir kitapta toplayan bu geleneğin son halkası Hasan Nesîb'i de araya ekleyebiliriz.

1890'lı yıllarda gazetelerin yayın hayatına girmesiyle edebiyat alanında bir canlılık göze çarpar. İlk mizah gazeteleri Kokonoz (1896) ile Akbaba'da (1897) Ahmed Tevfik Efendi mizahın en güzel örneklerini verir. Ahmed Tevfik Efendi bu çizgisini daha sonraki yıllarda çıkardığı Mir'at-ı Zaman (1901–1910) gazetesinde de sürdürecekti. (…)

XX. yüzyılın ilk çeyreği iç ve dış olmak üzere bir dizi sarsıntıları da beraberinde getirir. 1908 II. Meşrutiyet'in İlanı, 1909 31 Mart Olayı, 1911, 1912 Trablusgarb ve Balkan Savaşları, 1913 Girit adasının elden çıkarılması, 1914–18 I. Dünya Savaşı ve onun sonucuna bağlı olarak 1919'da başlatılan Anadolu Kurtuluş Savaşı... İmparatorluğun bütün bu iç ve dış sarsıntılarından göreceli dahi olsa etkilenen Kıbrıs Türkleri yeni Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasıyla (29 Ekim 1923)

kendilerini güvencede hissederler. İlk iş olarak derlenip toparlanıp teşkilatlanmaya, Türkiye'deki sosyal değişiklikleri yaşama geçirmeye çalışırlar. Lozan Antlaşması'yla (24 Temmuz 1923) Kıbrıs resmen Anadolu'dan koparılmış ve Büyük Britanya'nın bir Taç Kolonisi (Crown Colony-10 Mart 1925) olmuştur.

İdarî ve sosyal değişikliklerin yarattığı sarsıntıların yanı sıra Kıbrıs Türkleri 1878 ve 19l4'den sonra kendilerini üçüncü göç dalgasının içinde bulurlar. Toplumun derlenip toparlanması 1920'lerin sonlarına doğru gerçekleşmeye yüz tutmuşken dünya ekonomik buhranı bütün şiddetiyle Kıbrıs'ta da yaşanacaktı. İngilizlerin Ada'ya gelişlerinin 50. yıldönümü 1928'de parlak törenlerle kutlanır. 1929 yılının sonbaharından itibaren de Kıbrıs Türkleri Latin harflerini hayata geçirmeye başlarlar. (…)

1940'lı yıllarda Türkiye'de Garip akımı başladığı halde Kıbrıs 20 yıl gerilerden hâlâ daha Cumhuriyet sonrasının ortamında, millî ölçü heceye bağlı olarak şiirler yazmayı sürdürüyordu. T.C.'nin Lefkoşa Konsolosluğu'nda görevli ve 'Çığ Hareketi'nin lokomotifi durumunda olan Hikmet Taşkent ('Bursalı' takma adını da kullanıyordu.) 1945 yılında Ada'dan ayrılmış ve bu dönemin şiirlerini aynı yıldan bir kitapta toplamıştı (Afrodit'in Adası'ndan, Ankara 1945). Savaş yılları nedeniyle Türkiye ile ilişkilerin kesik olmasından dolayı Kıbrıslı sanatçıların ne 'yasaklı' Nâzım Hikmet'ten ne de 'Garip' akımının özelliklerinden haberleri vardı. Ortalarına doğru, savaşın lehlerine biteceğini anlayan İngilizlerin kemer gevşetmesiyle bir dolu gazete/derginin çıkmaya başladığı görülür. Gazetelerden 'Yankı' ile dergilerden Ocak ve Dünya belirginlik kazanırlar. Ocak'ta İngiliz edebiyatından sık sık çeviriler yapıldığı da gözlemlenir.

Şiirde dört bayan öğretmen Pembe (Yusuf) Marmara, Urkiye Mine (Balman), Engin Gönül (Emine Otan) ve Necla Salih Subhi'nin yanı sıra Nazif Süleyman (Ebeoğlu), İsmail Karagözlü (Edip, Anlar), Nevzat M. Yalçın, Ahmecl Esâd, Rauf R. Denktaş, Ahmet Muzaffer Gürkan, Cevdet Hüseyin (Çağdaş), İsmail H. Yeşilada, Cem Sual, adlarını duyurmaya başlarlar. Bunlardan bazılarına İstanbul'daki Yedi Gün dergisinin, Nihad

Sami Banarlı yönetimindeki edebiyat sayfasını açması ölçüsüz-uyaksız şiire geçişi bir süre daha gerilere atmaya yardımcı olacaktı. Aralarından Pembe Marmara çok seyrek dahi olsa serbest şiir denemeleri yaptığı halde bu dalın en başarılı birkaç örneğini vermek hikâyeci/romancı/ oyun yazarı nitelikleriyle tanınan Hikmet Afif Mapolar'a nasip olacaktı. Çok geçmeden de Mustafa Bürklüce imzalı Nâzım Hikmet çizgisindeki iki şiirin yerli bir derginin sayfalarına aktarıldığını görürüz. Bu etkinlikleri, serbest şiirin Kıbrıs'ta da uç vermeye başlamasının ilk örnekleri diye sayabiliriz. (…)

II. Dünya Savaşı'nın (1939–45) hemen sonrasından itibaren Osman Türkay'ın da şiirleri gazete sayfalarında görülmeye başlanır. Bunlar hece ölçüsü ve kalıplarına uygun olarak yazılmış bulunsalar dahi Osman Türkay çok geçmeden serbest nazmın denemelerine girişecekti. Araya bir de Cavit Hüseyin Avni'yi katabiliriz. Hece ölçülü-uyaklı şiirlerinden bir bölümünü Tabiat Sayıklıyor (İstanbul 1949) adlı bir kitapçıkta toplamıştır. Türkiye'deki yükseköğrenimde iken Nâzım Hikmet çizgisinde şiir denemelerine girişecek, ancak ailesiyle birlikte Avustralya'ya göç ettiğinden, bildiğimiz kadarıyla, buralarda iken onları hayata geçiremeyecekti. Bir başka şiir heveslisi Salahı Ramadan (Sonyel)'in de, on yılın sonlarına doğru şiir kitapçığını görecektik: Bir Kalb Haykırıyor (1948).

Kıbrıs Türk edebiyatı Osmanlı döneminde İstanbul, Cumhuriyet'ten bu yana da Türkiye edebiyatının bir uzantısıdır. Akımlar ve öbekleşmeler içinde bulunulan siyasî ve sosyal durumlara göre değişik süreli gecikmelerle Kıbrıs'a hep yansımışlardır. Bu edebiyatın Akdeniz'den de renkler taşıması çok doğal sayılır.

(http://www.cypnet.co.uk/ncyprus/literature/turkcypriot-literature00.html)

BALKANLAR'DA YAŞAYAN VE TÜRKÇE YAZAN ŞAİRLER

Rıdvan CANIM

Balkanlar'da Türk edebiyatı, Türklerin bu yerlere adım attıkları ilk dönemlerden itibaren başlar. Türklerin XIV. yüzyıldan, XX. yüzyılın başlarına kadar Asya'nın dört tarafına uzanarak Balkan yarımadasına kadar yerleşmeleri, başta Bulgaristan olmak üzere, Rumeli'nin bütün bölgelerinde önemli değişikliklere yol açmıştır. Her şeyden önce "Rumeli" veya "Balkanlar" olarak adlandırılabilecek bu coğrafi bölge (Bulgaristan, Yunanistan (Batı Trakya), Yugoslavya, Arnavutluk, Avusturya, Macaristan ve Romanya'nın bir kısmı) asırlar içerisinde Türk mimari eserleriyle, Türk kültür ve sanatıyla, Türk'ün güzel Türkçesiyle, Türk gelenek ve görenekleriyle, inançlarıyla bezenmiş, bu bölgenin ayrılmaz unsurları olmuşlardır.

Özellikle, başta Edirne olmak üzere Balkan coğrafyasında Üsküp, Selanik, Saraybosna, Prizren, Priştine, Sofya, Belgrad, Filibe, Manastır, Vardar Yenicesi, Serez ve Kalkandelen gibi Rumeli şehirleri birer kültür merkezi haline geldi. Bu şehirler, asırlarca Türk kültürünü besleyip büyüten, yaşatan gürül gürül pınarlar oldular. Bugün, bütün bunlardan geriye kalan nedir ve yeni bir asrın eşiğinde Balkanlarda Türk dili ve edebiyatı, Türk kültürü ve medeniyeti adına ayakta kalabilen değerler nelerdir sorusunun cevabına geçelim ve bu tespitlerimize öncelikle Bulgaristan'dan başlayalım isterseniz.

Bulgaristan Türklerinin edebiyatı, aslında Türklerin Rumeli'ne geçişleri kadar eskiye dayanır. Bu, o kadar eskidir ki, bugünkü Bulgarca'da, Osmanlı Türklerinin bu dile hediye ettiği 4-5 bin civarında kelime yaşamaktadır. Hatta Benö Tsonev, "Bulgar Dili'nin Tarihi" başlıklı eserinde Türkçe'nin Bulgarca üzerindeki etkisinden bahsederken, bu etkinin sadece kelimelerden ibaret olmadığını, Bulgarca'da birçok Türkçe deyimin, atasözünün, özlü sözlerin de kullanıldığını vurgulamakta ve bir hayli de örnek vermektedir. Bu nedenle, Çağdaş Bulgaristan Türk Edebiyatı bir

bakıma eski Rumeli Türk edebiyatının bir devamıdır. Yazılı ve sözlü olarak yaşayan bu edebi geleneğin yakın dönemlerde zaman zaman kesintilere uğradığı ya da durgunlaştığı görülür. Böyle bir ortamda ve böyle bir süreçte soyut anlatımın en kurtarıcı yolu olan şiir, edebiyatta diğer bütün ifade tarzlarının önüne geçmiştir.

Buna göre Çağdaş Bulgaristan Türk şiirinin başlangıcını Sofyalı Âşık Hıfzi'nin; "Plevne Muharebesi Destanı" adlı manzumesi oluşturur. İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesiyle Bulgaristan Türklerinin sosyal ve kültürel hayatında köklü değişmeler olur. Özellikle çocuk edebiyatında şiir türü ön plana çıkar. Komünist rejimin baskıları günden güne artarken Türk kültürü adına ne varsa ortadan kaldırılmaya, insanların isimleri değiştirilmeye, hatta Türkçe konuşmanın yasaklanmasına kadar gider bu baskılar.

Kaynağını zengin halk kültüründen alan Bulgaristan Türk şairleri, şiirlerinde aruzun yanı sıra, heceyi ve serbest nazım tarzlarını benimsemişlerdir. Bu manzumelerde yer yer Rumeli şivesinin izlerine rastlansa da esas itibariyle dil her zaman Anadolu Türkçesi olmuştur.

Çagdaş Bulgaristan Türk şiirinin önemli simaları arasında yer alan ilk isim Mehmet Müzekka Con (1885-1974)'dur. Con, Bulgaristan Türkleri edebiyatının İkinci Dünya Savaşı öncesi dönemiyle sonraki dönemini birbirine bağlayan sanatçılardandır.

1890'lı yıllarda Vidin'de doğan Mustafa Şerif Alyanak ve 1896 yılında Nevrokop/Satovça'da doğan Mehmet Behçet Perim (ö.1965) 1930'lu yıllarda Türkiye'ye gelen şairler arasındadır. Mehmet Fikri (1908-1941), bugün Omurtag olarak bilinen Osmanpazarı'ndan idi. Hayatı boyunca din, adalet, ahlak ve fazilet için savaştı. Şiirlerinin asıl teması Bulgaristan Türkleri ve Bulgaristan'ın doğal güzellikleridir. 1890 yılında Kırcaali'de doğan İzzet Dinç (ö.1965) de şiirlerinde benzer temaları işledi. Deliorman şairlerinden Ahmet Şerifov 1926 yılında Razgrat'da dünyaya geldi. Şairin ilk şiir kitabı olan Müjde 1960 yılında yayınlandı. Şair, Bursa'da Çıkan Balkanlarda Türk Kültürü dergisinin başında bulunmakta ve sanat hayatını sürdürmektedir. Halen Paris'te yaşamını sürdürmekte olan Mefküre Mollova

1927 yılında Dobriç (Hacıoglupazarcık)'te doğdu. Akademisyen şairlerden olan Mollova'nın Şiirleri 1964 yılında yayınlandı. Şumnu'lu şairlerden Mülazım Çavuşev (1927-1995) basit, sade Türkçeyle yazdığı şiirlerinde vatan sevgisini ve tabiat konularını işledi. 1927 yılında Eskicuma (Targovişte)'da doğan Niyazi Hüseyinov (Bahtiyar), ilk şiir kitabını 1964 yılında Köy Yankıları adıyla yayınladı.

Şiirlerinde iyilik ve kötülük, sevinç ve keder gibi soyut temaları işleyen Lütfi Demirov, 1929 ·1990 yılları arasında yaşamış Razgrat yöresi şairlerindendi. (…) Sabahattin Bayramov 1931 yılında Dobriç'te doğan şairlerdendir. 1990 yılı baharında Türkiye'ye göç eden şair halen Bursa'da sanat hayatını sürdürmektedir. Adresim Şudur (1962) ve Sokaklarım Çağrışımlar İçinde (1966) adını verdiği şiir kitaplarında topladığı manzumelerinde hayal zenginliği ve felsefi çağrışımlar ön pandadır. Bir başka Dobriç'li şair, 1934 doğumlu Nevzat Mehmedov, Bulgaristan Türkleri edebiyatının ünlü çocuk şairlerindendir. 1968 yılında Türkiye'ye göç eden şair; Ayı Dayı (1959), Deniz (1967) ve Üç Beygir (1967) adını verdiği kitaplarında yer alan çocuk şiirlerinde yine çocukların çok sevdiği hayvanlar dünyasını ve denizi konu olarak işler. O bir sevgi şairi olarak bilinir.

Çağdaş Bulgaristan Türklerinin ileri gelen şairlerinden birisi de Ömer Osmanov (Erendoruk)'tur. 1934 yılında Kırcaali Koşukavak'ta dünyaya gelen şairin asıl mesleği öğretmenlikti. 1989 yılında Bulgaristan'dan sınır dışı edilince Türkiye'ye geldi. Sıla hasreti şiirlerinin ağırlıklı teması oldu. Bunu şiirlerini topladığı kitaplarının adlarından da anlamak mümkündür. Üçüncü Mezar (1989), Ölmeden Ölmek (1991) ve Sabır Duası (1991) onun hasret türküleridir. 1934 yılında Filibe yakınlarında doğan Recep Küpçüev, ömrü boyunca Bulgaristan Türklerinin haklı mücadelesini savunmuş, öğretmenlikten atılmış ve 1976 yılında Yama'da ölü bulunmuştur. Ötesi Var (1962) ve Ötesi Düş Değil (1967) iki önemli şiir kitabıdır. O bir deniz şairi olarak bilinir. Mehmet Çavuş (d.l935-Eskicuma), Balkan Türklerinin çok iyi tanıdığı şairlerden birisidir. Halen İstanbul'da yaşayan Çavuş'un Yılların Serenadı (1964), Bulgaristan'dan Sesler (1985) adını taşıyan şiir kitapları ile xx. Y. Yıl Bulgaristan Türkleri Şiiri

(1988) adını taşıyan bir şiir antolojisi bulunmaktadır. Ali Bayram (d.l935) Silistre'li öğretmen şairlerden olup, şiirlerinde daha çok dil bilincini aşılamaya ve sevdirmeye çalıştı. Silistre'li şairlerden bir başkası Latif Aliyev (d.l935) de 1989 büyük göçünün vatanından ayırdığı şairlerdendir. Bir Bahçeden Bir Bahçeye (1961) adını verdiği şiir kitabında halk şiiri tarzında söyleyişleri vardır. Mustafa Mutkov, 1935 yılında Lofça'da doğdu. Tek şiir kitabının ismi Sabah Yolcusu (1965)'dur.

1936 yılında Eğridere'de dünyaya gelen Faik İsmailov (Arda), şiirlerinde daha çok Rodop Türklerinin elem ve kederlerini, var olma mücadelesini işledi. Onun manzumeleri, Bulgaristan Türkleri için her zaman birer umut ışığı ve yaşama sevinci oldu. Tek şiir kitabını 1965 yılında Ağarırken Tan adıyla yayınladı. 1936 Razgrat doğumlu Mustafa Çetev de Bulgaristan Türklerinin en önemli yayın organlarından olan Hak ve Özgürlük gazetesinin yazarları arasındadır. Çetev'in özellikle çocuk şiirleri dikkati çeker.

1950'li yılların Bulgaristan Türkleri edebiyatında önemli isimlerden bir başkası da Kırcaali yöresi şairlerinden Süleyman Yusufov (S.Yusuf Adalı) (d.l936)'dur. Şiirlerinde hece ve serbest vezni kullanan şairin özellikle sıla hasreti temasını işlediğini görüyoruz. Bir Uçtan Bir Uca Memleket (1965), şairin tek şiir kitabıdır.

Hasköylü şairlerden Durhan Hasanov (d.l937), 1989'da Türkiye'ye göç eden şairlerdendir. 1965 yılında yayınlanan İnsan Kardeşlerim adlı bir şiir kitabı vardır. Nazmi Nuriyev (d.l937), Osman Azizov (d.l937), Aliş Saidov (d.l938) ve Şahin Mustafof (d.l938) da Kırcaali yöresi şairlerindendir. 1938 yılında Razgrat'ın Şeremet Köyü'nde doğan Şaban Mahmudov da Bulgaristan Türklerinin yetiştirdiği öğretmen şairlerdendir.

O da ne yazık ki 1989 göçünün vatanından ayırdığı şairlerdendir. 1966 yılında yayınladığı Gerginlik adındaki şiir kitabında yaygın olarak insan ve tabiat sevgisini işler. Yine Razgrat'lı bir başka şair Latif Karagöz'dür. Halen Türkiye'de yaşayan şairin ilk şiir kitabı Kon Kon Kelebek (1990) adını taşır.

Bulgaristan'da çağdaş Türk Edebiyatının en güzel seslerinden biri olan Naci Ferhadof, 1940 yılında Kırcaali'de dünyaya geldi. Yazdığı şiirleri 1965 yılında Dağlı ve Deniz adını taşıyan şiir kitabında yayınlandı. Türkçe'nin yasaklandığı yıllarda Bulgarca yazdı.(…)

İsmail Çavuşev (d.l940-Razgrat), gazeteci şairlerdendir. İnsan sevgisi, şiirlerinin başlıca temasıdır. Dilek adlı şiir kitabı 1967 yılında basılmıştır. Ahmet Eminov (Atasoy) (d.l944-Eskicuma), Rahim Recebov (Akdora)(d.l944- Kırcaali), Necmiye Mehmedova (Ulucan) (d.l945-Pravadl), Ahmet Kadirov (d.l948-Hasköy), Nebiye İbrahimova (Akbıyık)(d.l948-Razgrat), Hilmi Haşal (d.l954-Kırcaali) ve Kadriye Cesur (d.l968-Mestanlı) son dönemlerde yetişen ve halen sanat hayatını sürdüren şairler olarak dikkati çekerler.

Çağdaş Bulgaristan Türk şiirine baktığımızda dikkatimizi çeken en önemli noktalardan birisi; şair yetiştiren coğrafi bölgelerin belirgin bir biçimde Güney-Batı Bulgaristan (Kırcaali yöresi) ve Kuzey-Doğu Bulgaristan (Silistre-Razgrat-Şumnu Eskicuma Yöresi)'ın ön plana çıkmasıdır. Bir başka husus; son dönem şairlerinin büyük bir çoğunluğunun öğretmen şairler oluşu ve rejimin baskılarından bunalan bu insanların Türkiye'ye göç etmiş olmalarıdır. Genelde Bulgaristan'da yaşayan Türk toplumunun sosyal problemleri, sıkıntıları, paylaşılan acılar, sıla hasreti, vatan ve millet sevgisi ve dolayısıyla milli duygular ve duygulanmalar, çocuk duyarlılıkları, tabiat güzellikleri çağdaş Bulgaristan Türk şiirinde ele alınan belli başlı temalar olarak dikkati çeker. Şairlerin, bir milletin var olma mücadelesi sürecinde ne kadar önemli bir konuma sahip oldukları yakın dönemde Bulgaristan'da yaşanan hadiselerle bir kez daha ortaya çıkmış bulunmaktadır. Bugün Bulgaristan'daki durum, Türk dili, kültürü ve edebiyatı adına düne göre daha aydınlık ve ümit verici görünmektedir.

(A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Dergisi, sayı 16, Erzurum, 2001.)

3. BÖLÜM

KIBRIS'TA TÜRK ŞİİRİ

MÜFTÜ HİLMİ EFENDİ

(Lefkoşa, 1782 - Lefkoşa, 1847) Kıbrıs'ın yetiştirdiği en ünlü Türk şairidir. Sultan II. Mahmud'un Lefkoşa'ya yaptırdığı kütüphane dolayısıyla yazdığı mehdiye ile ünlendi. "velûd" bir şairdir. Ancak divan tertip etmiş değildir. Şiirlerinden bir bölümü Harid Fedai tarafından Kıbrıs Müftüsü Hilmi Efendi, Şiirler adıyla yayımlandı. Hilmi Efendi özellikle kasideleri ve Nabi yolunda yazdığı hikmetli beyitleriyle tanınmaktadır.

GAZEL

Alub dest-i hayâle rişte-i zer-târ-ı güftân
Keşîde eyleyem silk-i beyâne dürr-i muhtarı

Nev-â nev sebt edüb ser-levha-i ekvâne hoş mazmun
Lisâne almamak şartıyle amma köhne âsârı.

Gülistân-î cihan hep taze tarh-ı dil-güşâ olmuş
Usûlü hep değişmiş, andelibân-ı nevâ-kân

Libâs-ı dehri tecdîd eylemek îcâb edüb şimdi
Yeniden câmeler bicdi gelüb hayyât-ı settân

İdüb meşşate-i tedbîr ile zîbinde ser-tâ-ser
Zelihây-ı zamanın buldu ziynet zülf-i zer-tân

Hab-i andelîb evsaf şâhî okumak ister Sabâ
emmâre kılsun minber-i vâlâ-yı gülzân

Şeh-i vâlâ-güher Sultân-ı Mahmud Hân-ı Daradır
Ki çeşm-i 'âleme kühl-i ciladır gird-i reh-vân

Şehen-şâh-ı mücâhid Hân-ı Mahmûd-ı gazâ-pîşe
Müceddid, müctehid, revnak-fezâ-yı taht-ı hünkârı

'Arab saçı gibi pîçiş-pezîr olmuş idi 'âlem Bi-
hamdi'llah nizâma koydu 'asrın şâh-ı dindarı

Hüdâvend-i zamane, kahrımân-ı 'arsa-yı heyca
Muzaffer pâdişah-ı şehsuvâr-ı rezm-i gerrârı

ÂŞIK KENZİ

(Lefkoşa, 1796 - Edirne, 1839) On oniki yaşlarında iken Anadolu'ya göç etti. Bektaşi tekkelerinde yetişti. Hayatını saz şairliği ile kazandı. 1817'de doğduğu yere gelerek burada gördüklerini ve geri dönerken gemide uğradığı fırtınayı Macerayı Sergüzeşt destanında anlattı. Destanları ve az sayıdaki bazı koşma ve şarkıları dışında şiirlerinin çoğu aruz ölçüsü iledir. Geride bir divan dolduracak kadar şiir bırakmış olup bunlar üç kitap halinde yayımlanmıştır.

NA'T-I ŞERÎF

Hudânın şûh u mahbûb-ı piri dünyaya bir geldi
Nübüvvet hâtemi hem rehberi dünyâya bir geldi

Cihandan nice bin yıllar mukaddem oldu ervahı
Kamu rûh-ı beşer perver der-i dünyâya bir geldi

Anın'çün kıldı peyda on sekiz bin 'âlemi Mevlâ
Nebîler evliyalar serveri dünyâya bir geldi

MÜFTÜ MEHMED RÂCÎ

(XIX. yüzyılın 2. yarısı) Kıbrıs'ta müftülük yaptı. Eldeki şiirlerine bakarak Müftü Râcî Efendi'nin Hilmi Efendi yolunda yürüdüğünü söyleyebiliriz. Yine, 1950'li yılların sonlarına kadar gelen Girne Kapısı mezarlığındaki taşların bazılarında Râcî Efendi'nin şiirleri bulunduğu ve Lefkoşa Selimiye Camiindeki sütunlardan birinin üzerindeki Besmele'nin kendisine ait olduğu bilinmektedir.

NA'T-I RESÛL

Fânî dünyâya muhabbetden Huda kurtar beni
Kul olub nefsime minnetden Huda kurtar beni

İlm-i nâfiyle şifâ ver kalbime bulam hayât
Lutf edüb râh-ı cehâletden Huda kurtar beni

Nîk ü bed fark etmeyüb düşüb tamaa, gamlara
Aldanub şeytâne gafletden Huda kurtar beni

Eyleyüb ömri telef âlâyiş-i dünyâ içün
Hükmeden beyhude mihnetden Huda kurtar beni

Aşk-ı Mevlâ-yı hakîkinle kulın âlûde kıl
Mâsivâya meyi ü rağbetden Huda kurtar beni

Cümle i'mâlimde ihlâsı bana erzânî kıl
Mâsivâya meyi ü rağbetden Huda kurtar beni

KAYTAZZÂDE MEHMED NÂZIM EFENDİ

(Lefkoşa, 1857–1924) Sakız adası, Adana, İstanbul, İzmir ve Bursa'da çalışmıştır. Sonra istifa ederek Kıbrıs'a dönmüştür. Kaytazzâde, Müftü Hasan Hilmi Efendi"den sonra, Divan şiiri tarzında şiir yazan Kıbrıslı şairlerin en başarılı olanlarından biri olarak kabul edilir. Şairin yerel Kıbrıs gazetelerinde gazel, şarkı, kıta vb. nazım şekilleriyle yazılmış çok sayıda şiiri yayımlanmıştır. Şiirlerinden Mevlâna'ya büyük saygı duyduğu ve Mevleviliğe yürekten bağlı olduğu anlaşılmaktadır.

DER VASF-I CENÂB-I MEVLÂNA

Şeh-i evreng-i himem Hazret-i Mevlâna'dır
Menba"-ı lutf u kerem Hazret-i Mevlâna'dır

Gelmemiş zâtı gibi mülk-i kemâlât içre
Sâhib-i nazm u kalem Hazret-i Mevlâna'dır

Mesnevîsinde nice dürr-i hakîkat meknûn
Mâlik-i genc-i hikem Hazret-i Mevlâna'dır

Nutk-i pâki dem-i "Îsi gibi te"sîr eyler
Şeh-i kerrûbî-şiyem Hazret-i Mevlâna'dır

Ser-te-ser halk-ı cihân bende-i efkendesidir
Mefhar-i Rûm u "Acem Hazret-i Mevlâna'dır

Görmemiş mislini âlemde hemân çeşm-i beşer
Vâkıf-ı sırr-ı kadem Hazret-i Mevlâna'dır

Nâzımâ sen yine ihlâs ile it istimdâd
Dâfı"-i renc ü elem Hazret-i Mevlâna'dır

MEHMED NÂZIM

(Larnaka, 1900 - Lefkoşa, 1971) İstanbul'da başladığı ortaöğrenimini bir misyoner okulu olan Lamaca American Academi'de tamamladı. 1920'den itibaren Larnaka'da İrşad dergisinde eğitim ve sosyal içerikli yazılarını, şiirlerini yayımlamağa başladı. Tevfik Fikret'in etkisinde kalarak yazdığı ilk şiirlerinden sonra serbest nazmı denedi, hece ölçüsüne yöneldi.

ŞU KIZ Kİ

Şu kız ki titreyen elleri uzalı
Her geçen çehreye bakıyor, ağlıyor
Şu kız ki yanında en küçük kardeşi
Çocukça ağlarken... yürekler dağlıyor.

Şu kız ki o hayr-çîn, yabancı çehreler
Önünde utanıp duruyor "bekliyor"
Şu kız ki kalbini sefalet zedeler
Utanan yüzünü kaparken istiyor.

Şu kız ki bembeyaz yollarda yapayalnız
Ayaklar çırılçıplak, elleri mor olmuş
Yardıma muhtaçtır şu bacak kadar kız
Şu kız bir levhadır sefaletle solmuş.

Şu kız ki bir lokma ekmeğe el sunar
İster ki verilsin her neyse nasîbi
Şu kız ki ömründen, bahtından da bîzâr
Ağlatmak olur mu şu yetim garîbi?..

En katı kalblere acılar yağdırır
Bu mazlum bakışlı felaket levhası
Verelim; teselli ruhlara gıdadır;
Verelim, kesilsin bu matem sadası.

AKŞAM YILDIZI

Akşam, kara perdelerini ufka açıyor.
Yağmur gibi elem yağar gökten zemîne.
Dağlar birer hayâl olmuş gözden kaçıyor
Mavi deniz bürünüyor matem rengine.

Gümüş gibi saçlarını muhite döken
Âşıklara şiir okuyan akşam yıldızı,
Şu en tenha bir gecede bu kadar erken
Nerelere koşuyorsun ey peri kızı!

Senin ipek nurlarından ışık alarak
Sürülerini ayak ayak güden çobanı,
Ufukların arkasına yatıp dalarak,
Nerelere bırakırsın, ıssız, yabani

Şu anlık akar ovalarda? Gitme ey yıldız
O gümüşten saçlarını gömme mezara.
Sonra çoban ve sürüler sensiz, ışıksız
İnemezler yavaş yavaş yeşil bağlara.

Ah ey kara gecelerin gamlı başlan,
Dök o tatlı nurlarını solmuş kalbime.
Dur, gitme dur layık görmem sana mezarı
Güzel başın gömülmesin muhite yine!

OĞUZ KUSETOĞLU

(Baf, 1926 -) Öğretmen Koleji'ni bitirdi; İngiltere'de İngiliz dili ve edebiyatı ile yöneticilik üzerine eğitim gördü; orta dereceli okullarda öğretmenlik, yöneticilik yaptı, Kıbrıs Türk Edebiyatçılar Demeği'nin kurucularındandır. Şiirleri Şölen dergisinde yayımlandı.

KIRMIZI-BEYAZ KARANFİLLER

Şeftali çiçeklerinin altından geçip
Kırmızı-beyaz karanfiller getirdim size;
Kanınızla yuğrulmuş olan toprakta yeşerip
Boy atan kırmızı-beyaz karanfiller...

Biliyorum onlardan goncasınız, tazesiniz siz
Anavatan'a götüren Taksim'in nurlu yolunda
Gurbet acısı, vatan ve bayrak özlemiyle,
Cümle sevdiklerinizi bırakarak geride,
Göz kırpmadan girdiniz bu kara topraklara
Gençyaşınızda...

OSMAN TÜRKAY

(Girne, Ozanköy,1927–2001) Londra'da gazetecilik ve felsefe öğrenimi gördü. Şiirlerini Varlık ve Beşparmak dergilerinde yayınladı. Daha sonra Londra'ya yerleşti ve İngilizce şiirler yazdı; aynı zamanda çeviriler yaptı. Şiirleri, Yunanca, İspanyolca, Çekçe gibi dillere de çevrildi. Yedi Telli, Uyurgezer, Beethoven'de Aydınlığa Uyanmak, Evrenin Düşünde Gezgin, Kıyamet Günü Gözlemcileri kitaplarından bazılarıdır.

BESMELE

Bu gece düşüme girdi
Her sabah yeni doğan güneş
Bu gece güneşten koptu bir ayrı dünya
Bu gece uzaya fırlatıldı ilk yapay uydu
Küçücük bir ay

Bu gece evrende bir başka hız var
Toprakta uzay, uzayda ateş, ateşte yıldız var

Bu gece dünyamızın yörüngesinde
Uydular uçar

Bu gece madensel bir besmele ile vurdu saat
Bu gece besmele ile çağırdı kalem:
Esirgeyen bağışlayan Tanrı adıyla
Kalktım yataktan

Ne ün, ne onur, ne şan
Besmele besmele büyüdü kafam
Ne bulut ne ufuk ne yıldız
Besmele besmele gerindi akşam

Ne sinir ne pazu ne kemik ne kan
Besmele besmele uzadı kollarım bacaklarım

Ağzım, gözlerim, kulaklarım
Alıcı ve verici cihazlarım

Besmele besmele başıboş
Yapayalnız

Esirgeyen bağışlayan Tanrı adıyla
Uzanıp samanyoluna yatıyorum

Esirgeyen bağışlayan Tanrı adıyla
Uzaylılara mısralar satıyorum
Ve sizi anlatıyorum
Esirgeyen bağışlayan Tanrı adıyla
Yer yüzüne güneşten bakıyorum
Ve yıldızlan bir salkım üzüm gibi koparıp
Şarlatanların başına fırlatıyorum.

ŞAİR ÇOCUĞUN SABAH DUASI

Tanrım ne olur böyle her gün
Gökyüzü masmavi
Hava sımsıcak olsun
Beşparmak dağlarının ötesinden
Güneş evimize annem gibi doğsun
Arınmış sevinçlerle dudaklarımız
Öpsün ışıkta titreşen çiçekleri
Yün iğirsin nineler
Emzirsin nur topu bebekleri anneler
Kırlangıçlar sallasın beşikleri

Tanrım ne olur aklımız
Sokakta serseri köpek taşlamasın
Su gibi bilelim derslerimizi
Öğretmen bir gün de
Derse tokatla başlamasın

Tanrım ne olur Ay yıldızın gölgesinde özgür
Yaşayalım bir ömür boyunca mutlu
Toroslardan esen yelde olsun ana sütümüz
Tanrım ne olur resmi olsun gülsün bugün
Bize sert bakmasın Atatürk'ümüz

Tanrım ne olur bir ömür boyu
Gönül yanığı türküler söylesin çobanlarımız
Unutulsun tarla tarla yeşeren sızılarımız
Hora tepsin halay çeksin oğlaklar
Kaval çalsın kuzularımız

Tanrım ne olur ulu aydınlıklarla
Uçur bizi iri çiçeklerin gönlüne mutlu
Dağdan dağa savrulsun kelebek tozlarımız
Anaç tavuklar açsın kapımızı
Çalar saat gibi vaktinde ötsün
Uyku sersemi horozlarımız

Ku ku diye kuğusun güvercinler
Uçadursun uçaklarında yusufçuklar
Güzel türküler söylesin saksağan
Ve bizi korkutmasın
Tünelden tren çıkarcasına
Yuvasından önümüze davetsiz çıkan
Serseri kara yılan

URKİYE MİNE BALMAN

(Lefke,1927-) Kıbrıs Türk Öğretmenler Eğitim Koleji'nden mezun oldu ve öğretmen olarak çalıştı. Yalnız köy kızları ve ülke yaşamını anlatan romantik şiirleri vardır. Şiirleri Türk'e Doğru dergisinde yayımlandı. Köy Düğünü, Yurduma Giden Yollar isimli şiir kitapları vardır.

KÖY DÜĞÜNÜ

Beş gündür davul zurna kaynattı koca köyü
Kız evinde çalgıyla dikiliyor yorganlar
Gençler coşarak okur neşeli bir türküyü
Böyle geçip gidiyor heyecan dolu anlar.

Davulun nağmesiyle çeyiz taşınır bir bir
Ağla gelin, yan gelin! Yüreğin pare pare
Oğlan anası evde, döğme, serde pişirir
Varın gidin bir haber götürün nazlı yâre...

Kızlar hep çevre olmuş hep aksam güneşinde
Gelin döner başında sırmalı al duvağı,
Kadınlar testi kırar, kapının eşiğinde
Sözler uğur getirsin, kopmasın gönül bağı.

Çalınır sabahlara kadar, kına gecesi
Şakır şakır oynayan iki oyuncu kadın.
Bir köyü eğlendirir defin, debleğin sesi
Gelin niye ağlarsın kırık gibi kanadın!..

Parlıyor alınlarda şimdi gümüş silinler
Bir uğultu duyulur şimdi halk arasında.
Bu coşan fasılları gönül ta içten dinler
Gelin kına yakınır tam gece yarısında

Ötede köy kahvesi, coştu akşamdan beri
Bu ne mes'ut gecedir, dem vuruyor ağalar.
Yanık yanık gazeller, oynak köy türküleri
Güvey mes'ut kalbinde sonsuz bir heyecan var.

Beyaz duvaklı gelin merdivenlerden iner
Şakır şakır saçılır ortalığa paralar
Ellerinde buhurdan tütsü verir nineler
Ağlama nazlı gelin, arkandan ağlayan var!.

Bu düğün heyecanı söylenecek yarın da
İşte gelinle güvey artık elele verdi.
İki hasretli mes'ut, sıcak yuvalarında
Böylece düğün bitti; onlar murada erdi.

HARİD FEDAİ

(Lefke, 1930 -) İstanbul Üniversitesi Türkoloji Bölümü'nü bitirdi. Baf Türk Koleji ile Türk Öğretmen Koleji'nde öğretmenlik, Eğitim Dairesi'nde Müfettişlik; Kıbrıs Radyo-Yayın Kurumu ile Bayrak Radyo-Televizyonu BRT'de, Kamu Hizmeti Komisyonu Dairesi'nde yöneticilik yaptı. Şiirle uğraşı 1940'lı yılların sonlarında başladı. Şiirleri bir kitapta toplanmış değildir.

AÇIK ÇAĞRILI

Bir akşam Kıbrıs'a gel apansız
Dolunay yüzünde gülümser gibi olsun.
Boynuma sarıl sımsıkı, öp beni,
Ayakların yerden çekili kalsın.

Opium hareli Türkmen gözlerin
Çözsen, yüreğim çıkar tek örgülü saçından
Kaç baharın özlemi var derinde...

Billûr bir köşktür gönlüm, her yanı sırça,
Yok sevdalara dönük, bilirsin!

Yediveren, günneşirler açarken...

Gün akşamdı:
Yüzbirevler vardiyanın narası
Ak yelkenler hilal-içi sıralı,
"Altından çivilerle çakılı" kalmış, uyuyor.
Lüsignen artığı yaşlı şövalye,
Mazgal mazgal esnerken
Cafer Paşa Hüseyni'den seslenir,
Bir incecik elif'ten.
Abe de la Pe'nin o ivecen rahibi,
Geç kalmıştır beşbelli,
Çataluçlu değneğini vuraraktan geçiyor,
Son savrulan harman gibi,
Kara cübbe bir yanda, bir yanda ipi...

Kordonboyu masaların cümbüşü var, az sonra,
Ak çağrılı mumlar ile simgeli...

Gün akşamdı:
Söyleşinin can-alıcı yerinde,
Bir 'kadın' seveceksen, dedi gönlüm, usulca,

Mutlaka biblo gibi, bir meltem eser gibi,
Yani, Gülümser gibi olsun!

Göçmen kuşlar güneylere uçarken...

KUBİLAY BELİĞ

(KKTC, 1930-) Kıbrıs Türk Lisesini bitirdi. Yüksek öğrenimini Amerikan Tennesee Üniversitesi West Virginia Üniversitesi Sndey Üniversitesi ve Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü'nde yaptı. İstanbul Spor Akademisi kurucu üyeleri arasında yer aldı. Edebiyatla ilgilendi. Şiir yazdı. Şiirleri Kır Çiçekleri kitabında toplandı.

NEMRUT

Bir efsaneyle çalkalanır dağ zaman, zaman,
Devlet diyarıdır dediler görmek istedim.
Anlattı, yazdı, ta'rife kalkıştı her ozan,
Kendim çıkıp bu heybeti seyreyleyim dedim.

Çıktım ki bir değil, sayısız dev nöbet tutar,
Bir an tereddüt ettim acep nerdeyim, neyim.
Tanrım: meğerki zirvede bir başka zirve var,
Nemrut Dağında tanrıların meclisindeyim.

Her ân sihirli bir nazar altında varlığın,
Rûhunsa ân-be-ân yeni bir trans'a girmedi.
Bak: en gizemli tablosu karşındadır dağın,
Tanrı'yla el sıkışmada insan, bu zirvede.

ÖZKER YAŞIN

(Lefkoşe, 1932-) Ortaöğrenimini Türkiye'de bitirip tekrar Kıbrıs'a döndü. Muhabirlik ve reklamcılık yaptı. Savaş gazetesini kurdu. Bu gazetede Kıbrıslı Türklerin sorunlarını dile getirdi. Şiirleri Varlık dergisinde yayımlandı. Eserleri: Benim Vatanım, Önce Kuşlar Uyanıyor, Mehmetçik Kıbrıs'ta, Oğlum Savaş'a Mektuplar, Hödükname, Bütün Kapılar Kapandı, Mücahitler, Girne'den Yol Bağladık, Kıbrıslı Kazım.

DUMANLAR SENFONİSİ

Hoyrat bir rüzgâr uçurdu saçlarını,
Kadın son defa 'elveda' dedi,
Yüzünde umutsuz günlerin hüznü vardı
Ve dumanlı dumanlıydı gözleri

Vapur yavaş yavaş uzaklaşırken
Yaman bastı gariplik yaman.
Bir çaresizlik sardı dört yanı,
Ufukta yalnız kara bir duman...

Bu dumandaydı her şey bu dumanda,
Bu dumandı sevgiliyi götüren.
Vapur dumanlar içinde gitmişti,
Dumanlar içinde gidecekti tren.

Adam hatırlıyordu bir bir
Öpüşlerle dolu geceleri.
Cigarasından döne döne dumanlar çıkıyordu
Dumana takıldı düşünceleri...

Kutu gibi evleri olacaktı bir gün,
Bacasından dört mevsim duman tütecekti.
Bahçesinde nur topu gibi
Gürbüz çocuklar büyüyecekti.

Gel gör ki kadın alıp başını gitti
Cümle hatıraları bırakıp arkasında.
Adam böyle yalnız, ölünceye dek,
Kaldı mı dumanlar ortasında.

MAHMUT İSLAMOĞLU

(Limasol, 1934-) Orta ve lise sınıflarını Larnaka'daki "Amerikan Akademi" adlı kolejde okudu. Yüksek tahsilini ise Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde tamamladı. Kıbrıs'taki muhtelif lise, kolej ve yüksek öğrenim kurumlarında Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenliği yaptı. Kıbrıs Türk Folkloru, Kıbrıs Türk ve Rum Edebiyatlarından Örnekler isimli iki kitabı bulunmaktadır.

HAZAR

Türkün gururusun canım Hazar'ım
Seni böyle bilir böyle yazarım
Hak saklasın dokunmasın nazarım

Onurusun ulusumun onuru
Yayılsın dünyaya Hazar'ın nuru

Hazar kıyısında kurulmuş Bakü
Şehir değil sanki elmastan takı
Hilali var naziridir gökteki

Gururusun ulusumun gururu
Yayılsın dünyaya Hazar'ın nuru

Açılsın Hazar'a güller açılsın
Şiirler okunsun neş'e saçılsın
Hazar'ın yoluna saçı saçılsın

Onurusun ulusumun gururu
Dünyaları tutsun Hazar'ın nuru

Konuşsun ozanlar susmasın diller
Şair şevke gelsin sussun bülbüller
Hazar'da bir olsun bütün gönüller

Gururusun ulusumun gururu
Yayılsın dünyaya Hazar'ın nuru

Hazar'da cem olmuş akraba soylar
Salınıp durmakta bak fidan boylar
Şairleri tatlı konuşur söyler

Onurusun ulusumun onuru
Cihana yayılsın Hazar'ın nuru

İki Hazar ikisi de bizimdir
Bir canım bir diğeri gözümdür
Özüm Türk'tür şiir benim sözümdür

Onurusun ulusumun onuru
Yayılsın dünyaya Türklüğün nuru.

FUAT VEZİROĞLU

(Mağusa/Mehmetçik Köyü, 1935-) Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesini bitirdi. Nacak Gazetesi'nde Yazı İşleri Müdürlüğü ve fıkra yazarlığı yaptı. Türk Cemaat Meclisi Üyeliği yaptı ve milletvekili seçildi. Şiirleri Çukur Yanaklı kitabında toplandı.

ÖZLEYİŞ

Birisi çağırıyor
Ben bitiyorum
Sen duymuyor musun...

Evrenler derince gider
Basamak basamak iniyorum
Saymıyor musun...

Gençliğin ihtiyarlığında geliyorum
Bütün şiirlerim senin olsun
Duymuyor musun...

Son tren, son düdük
iki defa mendil salla
Geçmişi soymuyor musun...

Son viraj, son bakış
Bir defacık o mağrur başı
Eymiyor musun...

Dur yolcu, doğru geçme
Selâm yok mu bir kızdan
Tanrı yasasına uymuyor musun...

Kuruyan toprağıma,
Üç buçuk zeytin dalı
Koymuyor musun...

Birisi çağırıyor
Ben bitiyorum
Sen duymuyor musun...

İLK GÜN

Seni tanıdığım ilk gün
Önlüğün siyahtı kitap tutardı ellerin
Yaşamak ne kadar güzel ne tatlı şeydi
Öyle söylerdi bütün hallerin
Seni tanıdığım ilk gün
Öyle çocuksuz öyle çocuksuydu gözlerin
Baktım baktım da gözlerine
Ah ettim derin derin
Seni tanıdığım ilk gün
Yanakların al aldı ve gamzeli
Tozpembe ufuklar vardı ufkunda
Ve başında kavak yeli.
Seni tanıdığım ilk gün
Saçların lüle lüleydi
Nasıl uçuşur yapraklar eylül ayında
Saçların öyleydi.
Seni tanıdığım ilk gün
Bahar kokardı gülüşlerin
Kahkahanın bini bir para
Yolundaydı bütün işlerin
Seni tanıdığım ilk gün
Ne kadar beyazdı ayakların
Ve dalından yeni kopmuş bir çift kirazdı
İncecik dudakların...
Seni tanıdığım ilk gün
Eteklerin rüzgârların malıydı
Ya ondörttü ya onbeşti yaşın
Hayatının balıydı.
Seni tanıdığım ilk gün
Küçücektin minicektin yavru gibiydin
Seni tanıdığım ilk gün Kumru gibiydin

BENER HAKKI HAKERİ

(Limasol,1936 – 2013) Lefkoşa Erkek Lisesi'ni tamamladı. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nden mezun oldu. Öğretmenlik yaptı. Birçok gazete ve dergide şiirleri yayımlandı. Kaynak ve H gibi dergileri çıkardı. Lefkoşa'nın Fethi, Şiirlerle Nasrettin Hoca, Aşkların Aşkı, Limasol Türk Savunması, Kıbrıs Tarihi kitaplarından bazılarıdır.

ŞAİRİN ÖLÜMÜ

Anımsamak boşuna ölüp giden şairi,
Bilinmezse yaşarken o şairin değeri.

İçimizde değilse okunsa da şiiri,
Dost dediğiniz şair, hani nerede şimdi?

Şiirlere sığmazdı güzellere sevisi,
Anmıyor onu bugün içlerinden birisi.

Ölüm geldiği anda fasa fıso gerisi;
Giz dolu bir öyküdür hem öte hem şimdisi.

NERİMAN CAHİT

(Girne,1937-) Kıbrıs Öğretmen Koleji'ni bitirdikten sonra başladığı ilkokul öğretmenliğini emekli olana dek sürdürdü. Gazetelerde şiirleri, makaleleri, araştırma-inceleme yazıları, röportajları yayımlandı. Kadın haklarını savunanların öncülerindendir. Şiirleri Sıkıntıya Vurulan Düğüm, Kadın, Ay Seferi kitaplarında toplandı.

AKDENİZ BİR DELİ UMUT BİR DELİ SEVDA

Sen geldin,
Akdeniz de geldi kuruldu bir yanıma
bir gül kendine büyüdü
ne güzel vurdunuz sevda burcuma...

Sen geldin
bütün sularım Akdeniz
yürüdüm bir sevdanın başkentine
sen ve Akdeniz
ne güzel yakıştınız sevdama...

Ben hiç bu kadar kadın olmadım..

YİTİK KİMLİK

Ve,
Kadın olduğum içindir
çektiğim bunca acı
çocuklarım,
kocam
ve babam adına
utanıyorum...

Doğada,
erkeğimle
bir dişi tay kadar
özgürdüm.
Ne ki,
araya,
mal girdi, mülk girdi
para girdi
ben de metalaştım,
her şeyimi yitirdim.
O gün, bugündür
hep,
yitik kimlikle
yaşıyorum.

FİKRET DEMİRAĞ

(Lefke, 1940-) Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü'nden mezun oldu. Kıbrıs'ta Türkçe öğretmenliği yaptı. Türkiye'de Dost ve Varlık dergilerinde şiirleri yayımlandı. 1989'den sonra Kıbrıs Gazetesi'nin kültür sanat sayfasını yönetti. Çok sayıda şiir kitabı vardır. Açar Yörüngeler Çiçeği, Aşkımızın Şarkıları, Kısa Şiirler Durağı, Ötme Keklik Ölürüm, Hüzün Ana bunlardan bazılarıdır.

İKİ BOŞ DENİZ KABUĞU

"Ben değiştim" gözleriyle bakıyor
karşımdaki 'yabancı',
biliyor ki ben de 'eski ben' değilim,
ve bunu dillendirmeme konusunda
-sanki- sessiz bir sözleşme var aramızda;
birimiz konuşurken (dalgın sözcükler
uçuşurken bezginlikler odasında),
öbürünün aklı uzaklarda oluyor
(bir Aşk'ın 'narenciye bahçesi' kuruyor o
'uzaklar'da).
Arada bir birbirimize 'uyandığımızda'
o uzak, eski Aşk'tan
gazel yapraklar yağıyor aramıza.
Artık başlıca işimiz -hiç çaresiz-
birbirine ölen iki ruh ve gövdenin
acıklı seslerini dinletmek birbirimize.

Onca yaşanmışlıktan geriye kalan:
içlerinden 'hiçliğin' uğultuları gelen
iki boş deniz kabuğu işte.

BİR SABAH SEVGİYLE UYANDIR BENİ

Acımın alnından öperek uyandır bir sabah beni
dışarıda güneşi ve baharı yağarken yağmur.
Yüreğimde bir müzikle uyandır beni
tüy parmaklarını ağrıyan yerlerimde gezdir.
Saçlarımdan zamanı geçirerek uyandır bir sabah.
Sen günün şiiri ol, ben şarkını besteleyeyim.
Sen narin bir nar fidanı gibi salın rüzgârda
ben yanında yaralı bir dize gibi durayım.

Aşk ve Şiirle barışan bir dünyaya uyandır bir sabah beni.

ERDOĞAN SARAÇOĞLU

(Lefkoşa, 1946 -) Lefkoşa Türk Lisesi'ni, Ankara Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyata Bölümü'nü bitirdi. Öğretmenlik ve Öğretim üyeliği yaptı. Milli Arşiv dairesinde çalıştı. Şiirleri Oydaşlar kitabında toplandı.

YÜREĞİM AVUÇLARIMDA

hani seni bulup kaybettiğim o
kentte
mutsuzların
ölgün yaşantısı yok mu hiç
tüküren kim akşamı
gökyüzüne
kahredici yazgımda olsa bile
gözlerin göz
ellerin el
değildiler
çatlak dudaklara düştü türküler.
Özlem dolu bakışların
sensiz yalnızlığımda tuttum
bakışlarını beşparmak doruklarına
gömdüm.
sarhoş bir adam mutsuz

dudaklarında şarkısı ağlıyordu
... "O yâr kıymetimi bilmedi benim."
kara kaşlım tatlı esmer
güzelim beşparmak
doruklarına değin sana
geliyorum yüreğim
avuçlarımda

FERİHA ALTIOK

(Lefke, 1946 -) Samsun Eğitim Enstitüsü Edebiyat Bölümü'nü bitirdi. Kıbrıs okullarında uzun süre öğretmenlik yaptı. 1980'li yılların başlarından itibaren gazete ve dergilerde yayımlanan şiirleriyle adını duyurdu. Fidancığın Çilesi, Hele Bir Düşün, Şiirle Söyleşiler, Adı Aşka Çağrılı, Gözleri Sen Kuş yayımlanmış eserleridir.

BİLİNMEZ

Ölüm gibidir
ruhumun doğum zamanı ertelenmez
hangi rüzgârla gider
hangi ülkeye düşer görülmez

hangi yükseklikte ölçülemez
o en derinde
çekip neşterini
kendi yarasını kendisi deşer

bir yavru söz düşer toprağa
yüzü aşka bakar
yüreği acıya
ölür mü
büyür mü bilinmez

kütüğüne ölüm yılı yazılmaz.

NEŞE YAŞIN

(Lefkoşa, 1959-) Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyoloji bölümünü bitirdi. Kıbrıs Cumhuriyetinde yayın yapan CYBC radyosunda programlar yaptı. Kıbrıs Üniversitesi'nde öğretim üyeliği görevinde bulundu. Sümbül ile Nergis, Savaşın Gözyaşları, Kapılar, Ay Aşktan Yapılmıştır kitaplarından bazılarıdır.

HÜZÜN DAMLASI

Düşlerin ıslak dalları
bir serçe titremesi
üşüyen iç sesiyim
yaralı çocukluğun

Bahçemde sular titrer
ruhumda üzgün nilüferler

Gölgem ve ben dans ederiz
bekleyen ölüme karşı

Korku sesiyim
acıtan karanlığın
şükrana adanmış kuzu
İncecik ağlaması

Müzikli kutuda balerin
özgürleşince dönerim

Su üstünde güz yaprağı
karartmalı bir geceyim
yoksunluğu seyrederim
kederin aynasında

İnce bir ışığım
dudak kıvrımında
yaralı bir hayalin

Kırık bir düşün
geçişi zamandan
büyümenin
ay kanaması

Uçan bir ürperti
gömütlerin üstünde
yitik bir melek ağlaması

Vadide sessiz çiçek
hüznün öpüştüğü yerde
bir tutkunun
yalnızlığa
tıp
tıp
damlaması

ŞEHİR DİZELERİ

-Bu şehri ben kurdum
Aşk kraliçesi
Bu şehri ben yıktım
İkimizin depremi-

-1-
Şehirler bin parça
Tarihin parçaladığı aynalarda
korku sığınakları

-2-
Hiç gitmediğim o şehir
içinde benim gölgemi saklar
Kapıların ardında beni bekler odalar
Ölenler geri gelir
anılar ülkesine

-3-
Sessizlikte bir derviş semahı
başdönmüş yıldızları
nehirlere döker

-4-
Yitirdiğim bütün kahramanlar
beyaz atlarıyla ulaştılar
kara ihanet şehrine

-5-
Parkta üzgün bir bank
iki ihtiyarı bekler
mezarlıkta dinlenen

-6-
Öfkeli atlarımla geldim
kapısını açma ölüm şehrinin

AYŞEN DAĞLI

(Gazimagusa / Serdarlı, 1962 -) Yüksek Teknoloji Enstitüsü'nden mezun oldu. Doğu Akdeniz Üniversitesi'nde ve Kıbrıs Araştırmaları merkezinde çalıştı. Şiirleri çeşitli gazete ve dergilerde yayımlandı. Toprak ve Ben Ve Bonsai, Sihirli Kara Mantarlar ve Işık, Herşey Olacağa Varır Ülkesi, Vitamin İhtiyacı ve Sevgi, Mantık'ın Gülleri ve Karıncaları, O Desem kitaplarından bazılarıdır.

YALNIZ GECELERİNE BENZİYORSUN ÇOCUKLUĞUMUN

Yalnız gecelerine benziyorsun çocukluğumun
Annemsiz çok korktuğum
Korktuğum için kızdığım
Kızdıkça yüreğimle dünyaya meydan okuduğum
Yalnız gecelerime
Düşler âlemine benziyorsun çocukluğumun
Bakışlarımı çakıp karanlıklardan çoğalttığım
Renk salkımı yağmurlarıma
Odama benziyorsun
Kaçıp kaçıp saklandığım
Yatağıma, yorganıma
Sırtımı dayadığım kapıma
Ayağımı vurduğum isyanıma benziyorsun
Ve bütün çocukluğuma nasıl düşmüşse,
Mantık yüklü büyük sesler
Öyle düşer seninle aramıza gerçekler

FAİZE ÖZDEMİRCİLER

(Larnaka, 1964 -) Magosa Cambulat Lisesi'ni, İstanbul Üniversitesi'nde İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Öğreniminden sonra İstanbul'da kalıp türlü kuruluşların çevirmenlik gibi işlerinde çalışmaya başladı. İstanbul ve Kıbrıs basınında şiir ve yazıları yayımlanmaktadır. Şiirleri Yitik Manzaralar kitabında toplandı.

LOŞ SEVDALARIN FOTOĞRAFLARI

Karanfilleri tokatlar gibi eserdi rüzgâr
bir ses yükselirdi çiçeksiz pancurlardan
utanmadan ağlardı kadınlar
utanmadan erkekler
loş sevdalar gibi şimdi o eski fotoğraflar
babamın annemin saçlarını okşadığı
annemin cümbüş eşliğinde şarkılar söylediği
ya da ne bileyim...
üzümlerin ayak altında ezildiği şaraplı zamanlar
netleşir, tek kare içinde büyür
sarar öldürür beni bu onlarsız akşamlar
yırtarım Temmuz'a ait yazdığım her şeyi
utanır ağlamaz kadınlar
utanır erkekler
belli belirsizdir gözbebekleri
öyle bir gülmek zamanı ki şimdi kendi halimize
yanar çocukluğumun yarım kalmış bütün filmleri

ŞİRİN ZAFERYILDIZI

(Lefkoşa, 1968-) Türk Öğretmen Koleji'nden mezun oldu. Yakın Doğu Üniversitesi'nin Eğitim Bilimleri Bölümü'nde yüksek lisans yaptı. Şiirleri İçimdeki Rüya, Her şey Vatan İçin, Duvardaki Resim, Tutsak Gelin Telleri, Duruşumdaki Ayna Paramparça kitaplarında toplandı.

SÜRÜLER HALİNDE ADA KUŞLARI

Kuşlar uçurdum anne,
Güneye doğru,
Yaşayamadığın yılları getirip;
Dulluğunu unuttursunlar diye!
Kuşlar uçurdum anne,
Limasol'a doğru,
Şehit babamın umutlarını,
Sevdalarını taşısınlar diye!
Uçurdum kuşları anne,
Haber saldım
Kan kokmayan, barut kokmayan
Yıllara,
Katıp bir şeyleri önlerine
Çıkıp gelinler diye!
Kuşlar uçtu anne,
Barış yüklüydü omuzları,
Sevgi vardı yüreklerinde,
Umut taşıdı gözleri
Girne'den Lefkoşa'ya,
Mağusa'dan Limasol'a kadar...
Uçtu, uçtu kuşlar anne,
Kuzeyden güneye doğru
Yol aldılar,
Sürüler halinde
Ada kuşları
Şimdi yüreklerimizde...

BATI TRAKYA'DA TÜRK ŞİİRİ

TEVFİK HÜSEYİNOĞLU

(Gümülcine, 1936-) Gümülcine'de Medrese-i Hayriye'yi ve Celâl Bayar Lisesi'ni bitirdikten sonra Türkiye'ye geldi. Ankara İlahiyat Fakültesini 1967 yılında bitirdi. Bu tarihten itibaren, İskeçe Azınlık Lisesi Öğretmenliği ve Batı Trakya Türkleri Yüksek Tahsilliler Derneği yöneticiliği görevlerini sürdürdü. Şiir, hikâye, çeviri türlerinde eserler verdi. Dini şiirleriyle tanındı.

KALBİMDEN KULAĞIMA GELEN SES

Kâinatta yalnız sen saadetle müjdelendin,
Düşünmedin, nimeti külfet sandın kederlendin!
Cihan kitabında hak okundu, sen şüphelendin.
Şüpheyi reddedeceksin, gerçeğe ereceksin.
"Tek Allah vardır", bunu adın gibi bileceksin.

Heybetli dağlar bile ölümsüzlüğe gidemez
Ölümsüzlük Yaratan'ındır, başka şey eremez
Hiçbir el fanilik damgasını senden silemez
Dağlardan ulu değilsin, sen de eğileceksin
Doğmakla ekildin ya, elbette biçileceksin.

Asırlık çınar yuvaları toplar bünyesine,
Koca gövdesi varınca ilk ve son secdesine,
Zavallı kuşlar inanır takdirin cilvesine.
Çınardan sağlam değilsin, aczini bileceksin,
Dik başlı olma eğil, sen de yere gireceksin.

Vahşetin gücüyle aslan dehşet saçar ormanda,
Kartala yem olacağını anlar son anında,
Hayvandır, aczini göremez İlâhî fermanda.
Sen hayvan değil insansın, bu farkı bileceksin,
Benliğini öğrenince kendine döneceksin.

Firavun da gurur duydu Allah'lık davasından,
Ecel pençesinde pişman oldu iddasından,
Belki de hâlâ medet umar iğrenç mumyasından.
İlk çağda değil son çağdasın, bunu sezeceksin.
Alnından isyan lekesini kendin sileceksin.

Ebedî sanma, fanidir bu dünya viranesi,
Bir filimdir döner, geçer bu hayat teranesi,
Sende akıl var, olma varlıkların divanesi.
Mert olacaksın, isyanı aklından sileceksin,
Pişmanlıktan önce sil, nasıl olsa sileceksin.

Aklın var, batıla değil hakka inanacaksın,
Dinde hakkı batından Kur'anla ayıracaksın.
Oku ara sor öğren, yüce zevki tadacaksın.
Güçlüsün, batıla karşı hakla direneceksin,
Genç iken doğruyu bul, mutlaka sevineceksin.

İmansız ilim, ilimsiz iman sana yaraşmaz
ilimle iman mert bünyede barışır, savaşmaz.
Çevrenle yarışmazsan insanlık senle kaynaşmaz.
Tembel olmayacaksın, ilme emek vereceksin.
Cahil kalırsan, iki cihanda ezileceksin.

Çalışmak, didinmek, yorulmak büyük meziyettir,
Doğrulukla, adaletle olursa ibadettir,
Sahtekârlık, gamsızlık, maskaralıktır zillettir.
İşinde sözünde, doğruyu tercih edeceksin,
Hilekâr olursan, namerde boyun eğeceksin.

Dünyanın güçlükleri düğümlenecek önünde.
Emek vereceksin, büyütmiyeceksin gözünde,
Mümkün olan her şeyi yenmek var senin özünde.
Kör düğümleri çözmesini de öğreneceksin,
Sefasıyle, cefasıyle hayatı seveceksin.

ALİRIZA SARAÇOĞLU

(Gümülcine, 1938 -1994) Celâl Bayar Lisesi orta kısım birinci sınıftan ayrıldı. Hayatını saraçlıkla sürdürdü. Velud bir şair olarak tanınmaktadır. Batı Trakya Türkleri'nin "Milli Şairi" olarak kabul edilir. Şiirlerinde Batı Trakya'da yaşayan Türklerin sorunlarını dile getirdi. Uluslararası Şairler Şölenleri'ne katılarak Batı Trakya Türk şiirini temsil etti. Yayınlanan kitapları şunlardır: Ey Yağız Toprak, (Siyasi Şiirler), Yarınlar Sizin Olacak,(Çocuklara Şiirler), Bir Allah'ım (Dini Şiirler), Işık Atatürk (Atatürk Şiirleri) Rodop Yıldızı.

ESARET

Dünyada en acı şey sorsalar nedir?
Hiç düşünmeden de ki; esarettir.

Dünyada en tatlı şeyi sorsalar
Düşünmeden şöyle; hakimiyettir.

Esaretten kurtulsun tüm uluslar
Milletleri yücelten hürriyettir.

Bir yerde kalmasın esir bir ulus
Esaret, ölüme mahkûmiyettir.

Esaret, bir zincir ki kırılmalı
Kimki kırabilir, hür bir millettir.

Hürriyet ekmekten sudan da aziz
Cihanda en güzel, en hoş devlettir.

Dünyada en acı şey sorsalar nedir?
Hiç düşünmeden de ki; esarettir.

BİR ALLAHIM

Yâr olan Sensin
Var olan Sensin
Bir olan Sensin.

Lâ ilahe illallah
Muhammed Resullullah

Göğsümde imân
Özümde Kur'ân
Dilimde her an

Lâ ilahe illallah
Muhammed Resullullah

Eyler tefekkür
Nurlanır fikir
Dilimde zikir

Lâ ilahe illallah
Muhammed Resullullah

İslam ve Türk'üm
Aydındır fikrim
Dilimde şükrüm

Lâ ilahe illallah
Muhammed Resullullah

Küçük zerreler
Büyük küreler
Kurt kuş hepsi der

Lâ ilahe illallah
Muhammed Resullullah

ASIM HALİLOĞLU

(İskeçe, 1923 - 1980) Köyünde Türk İlkokulunu bitirdikten sonra eğitimini Türkiye'de sürdürdü. Haydarpaşa Lisesi'ni, İstanbul Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. Gümülcine ve İskeçe'de öğretmenlik yaptı. Şiirlerinde Batı Trakya gerçeğini ve dramını her yönüyle ve en içten duygularla anlattı. Aynı zamanda, Batı Trakya Türkleri Çocuk Edebiyatının kurucusudur.

GÖÇ

"Elveda" diyerek gider soydaşım,
Anayurt yolcusu, ona ne denir?
Gözü yaşlı kalır köyde kardaşım
Kader böyleymiş elden ne gelir?

Oğlumuz orada, gelin burada
Kendimiz burada, yürek orada
Ezilir dururuz iki arada
Kader böyleymiş elden ne gelir?

Bilseniz kimlere kalmıştır zaman
Namuslu kişiye verilmez aman
Şikâyet güç olur haliniz yaman
Kader böyleymiş elden ne gelir?

Soyumuz asildir Oğuzlar soyu
Başımız eğilmez atalar huyu
Yadelde acımız nesiller boyu
Kader böyleymiş elden ne gelir?

Anneler yollarda evlad kucakta
Hıçkırık sesleri köşe bucakta
Baykuş yuva yapmış sönen ocakta
Kader böyleymiş elden ne gelir?

Açılır kapanır göçmenler yolu
Bağlanır dostların hep eli kolu
"Ötme bülbül içim dert dolu"
Kader böyleymiş elden ne gelir?

Bir yanda tarihin zafer nağmesi
Bir yanda Türklüğün özgürlük sesi
Gönlüme eş olur daha nicesi
Kader böyleymiş elden ne gelir?

Sabreyle ağlama hasret sözüne
Uzaklar yakındır Türk'ün gözüne
Gün olur kavuşur herkes özüne
Kader böyleymiş elden ne gelir?

LEYLEKLE TİLKİ

Tilki ile bir leylek
Dost oldular bir zaman
Sarmaş dolaş ikisi
Görmelisiniz aman!

Tilki bir gün leyleği
Ziyafete çağırdı,
Söylediği o sözler
Ne kadar da kibardı:

- Canım, ciğerim benim
Yarın bize gidelim
Pişirdiğim yemeği
Beraberce yiyelim

HÜSEYİN SALİHOĞLU

(Rodop, 1936-) Gümülcine'de medrese tahsili yaptı. Öğretmen olarak çalıştı. Batı Trakya'da geleneksel -naif- şiir tarzının bir temsilcisi olarak tanınmaktadır. İstikbâl Sizinledir adlı bir şiir kitabı bulunmaktadır.

OKUL

Üşenmeden bu çağda
İyi işlet kafanı
Işık varsa yolunda
Değerlendir zamanı

İlim irfan kaynağı
Çok sevimli bir yerdir
Dostuna yol gösteren
Değerli bir fenerdir.

O götürür insanı
Adım adım ileri
Hep orada yetişir
İnsanlığın lideri

Olgunlaşır okulda
Bilgilerin her türü
İlerleme istersen
Ona doğru hep yürü

O yapıda atılır
Her bilginin temeli
Ona koşan kişinin
Yükselmektir emeli

Çok sevelim okulu
Dertlerine koşalım
Hiç yılmadan çalışıp
Karanlığı aşalım.

DÜZELECEK

Zahmetlere katlanarak
Göz yummadan çalışırız
Karanlıktan sıyrılarak
Aydınlığa kavuşuruz

Loş durumdan kurtulunca,
Işıklı günler gelecek
Ayrımlar son bulunca,
Azınlık huzur görecek.

Gerekli kitaplar gelsin,
Çağdaş öğretim yapalım.
Üzüntüler artık bitsin
Rahat nefes alalım.

Açılacak Eylül birde
Pek sevimli okulumuz
Düzelecek istikbalde
Nahoş olan durumumuz

HÜSEYİN ALİBABAOĞLU

(İskeçe, 1936-) Türkiye'de Aydın-Ortaklar İlköğretmen Okulu'ndan mezun oldu. Batı Trakya'da öğretmenlik yaptı. Türk kuruluşlarında görevler aldı. Batı Trakya Türkleri Çocuk Edebiyatı"nın en önemli ismi kabul edilmektedir. Çocuk şiirleri Tohum adlı kitabında toplandı.

DAĞ KIZLARI

Köprü altında bir balık varmış.
Ardında kalabalık varmış.
Siz farkında değilsiniz,
Balık kendini dağdan aşağı salmış.

Köprü altından su akarmış,
Gelen geçen ona bakarmış.
Suların o güzel şırıltısı
Dağlardan aşağı akarmış.

Toplanır toplanmış da su:
Ta uzağa vururmuş kokusu.
Dağ kızlarında bulunurmuş
Halının en iyi dokusu.

Sert mi sertmiş elleri,
İncecik belleri.
Pek çok severlermiş
Kendilerine sarılan elleri.

Gün doğunca çıkarlarmış dağlara,
Öyle kolay düşmezlermiş ağlara.
Topladıkları çiçekleri,
Takarlarmış başı-bağlılara.

Bu kızlardan dün gördüm üçünü,
Hayretle seyrettim üçünün de gücünü.
Demir gibi bir vücut, güzel bir baş
Süslüyordu hepsinin vücudunu

TOHUM

Yine bir tohum gömüldü;
Evren dibinde
Yarın canlanacak filiz olacak
Geçecek hayalin kırıklığı,
Ümit olacak, neşe olacak.
Sonra bir yemiş.
Ama bakarsın bahçıvan ham koparmış.
Değil nü ki dünya böyle
Değil mi ki asır böyle,
Ham da olsa yenecek.

HÜSEYİN MAHMUTOĞLU

(Gümülcine, 1939-) İlkokuldan sonra Türkiye'ye geldi. Kütahya Lisesi ve Edirne Öğretmen Okulu'nu bitirdi. Batı Trakya'ya dönüp, öğretmenliğe başladı. Batı Trakya Türkleri Edebiyatı içerisinde şiir ve hikâyeleri ile dikkati çekti.

SALI PAZARININ KÖYLÜLERİ

Şaşırır durur
Carsının ıslak kaldırımında
N... köylü Fatma
Y... köylü Selim
Sabahın tazeliğinde
Akmıştır onlar da
Carsı içine
Otobüs dolusu
Yol dolusu
Sokak dolusu gelenlerle
Bitiktir Fatma
Bitiktir Selim
Dilim dilim suratları

Çarşılı değişmemiştir hiç
Tıpkı on yıl önceki gibi
Fatma düşünür
Selim düşünür
Bu kadar tendiriz etleri
Nedendir bunların bu çarşılıların
Akpak yüzleri
Yusyuvarlak gözleri
Fatma da Selim de
Kaçırmamak için güçsüzlüklerini
Sımsıkı tutarlar içlerini
Acarlar çarşılıya avuçlarındakileri
Bilmezler onun yuzona gidisini
Sonra gözleriyle görürler
Başka Fatmaların Selimlerin
Kendileri gibi sağılışlarını
Gün dönümü ev dönümü
Elleri avuçları üşür durur
Fatmanın Selimin
Hiç konuşmadan bakışırlar yüzyüze
Anlarlar bir yıllık çıkarın bir günde gidişini
Anlarlar çarşılının
Nedendir tertemiz eti,gevrek gülüşü
Anlarlar

KADİR YAKIBAŞIOĞLU

(İskeçe, 1939-) İlkokulu köyünde bitirdikten sonra, Türkiye'ye gelip Konya-İvriz ilk öğretmen Okulu'nu bitirdi. Batı Trakya'ya döndü. Türk İlkokulu'nda öğretmenlik yaptı. Son yıllarda Çocuk Edebiyatı alanında da ürünler veren şairin şiirleri kısa, etkileyici, çarpıcı bir özelliğe sahiptir.

ZAMAN

Zaman;
Sen ne kötüsün
Unutuyoruz birbirimizi
Senin içinde
Yavaş yavaş
Bir bir.
Zaman;
Sen ne iyisin
Tanıtıyorsun bize birbirimizi
Kendi içinde,
Beyit beyit
Satır satır.
Zaman;
Hayır, sen hiç biri değilsin!
Senin mahsulün değil onlar!
Bizim mahsülümüzdür
İnsanoğlu hareketlerinde
Serbesttir, hürdür...

OKULUM

Yaz gelirken sevindim
Tatile kavuşunca
Elde karne "pekiyi"
Eve doğru uçunca.

Önce anneme koştum
Bu coşkulu sevinçle
İstiyordum kutlasın
Tüm aile elele

Sanıyorum doyulmaz
Tatilimin tadına

Oyun, kurlar ve deniz
Bayılırsın kumuna

Beşgün, on gün, ay değil
Bir şey oldu içimde
Bir sıkıntı bir hüzün
Anlatılmaz biçimde

Koşa koşa tutmuşum
Okulumun yolunu
Ama o ne? Ipıssız
Bükmüş bana boynunu

Sen üzülme okulum
Eğme, dik tut başını
Sevindirirsin böyle
Vefasız yoldaşını

Sanma uzak, çok yakın
Hemen gelir 1 Eylül
Düğün bayram ederiz
Her yıl geldikçe eylül.

SALİH HALİL

(Rodop, 1941) İlköğreniminden sonra Türkiye'ye geldi. Konya İmam Hatip Okulu'nu ve Edirne İlköğretmen Okulunu bitirdi. Gümülcine'de İleri gazetesini çıkardı. Edebî çalışmalarında "Hâkî" mahlasını kullanın Salih Batı Trakya'da Klâsik Türk Şiiri'nin sürdürücüsü olabilecek tarzda hece ve aruz vezinleriyle şiirler yazdı.

GAZEL

Geçenler var mı bilmem bağ-ı dehrin lâlezanndan.
Ki yârin zülfü yer yer tarumar olmuş güzarından.

Fakat ol mihr-i mahın solmamıştır çehresi asla,
Güler, oynar, çiçek toplar açılmış gül diyarından.

Çiçekler gerçi açmıştır baharın nâm ü sânından.
Fakat yârin uzaktır al yanağın hem ayarından.

Sükût almış serâpâ, bülbülün âvâzı çıkmaz hiç,
Bütün âlem saf olmuş yârimin sevdalı zarından.

Eyâ Hâkî!Bulutlar yükselirken arşa inler âh,
Senin bir kez terennümün bedeldir ân hezârından.

Hz. MUHAMMED

Bir nur doğuyor,
Bundan on dört asır evvel,
Sessiz sedasız.
Büyüyor, gelişiyor,
Gülüyor, konuşuyor,
Ve bakıyor ki çevresine,
Halk bilgisiz, vefasız.
Şaşıyor gördükçe,
Kardeş kardeşi,
Baba evlâdını yok ederken
Bir hiç uğruna
Ve
Celaletin yoluna gidenler
Hesapsız.
Kimden, kime sığınsın?
Bir nizam ki,

Başı yok, sonu yok,
Hak yok, hakikat yok!
Gözler vahşî
Eller kitapsız.
Bırakıyor kendini,
Kendi haline,
Va'd olunan talihine,
Yalnız, yapayalnız.
Çıkıyor karşısına bir dağ,
Tûr-i Sîna'sı gibi Musa'nın.
Buluyor kendini orada,
Ve orada kavuşuyor Rabbine.
Önce bir sükût
Sonra bir titreyiş,
Ve ilâhî hazlar içinde.
Kendinden geçiş.
Yaş kırk,
Kemal devresi insanın.
Atılınca ortaya,
Değişti çehresi dünyanın.
Gönüller doldu heyecanla,
Mazlum güldü tatlı tatlı,
Hak geldi, aydınlık oldu,
Dünya baştan başa,
O'nu saygıyle andı.
Adı MUHAMMED,
Milyonların sevgilisi.
Sevgisi gönüllerde,
Kendi dillerde dolaşırken,
Diyoruz ki:
"Medet ya Resûllâllâh medet,
Bize ŞEFAAT et!"

RAHMİ ALİ

(Gümülcine, 1941-) İlkokulu köyünde bitirdi. Malatya Akçadağ öğretmen okulundan mezun oldu. Batı Trakya'da öğretmenlik yaptı. Birlik ve Öğretmen dergisinde, Akın gazetesinde şiirleri yayımlandı. Şiir dışında hikâye, roman, masal türlerinde eserler verdi.

AZINLIK

Azınlık
Hudutta bir yolcu
Asmalık'ta istimlâk edilen bir tarla
Yeni Cami'ye giren bir cemaattir.

Azınlık yasak dağ bölgesinde
Yürekleri salt coşkuyla dolu
Keder dolu gözlerdir

Azınlık
Yansı kopmuş bir minare
Almanya'da bir işçi
İzmir'den Ege'ye bakan bin gelin
Ve Rumeli türküleri dinleyen ninemdir.

Azınlık
Her şeyden habersiz gülümseyen Neslihan
Ve geleceğine ağlayan Emine'dir.

Azınlık
Tütün tarlalarında yıpranan
Anlamsız bir toplum değil çocuğum
Kendisiyle büyüyen bir düşüncedir

GÜMÜLCİNE

O evler ki köhne, yosun tutmuş kiremitleri
Çökmüş bir imparatorluğu hatırlatır
Cami avlularında asırlık çınarlar ve unutulmaz gölgesi
Yaşlılar baş başa vermiş, eski günleri anlatır.

Bir Salıpazarıdır, Türkçe kasetler ortalığı inletir.
Kadınlarımız feraceli, mantolu, yürürler ha yürürler
İşte Aynalı mağaza, Çarıkçılar sokağı, Kuyumcular arası
Görürler kendilerini aynalarda, oysa başka yerdedirler.

Eski Saraçlar arasında hâlâ meşin kokuları gelir burnuma
Nerde o odun yüklü arabalar, o perde arkasından bakan kız
Geçmiş bu denli özlemle neden aranır bilmem
Alışık ayaklarımız kendiliğinden gider Eskipamukpazarı'na.

Tam öğle vakti, gürültülü bir sıcakta vurur Saat Kulesi
Müşteriler kadınlı-erkekli girerler fincancı dükkânlarına
Semavi bir ezan sesi doldurur caddeyi sımsıcak
Kimi yorgun bastonlar vurur asırlık Arnavut kaldırımlarına

Satıcı bir kız, yanağında gamzesi bir gülü hatırlatır
Dalar o hülyalı rüyalarına geceleri
Yürürüm bu sokaklarda hep böyle kalabalık
Gümülcine, anlayana ah, neler anlatır.

MUSTAFA TAHSİNOĞLU

(İskeçe, 1942-) İlk öğrenimini Batı Trakya'da yaptıktan sonra, Türkiye'ye gelip; Konya İvriz İlköğretmen Okulu'na girdi. Batı Trakya'da öğretmenlik yaptı. Batı Trakya Türkleri Edebiyatında modern şiirin en güçlü temsilcilerindendir. Şiirleri Batı Trakya Türk Basını dışında Türkiye, Almanya, KKTC, Makedonya ve Yugoslavya'da yayınlandı.

KATRANA TERE KOKAR

Gece birde
Bir saat zırıltısı.
Uykunun en tatlı yerinde
Tam gecenin dik yarısı.

Gözler isteksiz açılır,
Çekilmez kırılası eller,
Geçirmeyen bilmez
Doyumuna varmadan gençlik gider.

Katrana, tere kokar tütüncü,
Gecesinde gündüzünde.
Katrandır günleri, tökezler durur
Yokuşunda düzünde.

Doymamış mide, doymamış özlemler,
Çökmüş avurtlar daha gencecik,
Gecenin bir saatinde
Tarlaya gider bir hayal incecik.

SENİ SORGULUYORUM

Senin için düşünüyorum
Dünyayı
Öylesine yoğun
Öylesine yeni görmüşçesine

Senin için çeviriyorum yapraklarını
Kitapların bir bir
Sanki şimdiye dek
Körmüşçesine

Senin için diktim antenlerini
Tüm sezilerimin
Belirsizlikleri yakalayıp
Somutlaştırır diye

Senin için sorguluyorum
Düşüncelerimin meleklerini
Zerdüşt örneği
Bir yerlere varır diye

Seni sorguluyorum
Her şeyinle
Varsa bile
Günahların işim değil.

İMAM KASIM

(İskeçe, 1943 -) Şahin Medresesi'nden mezun oldu. Türk köylerinde öğretmenlik yaptı. Batı Trakya Türk Şiiri'nde Halk Şiiri-Modern şiir karışımı ilginç şiir örnekleriyle dikkati çekti. Türklerin problemlerini de şiirlerinde gündeme getirmiştir.

NİÇİN AĞLAMALI

Niçin ağlamalı ölümüne insanların?
Gönülden yaşamışlarsa insanca,
Seven gözlerle bakmışlarsa bu evrende,
Arı gibi dolaşmışlarsa gonca gonca...

Niçin ağlanmalı ölümüne insanların?
Çöl üstüne ağaç dikmişlerse,
Yorgun düşen bunca yanık yolcuya,
Bir parçacık gölge vermişlerse...

Niçin ağlamalı ölümüne insanların?
Güzel işler başarmışlarsa, yaşadıkça,
Değer katmışlarsa bulundukları değerlere,
Geri olanları yıkmışlarsa...

Niçin ağlamalı ölümüne insanların?
Bilim yollarından geçmişlerse,
Karanlıklar ortasında parlayan,
Sanat pınarından içmişlerse...

Niçin ağlamalı ölümüne insanların?
Özgürlüğe yeni bir can vermişlerse,
Şu yıldızlı gök kubbenin altında,
İyi işler görüp ölmüşlerse...

ISSIZ GECELERDE

Karardı bir gün daha
Yandı akşamın ilk ışıkları
Başladı yine bir umutsuzluk
Issız gecelerde

Kapandı perdeler birer birer
Gölgeler kaldı kıpırdaşan o camlarda
Kimi neşeli, kim üzgün bilinir mi?
Issız gecelerde

Uyku girmez gözüme
Görmek istemem korkulu düşleri
Beklerim sabahı sabırla
Issız gecelerde

Sarar benliğimi sensizlik
özlemini çekerim mutlu günlerin
Sabahlarım dualarla
Issız gecelerde

MÜCAHİT MÜMİN

(Gümülcine, 1944-) ilkokulu köyünde bitirdi. Türkiye'ye geldi. Malatya Akçadağ İlköğretmen Okulu'ndan 1961 yılında mezun oldu. Batı Trakya'da bir süre öğretmenlik yaptı. Arkadaş Çocuk ve Şafak Dergisi'ni çıkardı. Şiir dışında hikâye, günlük gibi türlerde çalışmaları vardır.

İKİLİ DENKSİZLİK

I
Biri şairdi
Serseri gezerdi sokaklarda
Akşamlan rakı içerdi
Ve şiirler yazardı
Aşık olur da...

II
Genç kızmsa hayalleri başka
Arabası olmalıydı insanın
Ve kocası tüccar
Saadet dediği parada pulda

III
Sonunda n'oldu
Sana bana olan
Onlara da oldu
Yaşamadan öldüler
Birkaç kınk dökük mısrada...

NAİM KÂZIM

(Gümülcine, 1945-) İlköğrenimini köyünde yaptıktan sonra Türkiye'ye geldi. Antalya Aksu ve İstanbul Ortaköy Öğretmen okullarında okudu. Batı Trakya'ya döndü. Şiir, deneme, eleştiri gibi türlerde ürünler verdi. Batı Trakya'da modern şiirin temsilcilerinden sayılmaktadır.

ÖĞRETMENİME

Bize okumayı öğreten
Ve sonra benliğimizi
Sevgiyi içimizde uyandıran
Sensin öğretmenim
Bize zor da olsa sabn
Uzak da olsa umudu
Öğreten sensin öğretmenim
Işıksm
Umutsun
Çiçeksin
Sen öğretmenim
Sevgim büyük
Saygım büyük
Selam sana öğretmenim.

MEHMET ÇOLAK

(Gümülcine, 1946 – 1995) İlkokulu köyünde bitirdi. Türkiye'ye geldi. Balıkesir Savaştepe İlköğretmen Okulu'ndan mezun olmadan ayrılıp, Batı Trakya'ya döndü. Edebî çalışmalarını sürdürürken, geçimini rençperlikle sağladı. Şiir, hikâye ve çevirileri bulunmaktadır. Şiirlerinde Batı Trakya gerçeklerini, özlemlerini toplumcu bir yaklaşımla ele aldı.

AK KUŞLAR

Gözlerinde aşk
gözlerinde sabır
gözlerinde boyu beklenen
gündüzlerde hürriyet

Kanatları ak
tüyleri ak
yüreği ak yüreği pak
ürkütmeyin değmeyin siz
onlara korkulan sevgiden
yana

kalpleri atıyor güm güm
neredeyse çatlayacak

Ak kuşlar
ufuktan ufka uçan
kuzeyden güneye
doğudan batıya
karlı dağda kızgın çölde
kanatlarınızda tüm ümit
ümit yarınlar için
ümit insanlar için
ümit bir dünya için

REFİKA NÂZIM

(Gümülcine, 1947-) Çepelli köyünde ilkokulu bitirdikten sonra Türkiye'ye gelip Trabzon Beşikdüzü Kız Öğretmen Okulu ve İstanbul Ortaköy İlköğretmen Okulu'nda okudu. Batı Trakya'ya döndükten sonra bir süre öğretmenlik yaptı. Birlik gazetesini çıkardı. Batı Trakya Türk Şiiri'nin toplumcu çizgisini oluşturan şairlerden birisi olarak bilinmektedir.

DÖRTLER

I
Türkü olsaydım
İmrenirdim türkülere
Dillerde dolaşırlar coşku dolu
Unutulmazlığın imgesidirler

Türkü olsaydım eğer
Gönüller verirdim gönülsüzlere
Mutsuz kişi bırakmazdım hiç.

II
Yıldız olsaydım imrenirdim yıldızlara
Bir görünür bir kaybolurlar
Dönerler de dönerler uzayda

Yıldız olsaydım eğer
Yalancı ışıklarımla da olsa
Aydınlatırdım karanlıkları.

III
Bitki olsaydım
İmrenirdim bitkilere
Bir günde iki hava değiştirirler
Doğanın değişkenliğinden tadarlar
Bitki olsaydım eğer
Hava değiştirirdim sıkılınca
Soluksuz kalmazdım hiç

IV
Yağmur olsaydım
İmrenirdim yağmurlara
Yeryüzüne can verirler
Köylüyü güldürür kentliyi ağlatırlar
Yağmur olsaydım eğer
Bir anda her yere düşer
Ekmeğin nerden geldiğini gösterirdim emeksizlere.

HÜSEYİN MAZLUM

(Gümülcine, 1947-) İlkokul mezunudur. 13 yaşından beri şiir yazan şairin Batı Trakya Türk Basını dışında Türkiye ve Yugoslavya'da da şiirleri yayınlanmıştır. Özellikle yazdığı aşk şiirleriyle dikkati çeken Hüseyin Mazlum, milli ve dini şiirlerden de güzel örnekler vermiştir. Âşıkların Şahı Benim, Bir Esmere Gönül Verdim, Adres, Biraz Su yayımlanmış şiir kitaplarındandır.

GÜZEL ALLAH

El açıp, hep seni andık,
Güzel Allah, kerim Allah,
Hak kitabına inandık,
Güzel Allah, kerim Allah.

Mesteyledi bizi aşkın:
Çoluk, çocuk, erkek, kadın,
Dilimizde daim adın,
Güzel Allah, kerim Allah.

Aşkın bizi bizden alan,
Çıkardık, ne varsa yalan;
Sensin, kalbimizde kalan,
Güzel Allah, kerim Allah.

Mazlum'dur; gerçeğin özü,
Yasla dolmuş iki gözü,
Dilinden düşmeyen sözü:
Güzel Allah, kerim Allah.

ÇOCUKTAN ANNEYE

Başımda tacım,
Sana muhtacım,
Beni sev anne.

Beni kucakla,
Koynunda sakla,
Beni sev anne.

Sevgiden yana,
Muhtacım sana,
Beni sev anne.

Arzum çok değil.
Sesime eğil,
Beni sev anne.

Küçük de olsam,
Büyük de olsam,
Beni sev anne.

Elden bana ne?
Eller sana ne?
Beni sev anne.

Sevilmek tatlı,
Sevilen kanatlı,
Beni sev anne.

Gözümde yaşlar,
Sana diyorlar,
Beni sev anne.

Dileğim birdir:
O da sevgidir.
Beni sev anne.

Her nefesinde:
"Yavrucuğum" de,
Beni sev anne.

REŞİT SALİM

(Gümülcine, 1952-) Celal Bayar Lisesi'nden mezun olduktan sonra Türkiye'ye geldi. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türkoloji Bölümü'nden mezun oldu. Batı Trakya'da Türk kuruluşlarında çalıştı. Sayıca az fakat nitelikli şiirler yazmıştır.

MASALDAN DA ÖTE..

Şehriyar-i Sultan
Önünde Kur'an-ı Azimüşşan
Adalet dağıtır, haklar verir
Düzerdi nizamnameler.!..

Şehriyar-i Sultan
Ardında yalınkılıç ordular
Hükmeder, buyurur
Ve diz çöker huzurunda
Krallar, voyvodalar...
Eski imparatorluklar, unutulmaz hatıralar
Her birinde ayrı ayrı şanlar var!

Buyurdu Hakan... Yürüdü ordular
O yaz nal sesleri atların
İnletti olanca ovalarını üç kıt'anın
Avrupa'nın, Afrika'nın, Asya'nın...

Venedik kalyonları
Yelkenlerini fora edip açılırlar
İçinizden Atlas'a
Yemen'deki bedeviler
Kaçtılar kum tepelerinin ardına
Çifte hörgüçlü develeriyle...

Çin beyleri
Set yaparlardı ülkelerine
Bir baştan bir başa
Ve düşerdi Türk'ün önünde
Tek Tanrı'ya eğilmeyen başlar
Ganjın timsahlı kıyılarına...

Şehriyar-i Sultan... Devlet-i Âl-i Osman
Bugün uzak bir masal, ceddine oldu timsâl
Şah-ı Süleyman'ı Rumeli'ye taşıyan o sal...

O GÜZEL'E

Sen yaseminler kokulu
Kadifeler kadar yumuşak
Nadide kumaşlar gibi parlak
Atlas dibalara bürünmüş güzel

Sen bu diyarda oldun gönlüme
Şirin Hem sarhoş gecelerimin
Leylâsı Sen gökte yıldızlar içinde Zühre
Ben Şehnamede Afrasiyap,
Sense güzellikte Begüm Banu

Uzat ellerini artık, ayrılıklar aşılsın
Turan bağlarında yeşeren aşkımız
Tac-Mahal misali gönüllerde anıtlaşsın.

HASAN AHMET

(Gümülcine, 1958-)Gümülcüne Celal Bayar Azınlık ortaokulu ile lisesinden mezun oldu. Daha sonra İstanbul Cerrahpaşa Tıp Fakültesi 'ni bitirdi. Sosyal Sigortalar Gümülcine şubesi polikinliğinde çalıştı. Edebiyatla ilgilendi şiir yazdı. Şiirleri Ömür Boyu Muhalefet kitabında toplandı.

ACI AMA GERÇEK

Kanmam ona,
Buna,
Gelemem,
Hiç kimsenin oyununa.
Yanarım,
Cayır cayır,
Varamadım,
Eşitliğin tadına.
Hep horlandım,
Bir sürü ayırımlara,
Haksızlıklara maruz kaldım,
Sebebini de bulamadım.
Anlamadım,
Kana kana,
Uğruna kanımı akıttığım,
Öz Vatanıma.
Hayvan olsaydım,
Anlamazdım da,
İnsanım, insan,
Koyuyor insana.
Sorun galiba,
Azınlık olmakta.
Mümkünse,
Ekalliyette yaşama!
Sormuyorlar ki...
Doğarken insana.

Anladım, anladım,
Yine kabahat,
Anamda, babamda.
Palavra, palavra,
Duy da inanma!
Aslında,
Canavarlık da,
İnsanlık da,
Kendi ruhumuzda.
Öne,
Hangisi çıkarsa.
Eğitimle,
İnsan değişir mi?
Zor olsa da,
Mutlaka.
Baksana,
Eğitimle,
Hayvanlar bile,
Giriyor hizaya!
İnsan, insan olmadıkça,
Bize rahat yok,
Bu cennet gibi,
Yaşanası dünyada.

İBRAHİM BALTALI

(Kırcalı, 1959 -) Asıl adı İbrahim'dir. İlk ve orta öğrenimini Gümülcine'de tamamladı. Türkiye'de Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesini bitirdi. Batı Trakya'ya döndü. Özellikle şiirleriyle dikkati çekti. Batı Trakya dışında Bulgaristan'da da şiirleri yayınladı.

MEMLEKETİM

Silahın
kalemimden

Yorganın
pamuğumdan

Balyozun
demirimden

Sigaran
tütünümden

Sütün
başağımdan
sorulur

Memleketim
Memleketim

ben senin tutsağınım

TOPRAK

Toprak
anam olurdu
cırcır böceklerinde ağustosun.

Toprak
sevgilim olurdu
yakamozlarda denizin

Toprak
hasretim olurdu
Şapçı pazarında
köylü kadınların bakışında

CİHAN ABBASOĞLU

(İskeçe, 1961) İlkokulu İskeçe'nin Kireççiler köyünde orta ve liseyi Türkiye'de okudu. 1981 yılında Batı Trakya'ya döndü. Şiir, hikâye, senaryo çalışmaları vardır. Şiirleri Batı Trakya dışında Türkiye ve Bulgaristan'da da yayımlandı.

ANLATAMIYORUM

Gelmişiz, misafiriz,
Gidiyoruz, yolcuyuz
Selamlıyoruz, selamlanıyoruz
Bu güzel düzeni anlatamıyorum.

Misafir ağırlanmıyor
Yolcu artık uğurlanmıyor
Selam-sabah kesiliyor
Bu bozuk düzeni anlatamıyorum.

Yaşamış geçiyoruz
Yeni yetişeni yeriyoruz
Arkamızda enkaz bırakıyoruz
Bu aymazlığı anlatamıyorum

Kısacası ben
Emanetin yok oluşunu
Geleceğin kötüye gidişini
Kendi neslime anlatamıyorum.

BULGARİSTAN'DA TÜRK ŞİİRİ

MEHMET MÜZEKKÂ CON

(Silistre, 1885 - Kamerler, 1974) Asıl adı Mehmet Müzekkâ Halidovolan'dur. İlköğrenimini köyünde tamamladı. Bir süre rüştiyeye devam etti. Öğretmenlik ve gazetecilik yaptı. Daha çok halk şiiri tarzında hece vezninde şiirler yazdı. Şiirlerinin bir bölümü Yeni Günün Şarkıları adıyla yayımlandı. Diğer şiirleri Yeni Günün Şarkıları kitabında toplandı.

YURDUM

Beşiğimi
Sallayan sen
Her lokmamı
Ballayan sen.

Sana her an
Hürmetim var.
Hizmetine
Kuvvetim var.

Yurdum yurdum
Mesut yurdum,
Şirin hayat
Sende buldum.

Sende sulha,
Varır her yol,
Azat yurdum
Yaşa, varol!

Dilber yurdum
Her şeyin bol;
Güzel yurdum
Yaşa, varol!

DELİ ORMAN

Orman orman
Deli orman,
Canımıza
Katarsın can.

Sağı-solu
Varlık dolu,
Verimlidir
Deli orman

Bak sevince
Gündüz gece
Şarkı söyler
Deliorman.

Dilber kızı
Yer yıldızı,
Sevimlidir
Deliorman.

Her şey üstün,
Buğday, tütün
Yetiştirir
Deli orman.

MUSTAFA ŞERİF ALYANAK

(Vidin, 1890 - Türkiye, ?) Vidin'de öğrenim gördü. Öğretmenlik yaptı, sonra da gazeteciliğe başladı. Turan gazetesini çıkardı. 1930'larda Türkiye'ye göç etti. Önce Edirne Bulgar okulunda Türkçe öğretmenliği yapan Mustafa Alyanak, daha sonraları Ankara'da İçişleri Bakanlığında çalıştı. Türkiye'de de gazetelerde şiirleri ve çeşitli konularda yazıları basıldı.

MEÇHUL ÇOBANA

Garip çoban neden o kaval sesi
Sanki dertle yanan gurbet sesidir,
Ne hazin ağlıyor onun nefesi
Sanki ölümlerin mersiyesidir.

Bağrı yanmış çoban, gurbeti anma
Çal, kaval derdini söylesin bize,
Bu varlık önünde sakın aldanma
Hayat, bil ki benzer çılgın denize.

Çal kaygusuz çoban! Şenlensin dağlar
Kaval sesi bence gönül sesidir,
Dertli gönül ondan bir şifa umar
O, ölen aşkımın mersiyesidir...

ANNEME

Hasret çiçekleri soğuk kar gibi
Ömrüne çelenkler bağladı, anne,
Gönlümü, hicranlar sonbahar gibi
Sararıp soldurdu, dağladı anne.

Mesut idim, ancak koynunda iken
Ufacık ellerim boynunda iken,
Acı tatmamıştım yanında iken
Ben güldükçe kalbim ağladı, anne.

Koştum, sevda denen rüzgâr peşinde
Tıpkı bülbül gibi, bahar peşinde,
Bilsen ne ağladım o yâr peşinde
Gönlüm seller gibi çağladı, anne.

Dolaşmam bir daha aşk denizinde
Yelkensiz, dümensiz... yârin izinde,
Başımı dinletsem artık dizinde
Yâr bana matemler bağladı, anne.

İZZET DİNÇ

(Eğridere, 1890 - Türkiye, 1965) Gümülcine rüştiyesinde, sonra da idadisinde okudu. Doğduğu bölgede öğretmenlik yaptı. Bu dönemde "Rodop", "Birlik" gazetelerinde şiir ve yazıları basıldı. 1950 tarihinde Türkiye'ye göç etti. Eserlerinde Bulgaristan Türkleri'nin hayatını dile getirdi.

BELKİ BİR GÜN GELİRİZ

Rodoplar'ın anası
Koca Dospat yaylası,
Trakya'nın garbında
Sanki bir dev aynası.

Yaz günü bu yaylada
Binbir koyun sürüsü,
Ölüm azdır o yerde
Eksilmez hiç birisi.

Bulutları delerek
Yükselen o tepeler,
Şimşeklerle gülerek
Yağmurları serpeler.

Ah Rodoplar ne yaman
Yurdumuzdu bir zaman,
Şimdi yâd ellerde o
Çağırırken el'aman.

Açarmış hep gülleri
Ötermiş bülbülleri,
Fakat matem şarkısı
Söylüyormuş dilleri,

Benliğinden eser yok
Davasını kesen yok,
Ye'se düşmüş ağlıyor
Şenliğinden eser yok.

Derdini biliriz
Öcümüzü alırız,
Güzel vatan ağlama
Belki bir gün geliriz

MEHMET BEHÇET PERİM

(Bulgaristan / Nevrekop, 1896 - İzmir, 1965) Edirne Sultanîsini bitirdi. Birinci Dünya Savaşına katıldı. Memleketine dönerek gazetecilik yaptı. 1927'de Türkiye'ye göçtü. Hatay ve Afyon'da Bucak müdürlüğü, İzmir'de Sivil Savunma müdürlüğü yaptı. Roman ve fıkra türlerinde de eserler verdi. Geçit ve Kamçı yayımlanmış şiir kitaplarıdır.

GEÇİT VER, KAMÇI!

Kenarında ölgün yatan milletim
Uyanmağa muhtaç... Budur zahmetim.
Bunun için çarpar göze mihnetim
Dertlerim çok, sorma, ah Deli Kamçı! .

Ecdadımdan kalmış bahçeler, bağlar
Uyuklayan kardeş elinde ağlar..
Elde varken, yokluk kalbimi dağlar
Buna yanar gönlüm, ey dertli Kamçı!

En büyük bir köyde bir tek mektep yok
Mektepsiz köylerde dinden eser yok,
Sarıklı çok, lâkin dindar olan yok
Bilgisizlik yıkmış milleti, Kamçı...

El ileri doğru atarken ayak
Yan gelerek yatmış milletime bak,
Hayat kavgasında geri kalacak
Bunu düşünür de ağlarım, Kamçı...

Her köy odasında kaldım bir gece
Milletin derdini soruştum; nice,
Umutlu devalar sundum gizlice
Allah'tan şifalar dilerim, Kamçı...

TÜRK GENCİNE

Alnındaki nedir? Döğüş kanı mı?
Ko kan olsun; yüzkarası olmasın,
Hayat için yumrukların katı mı?
Sür git, gerilerde derdin kalmasın.

Kolundaki saate bak, işliyor...
Bu gecemiz dünküsünden zorludur,
Hangi belâ Türk gencini korkutur?
Bak milletin senden emek istiyor.

Ko düşmanlar sana hendek kazsınlar
Her sokaktan bir kudurmuş kelp gibi,
Atılsınlar, yanağını yarsınlar...
Taşa tutsun, hırpalasınlar seni...

Unutma ki sen bir Türksün; kanında,
Kızıl Boğa'nın, Oğuz'un ruhu var,
En zorlu gün, unutma ki ardında
Seni öz kul tanıyan bir Tanrı var.

O Tanrı'nın sesi diyor: "Türk oğlu -
Hak kuvveti kaynaşıyor kolunda-
Geç kalma, çünkü yolun korkulu
Davran durma, şu kavgalar yolunda!"

MEHMET FİKRİ

(Osmanpazarı, 1908 - Sofya, 1941) Şumnu'da "Nüvvab" okulunun lise ve yüksek bölümlerinde okudu. Gerlova köylerinde Öğretmenlik yaptı. Daha sonraları Filibe (Plovdiv) ve Berkoviçe'de (Berkovitsa'da) vaiz olarak çalıştı. Yazmaya öğrencilik yıllarında başladı. O zamanlar Türkçe çıkan "İntibah", "Açık Söz" gibi gazete ve dergilerde şiirler ve kültür konulu yazılar yazdı. Şiirleri Türk Gençlerine Şiirler adıyla kitaplaştı.

TÜRK GENÇLİĞİNE BİR HİTABE

Korkma yürü, ümidisin milletin
Her manii yıkar, ezer himmetin.

Tuttuğun yol terakkinin yoludur.
Kalbin, fikrin emel ile doludur.

Senin azmin yükseltecek milleti
Mahvedecek cehaleti, zilleti...

Yeter artık bu mazallet, cehalet
Senden artık uzak olsun atalet!

Yeter artık bu hakaret, rezalet
Yeter yahu, sende yok mu hacalet!

Yok mu sende kardeş, insan duygusu
Yeter zillet, yeter gaflet uykusu!

Uyan, uyan... Bu girdaptan uzaklaş!...
İlerleyen milletlere koş, yaklaş!...

Her milletin gençlerdendir rehberi
Sen de durma, haydi, atıl ileri!...

PİRİN

Güzel Pirin, güzel Pirin...
Yaz günleri sen pek şirin.
Hoş hoş kokar çiçeklerin
Eserken yel serin serin.

Ey bahtiyar dilber Pirin
O köpüklü derelerin
Coşkun, çılgın akışına
Senin mağrur bakışına
Mümkün mü hiç gönül kansın?
Pek sevimli bir balkansın.

Fakat kışın korkunç, titiz
Duman, bulut, kapkara sis
Eksik olmaz tepelerden...
Korkar insan kışın senden.

Her yerini derin kaslar,
Gümüş renkli buzlar kaplar.
Fırtınalar, kuduz yeller
Sende cıv cıv şarkı söyler.

Sürü sürü canavarlar
Dolaşarak av ararlar,
Kışın korkunç, titiz
Pirin Yazın cennet gibi şirin!...

AHMET ŞERİFOV

(Razgrat, 1926-) Şumnu'da Nüvvab okulunda okudu. Şiir hayatı Halk Gençliği gazetesinin düzenlediği bir yarışmaya katılmasıyla başladı. Gazete ve dergilerde çalıştı. Bulgaristan'daki Türklerin hayatları şiirlerinin ana konusudur. 1989'da Türkiye'ye gelerek Bursa'ya yerleşti. Şiirleri Müjde, Azın Çoğu, Üçüncü Adım kitaplarında toplandı.

ADI KARA

Karadeniz karalı bakana karalı
Yaralı bakana yaralı
Bana göre
Karadeniz'in ne karası var
Ne de gönlünde yarası var!

Karadeniz sevildiğinden bahtiyar,
Bahtiyarlığından güzel!
Karadeniz aşırı güzel dalgalanırken,
dalgalar dalgalarla sevdalanırken!.

ÖĞRETMENİM

Pek ulu bir çınardır
Damar damar elleri
Gönlü çağlar pınardır
Çocuklar ak gülleri

Gözlerinde çiy vardır
Saçlarında kırağı
Çocuklara yıllardır
Gönlü sevgi durağı

O bizlerle var oldu
Bizdik onun hasreti

Kâh üzüldük kah doldu
Bizdik onun serveti

Yaşayan bir çınardır
Büyüdükçe dallanmış
Bilgi vermiş pınardır
Çok verdikçe ballanmış

MEFKURE MOLLAOVA

(Dobriç, 1927-Paris, 2007) Sofya Üniversitesi'nin Fransız DiIi ve Edebiyatı Anabilim Dalından mezun odu. Bir süre memurluk yaptı. Sofya Üniversitesi'nde Çağdaş Türk Dili ve Türk diyalektiği dersleri verdi. Şiirlerinin lirizm değeri çok yüksektir. Şiirleri Şiirler adıyla yayımlandı.

KAFDAĞI

Kafdağı aşınmış, insanlar,
Kafdağı, kader dağı.
Hani o demir kursaklı dağ!
Bugün gibi aklımda
Ninemin anlattığı masal,
O kış geceleri,
Soba sessizce yanar,
Dışarda soğuk iğne iğne,
Etraf su gibi aydın...
Hey benim uykularımı delen
Ve beni uçurumlara götüren
çocukluğum!
Kaygu çoktu o zaman
Kaygu, bir arpa boyu büyümek,
Kaygu Kafdağını delinmiş görmek
Ye'cüc - me'cücleriyle.
Haber geldi şimdi
hem kurttan, hem kuştan,
hem havadan hem sudan

Haber geldi uzaktan ve yakından
Haber işte
Haber geldi, vesselam
Kafdağı aşınmış, diyorlar!
Ama kolay olmuyor bu iş,
Kolay incelmiyor maden dağ...
Her gün sabahtan akşama
Mazlumlar onu yalar.

MÜLAZIM ÇAVUŞEV

(Şumnu, 1927 - Şumnu, 1995) Lise öğrenimini Şumnu'da yaptı. Yaklaşık kırk yıl öğretmen olarak çalıştı. Şiir yazmaya lise çağında başladı. Şiirleri, içtenliği ve sadeliği ile edebiyat çevrelerimizin dikkatini çekti. Birçok eseri Hak ve Özgürlük gazetesinde, çocuk şiirleri de Filiz gazetesinde çıktı. Sanatçının eserlerinde esas konu vatan sevgisi ve doğa güzellikleridir. Dili sade, halk dilidir.

EY GÜZEL TUNA HEY

Uzun yolunda dağlar, taşlar yoldaşın,
Kara denizin sularında başın.
Kimseler bilmez acep kaçtır yaşın,
Ey güzel Tuna hey!

Kuzeyinde yurduma bir gerdansın,
O yörede ırmaklarla sırdaşsın.
Coşunca kimi geniş, kimi darsın,
Ey güzel Tuna hey!

Yedi memleket aşarak gelirsin,
Nice acı tatlı olaylar bilirsin.
Kimi uslu kimi delisin,
Ey güzel Tuna hey!

Sularında yüzlerce gemi yüzer,
Sen barış dostluk içinde en güzel,
Senin için söylenir şarkı gazel,
Ey güzel Tuna hey!

Dileriz suyuna kan karışmasın,
Gemilerin top tüfek taşımasın.
Etrafın kara günler yaşamasın,
Ey güzel Tuna hey!

İSTANBUL

Yedi tepededir yören
Yedi güzeller misali,
Hayrete düşer her gören
Sen ki Gülşenler timsali.

Sen ki çağların koynunda
Şehirler şahı şehirsin,
Marmara'nın ak suyunda
Yaprak yaprak bir devirsin.

Sinende ünlü anıtlar
Nice sır gizler her satır,
Haliç'te yüzen kayıklar
Efsaneler hatırlatır...

Dolaştım dört bucağında,
Hayranlıkla doldu içim,
İki kıta kucağında
Şahanedir boğaziçin...

Bilgi, sanat beşiğisin,
Işık saçtın yer yüzüne,
Tarihlerden gelir sesin
Eşsiz göründün gözüme.

RECEP KÜPÇÜ

(Plovdiv, 1934- 1976) Öğretmen okulunu bitirdi. Yeni Işık ve Halk Gençliği dergilerinde çalıştı. Şiirlerinde yurt, ulus, bayrak ve insan sevgisine ilişkin özlemlerini dile getirdi.

KALBİMDE İNANÇLA

Yıllar var ki yalın günde
Nice yollar arşınladım
Adım adım, adım adım.
Kaldım toz toprak içinde
Yürümekten usanmadım
Sarıldım hayata kalpten
Ümidi kesmedim asla
Aydın aydın gelecekten.

Yandım bazen susuzluktan
Cayır cayır yandım durdum
Söz açmadım öz derdimden
Ellerin halini sordum.
Ve istemedim kimseden
İçmek için bir damla su,
İçimden aslan kesildi
Boyun eğmemek duygusu...

Yürüdüm ben bağrı yanık
Yokuşlu uzun yollardan
İlham aldım insanlardan
Olduk hayallere tanık.
Şimdi ateş var kanımda
Benim alevim bundandır
Duyun insan kardeşlerim
Yaratan insan insandır.

Ter kokusunu da sevdim
Menekşe kokusu kadar.
Bütün hünerli ellere
Kalbimde engin sevgim var.
Bu sevgidedir ümidim
Korkmam gayrı kurttan kuştan
Dünyaya gelmiş gibiyim
Yeni baştan
Yeni baştan...

İYİMSERLİK

Beklediğim sabah hala uyuklar
Garip kucağında dumanlı gözün
Saadeti dünya kimlere saklar
Kemirir içimi ezeli hüzün

Şimdi şu belirsiz günlerimde ben
Derinden ah çeker, ümit izlerim
Gözlerim nemlenir çaresizlikten,
Yine yeri öpmez ama dizlerim.

Zaman akıcıdır, tezelden geçer
Zaman sonsuzluğun içinde özgür
Elbette yılmayan murada erer
Yaz yağmuru gibi geçse de ömür

ALİ BAYRAMOV

(Silistre -1935) Sofya Üniversitesi'nin Türkoloji Anabilim Dalı'ndan mezun oldu. Razgrat ve Silistre köylerinde öğretmenlik yaptı. İlk şiiri 1955'te Hasköy vilâyet gazetesi "Rodop Mücadelesi"nde basıldı. Şiirlerinde Bulgaristan Türklerinin hayatını ele aldı. Sevgi, vatan ve doğa güzellikleri sıkça işlediği temalardır.

TUNA NEHRİ

"Silistre'nin kalesinde
Yüreğimden parça kaldı"

Akıyor sakin sakin görkemli Tuna nehri
Yalıya bağdaş kurmuş şirin Siliste şehri.

Nehirle güzel şehir birbiriyle kaynaşmış
Bu şehir kurulalı nice yüzyıllar aşmış.

Güneyde mahzun mahzun Mecit Tabya yükselir
Yosun tutmuş taşlardan gizemli sesler gelir.

Cenklere sahne olmuş Silistre'nin kalesi
Surlarda yankılanmış akıncıların sesi.

Tuna'da saçın yıkar salkım söğüt dallan
Akan suda dolaşır balıkçı sandalları

Böylece akıp gider balıkçının hayatı
Tuna'dan su içmiştir sultanların kır atı.

Tuna senin suların nice yiğitler boğmuş
Aliş'imin anası burada saçın yolmuş.

Tuna birçok ülkeyi birbirine bağlamış
Can veren yiğitlere için için ağlamış.

Ne güzeldir akışı serin Tuna nehrinin
Şifa verir havası şu Silistre şehrinin.

Evrende eşi yoktur şu harika Tuna'nın
Ölmez mucizesidir yüce toprak ananın.

SÜLEYMAN YUSUFOV

(Koşukavak, 1936-) Hasköy Öğretmen Enstitüsünden mezun oldu. Bundan sonra öğretmenlik yaptı. Bir süre Yeni Hayat gazetesinde çalıştı. Türkiye'ye göç etti. Kırcaali'de öğrenciyken ilk şiirlerini yazdı. Hece veznini ve serbest nazım tarzını kullandı.

MESTANLI MEYDANI

Namusluluğunun, çalışkanlığının ve sabırlı oluşunun
Cezasını çeken insanlarımız
Terk edip gecelediği dağ başlarını ve içlerine akıtarak
Göz yaşlarını gömdü soğuktan donup ölen bebelerini,
Çevirdi nihayet düşmana gözlerini yürüdü.

Ve önünde mertçe durmaya,
Yürüdü çilesinin hesabını sormaya.
Ye üç nehir taşwerdi teknesinden
Üç nehir harıl harıl doldurdu sokakları
Ye çıplak ayaklarıyla çiğneyip kan
Üç nehir Mestanlı Meydanı'nda karşılaşacaklardı
Meydan temizceydi, dardı.

Ve Mehmetler, Aliler, Ayşeler,
Zeynepler küme küme, birer birer
Köy yollarını geçtiler,
Dağ bellerini aştılar karşılaştılar.
Ürkek ve kararsızdılar önceleri

Yalın kılıçlar gibi yalın
Ve çıplak elleri
Bir yandan masum insanlarımız
Topu tüfeği ile düşman öbür yanda.
Terasından seyrediyor balkan kasabı
Kurnazdır, bilir işini
Sırıtarak seyrediyor bak
Tankların çocuk arabalarını ezişini...
Ey düşman, yanına mı kalacak bu?
Temerküz kampına çevirsen de her yanı
Doğup öleceğiz, ölüp doğacağız
Görünceye dek çilemizin hesabını.
Yüzümüzdeki hüzün
Şehitlerimizin yasıdır.
Kanımızla boyanan bu meydan
Bu şehrin bizim oluşunun damgasıdır.

DURHAN HASANOV

(Harmanlı, 1937 -) Sofya Türk Öğretmen Okulundan Sofya Üniversitesi Türkoloji Anabilim Dalında öğrenim gördü. Kırcaali'de öğretmenlik yaptı. 1989'da Türkiye'ye göç etti. Halen Trabzon Tiyatrosunda çalışmaktadır. İlk şiiri 1949 tarihinde basıldı. Şiirleri İnsan Kardeşlerim kitabında yayımlandı.

ARDA TÜRKÜSÜ

Küçükken oturup
Yarbaşına
Delice ve köpüre köpüre akan
Sularına bakıp da ağlayan
O masum o yavru çocuk
İşte benim Arda
Tanıyabildin mi?

Ama sen anadan etmiştin beni
Babadan etmiştin Arda
Ne anama çamaşır yıkattın
Ne babama balık avlattın sularda
Müthiş ve merhametsiz estin bir gün
Ve öksüz kodun beni
Ama Arda
En kötü lanet
Sana okunurdu Rodoplarda
Seller altında bırakırdın Koca Bük'ü
Rızkımızı sen götürdün enginlere
Zaten ne rızıktı ki o bizimkisi
Yaptığımız beş şinik kuru ekin
Onun da yansı bizimki değildi.

Sonra sonra Arda
Çılgınca sevmişti Zeynep Recebi
- Ana ben gitmem diyordu Kara Turana
Turan'dan yar olmaz anacığım bana
Ali dayı satamadı Zeyneb'i
Sen mi aldın Allı Zeyneb'i Arda?
Uykusuz geceler yaşıyordu Recep
Gamlı gamlı ofluyordu bu oğlan
Türkülerinde bile hep

Arda boylarında
Bir sürü kuzu
Ardalar aldıya
Kınalı kızı...

İşte Arda böyleydin sen bir zamanlar
Fakat bir gün biz bakarak Asar dağına
İlk gürsümüzü sapladık senin bağrına
- Dur dedik Arda taştığın yeter
Yeter artık ağlattığın bizi
Ve biz senden böyle aldık.
Öcümüzü kinimizi

SABRİ İBRAHİMOV

(Kırcaali, 1937-) Sofya Üniversitesi'nin Türkoloji Anabilim Dalından mezun oldu. Yeni Işık, Güven-Doverie gazetelerinde çalıştı. Şiirlerinden bazıları, "Hak ve Özgürlük" gazetesinde yayımlanmıştır.

DOKUMACI KIZLAR

Her sabah benimle uyanır
Bir sanatçı, bir şair, bir ressam.
Her sabah aynı idmanı yaparız -
Vatan gezisi.
Her sabah halıcı kızlarla
Çiğ düşerken saçıma
Günün armonisi
Bade olur kalbimin sesine.
Ve her sabah yeniden âşık olurum.
Makinelerin, gergeflerin bestesine.
- Dokuyun kızlar, dokuyun,
Hem dokuyun, hem türküler okuyun.
Siz de şair, birer ressam
Sır gizlemeyin, kızlar, söyleyin.
Nasıl dokudunuz bu halıyı?
Gözlerim kamaşıyor doğrusu,
Nasıl resmetmişsiniz bizim yalıyı?
Sevisi bol, meyvası bol bir çağda
Asırlara bahşederken siz bu kilimi.
Genzime doluyor Rodop iklimi.
Bilirim, sizi doğuran ana
Ömür boyu mutluluk dilemişti cihana.
Nihayet, siz ve hüneriniz
Güneş bahtlı mutluluk oldunuz.
Biz yıldızlan gökte sanırken,
Siz yıldız gibi parladınız.
Gelip sehlere kondunuz.

EVİME GİDEMEM

Evim var bir Rodop dağı eteğinde,
Evime gidemem,
Kapısının mandalına değemem.
Ellerim ateş olur yanar.
Ne bir köpek havlaması,
Ne bir insan sesi,
Vurunca yüzüme içerden gelen
Ana-baba, kardeş esintisi.
Yaralarım tazelenir sızıl sızıl
Kanım, düşüncelerim
Sarmaş dolaş olur
Köyümün kenanndaki ırmaktan farksız
Akar gider bilmem nereye.
Görünce beni
Ki kalmışım evsiz barksız!..

BEN BENSİZ

Ben bensiz olurum ama,
Sensiz ve sizsiz olamam.
Siz gidersiniz birer birer
Benliğimi yitiririm,
Başkasında bulamam.
Bir yolcuyuz ama,
Bu dünya bir han değil ki,
Gecekondu misali
Yabancının gönlüne dolamam!

Öyle bir ömür çiçeği değilim ki,
Mevsimlerin oyununa kapılıp
Ellerim ellerimde solamam.
Dedim ya,
Benliğimi başkasında aramam,

Arasam da, bulamam!
Zaten kala kala şu dünyada
Biricik kaldı
Anam!

NAZMİ NURİEV

(Kırcaali, 1937-) Hasköy Tarım Meslek Lisesinden mezun olduktan sonra köyündeki tarım kooperatifinde memurluk, köylerde öğretmenlik yaptı. 1968'de Türkiye'ye göç etti. Öğrencilik yıllarında şiir yazmaya başladı. Birçok şiirleri dergi ve gazetelerde basıldı. İşlediği temel konu, Rodop Türklerinin hayatıdır.

SOĞUK PINAR

Ölsem de bir gün unutamam
Damağımda kalan tadını
Dilim yok, anlatamam
Derde deva adını...

Kız gibi sırların vardır
Vurgun sana her yürek,
Buz gibi suların vardır
Kevser misin be mübarek?

Ürpek Dağı eteğinde
Bin yıllık tarihin var
Rumeli'de yâd ellerde
Gönlü gülmez talihin var!

Damarlarda bengi suyu
Dertlilerin dermanısın,
Gönüllerde tarihleşen
Türklüğün bir fermanısın!

KANLI ARDA

Adını biz koymadık mı Arda?
Söyle başka bir adın var mı senin?
Seni biz doğurmadık mı Rodoplarda?
Türk değil mi senin suyun, selin?

Türkçe değil mi "Şeytan Köprü", "Dar Ara"?
Kurban olmadı mı sana Adalı Nuriye?
"Ürpek" demedik mi yamacında dağlara?
Yazık değil mi Yusuf'la Feride'ye?..

Hayat verirdik birbirimize
Sularınla sarmaş-dolaş olurduk,
Nerede "Akpınarlı" gelinlik Nefize?
Şimdi neden, niçin kötü olduk?

Dilini mi kesti yoksa Bulgarlar
Susmasana kanlı Arda, gamlı Arda,
Amcamın cesedini sende buldular
Öç'üm var hicran akan yaralarda.

Al kanlara boyattın kendini
Ne zaman mavileşecek suların?
Unutma "Soğuk pınar" bendini
Cevap bekliyor senden sorularım.

OSMAN AZİZOV

(Kırcali/Alfatlı -1937) Sofya Üniversitesi Türkoloji Bölümü'nü bitirdi. Sofya Radyosu'nda sözcü ve çevirmen olarak çalıştı. Sofya Yüksek İslam Enstitüsü'nde dersler verdi. Şiirlerinde Bulgaristan'daki soykırım acılarını dile getirdi. Şiirleri Büyük Ateş, Güllerin Korkusu kitaplarında toplandı.

İKİ SANCI

İnsan ölür
Kırk acı bırakırmış yakınlarına
Ve kırk günde çıkarmış acılar
Yani her gün birer acı!
Tek bir acı kalırmış, bacı, sonrasız
Geri dönmemenin acısı!...
İşte yalnız
Bu acının yokmuş ilacı!

Bendekiler acı değil, bacı,
Bendekiler
İki onmaz sancı!
Ama ne ana baba
Ne evlat acısı!
Bendekilerin, bacım, bendekilerin
Biri yarım kalan şiirlerimin
Biri de hâlâ yasak duran
Şarkılarımın sancısı!

YASAK

Şarkılarımı içimden söylerim yıllar yılı...
Dudaklarıma bakanlar
Hep acıdılar bana
Zavallı delirmiş diye...

İşte tramvayda yine
Yüzüme yine bir başka bakıyor bir hanımefendi
Yıllar yılı dudaklarım
Hep böyle kımıldar!

Ne var sanki burası tramvaymış, burası sokak...
Bilmez misin, yıllar oldu
Ben hep gizli söylerim, şarkılarımı?
Başka türlüsü yasak, hanım efendi, yasak!

ÖĞÜT YERİNE

Her gün usul usul biraz daha neşeli
Mutlu bir yaşantı seziliyor gözünde
Bu yaşantı biter değil, oğlum
Sürer inşallah
Gerçek sevgi yaşıyorsa özünde.

Ağlamışlığın olacak belki zaman içinde
Geçmiş günlerin aynasıdır, aldırma, unut!
Günlerce yürümen olacak,
Gecelerce uyu yaman. Aldırma!
Yaşanası günlerin doğumuna tut!

FEVZİ KADİROV

(Hacıoğlupazarcığı, 1938-) Türk Öğretmen Okulundan mezun oldu. Birkaç yıl öğretmenlik yaptı. Sonra Sofya'da "Krıstü Sarafov" adını taşıyan Tiyatro Sanatı Enstitüsü'nün Aktörlük Bölümünde okudu. 1968'de Türkiye'ye göç etti. Şiirleri dergi ve gazetelerde yayımlanmış olup henüz toplu olarak bir kitap halinde okurlara sunulmuş değildir.

BENİ DUYABİLMEN İÇİN

Geceleri
En parlak yıldız oldum yıldızlar arasında
Göz kırptım durmaksızın
Farkedemedin beni
Gündüzleri gölgen bile oldum peşinde
Yürüdüm sessiz sessiz
Duymadın beni
Yine gölgen olup bazan önünde de
Yürüdüm
Üzerime bastın da
Görmedin beni...
Sonra
Rüzgâr mı olmadım sabah sabah okşıyan
Yüzünü
Sevinç mi olmadım gülüşlerinde
İşlerinde kolaylık mı olmadım zaman zaman
Sessizliğe mi dönmedim gürültülü gecelerde
Rahat uyuyabilmen için
Ve görebilmen için bari rüyanda
Ama sızın oluvereceğim ansızın ummadığın bir anda
Beni duyabilmen için.

YAŞADIKÇA

Yalan nedir bilmezdim
Öğrendim aldana aldana
Kimseyi öğretmedim ama
Alıştırmadım yalana.
Nice sevdalar gelip geçti başımdan
Yeni birşeyler söyledi sevdiğim her kız
Yanak öptüm, dudak öptüm, göz öptüm
El ayak öpmedim yalnız...

DUYUYOR MUSUN?

Bu sabah şafaktan önce davranıp geldim
Sevgimle çalıyorum pencereni
Bahar getirdim uzaklardan yeşil yeşil
Rahatlık getirdim, esenlik getirdim
Uyuyor musun?...

Beni göremezsin, perdeyi aralama sakın
Ellerini de uzatma, elimi tutamazsın
Ben senin bir yerinde olmalıyım artık
Yüreğini dinle...
Duyuyor musun?...

ŞABAN MAHMODOV

(Razgart, 1938-) Hasköy Tıp Okulunu, Şumnu Öğretmen Enstitüsünü bitirdi. Sağlık memuru olarak çalıştı. 1989'da Türkiye'ye göç etti. Hem hece hem de serbest tarzda şiirler yazdı. Şiirleri Gerginlik kitabında toplandı. Ayrıca çocuk şiirleri de yazmıştır.

BARIŞ İSTİYORUM

Bahçemizde çiçekler açsın diye
Ben gece gündüz barış istiyorum
Yurdum üstünde kuşlar uçsun diye
Ben gece gündüz barış istiyorum.

Çocuklar hep okula gitsin diye
Ben gece gündüz barış istiyorum
Annelerin acısı bitsin diye
Ben gece gündüz barış istiyorum.

MEVSİMLER

Söyleyin kim bilmez mevsimleri
Onların çok kolay isimleri.

Bahar: Lâle, sümbül, çiğdem açar
Hepsi gece gündüz koku saçar.

Yaz: Arpalar, buğdaylar biçilir
Soğuk ayran tarlada içilir.

Güz: Elmalar dallarda allanır
Salkımlarda üzümler ballanır.

Kış: Köyleri kırları örter kar
Söyle bunda bilmeyecek ne var?

İYİ GECELER

İşte ufukta güneş söndü
Geceye büründü yokuşlar.
Böcekler yuvalara döndü.
Uyudu artık kurtlar kuşlar.

Aydedecik kaldı dağlarda
Yıldızlar şehirlere indi.
Sustu kaval sesi kırlarda
Çiçeklerin rengi silindi.

Dallara kondu kelebekler
Köyde başladı imeceler.
Sıcak yataklar sizi bekler
Haydi çocuklar, iyi geceler.

ŞAHİN MUSTAFOV

(Kırcaali, 1938-) Kırcali Öğretmen okulunu bitirdi. Öğretmenlik, yaptı. 1968'de Türkiye'ye göç etti. Sevgi, doğa güzellikleri şiirinin ana temalarıdır. Şiirleri Vatan Toprağı kitabında toplandı.

İNSAN KALBİYLE İNSANDIR

Sevinç konmuş yüzünüze hepinizin
Sevinç konmuş uçmamak üzre
Lekesiz, büyük
Her şeyiniz var, her şeyiniz var sizin,
Ve hattâ arzularınız bile büyük
Olsanız da küçük

Belki sizin aranızda, çocuklar
En ağır hastalığa ilâç bulacaklar vardır.
Merihe uçaklar vardır aranızda,
Dünyayı kıta kıta dolaşacaklar vardır.
Okuyun çocuklar, iyiyi sevin, doğruyu sevin
Kötülükler için koruyun nefretinizi
Memleket dediğiniz bu büyük evin
Her köşesinde bulunsun sevgimizin izi.

RODOPLU KIZ

Saçlarına takmış bir mor menekşe,
Gözlerinde neşe, kalbinde neşe,
Yüzünü çevirmiş doğan güneşe
Bir bahar çiçeği şu Rodoplu kız.

Pamuk gibi değil nasırlı eli,
Alnının teriyle açıyor gülü,
Yüreği çırpınır bir kuş misali
Bir bahar çiçeği Rodoplu kızın.

Gönlüne sahiptir, kimse satamaz,
Kaderini yeller önüne katamaz,
Kara fereceyle kimse tutamaz
Bir bahar çiçeği şu Rodoplu kız.

Artık günler başka, havalar başka.
Temiz düşünceyle inanır aşka.
Sevgiyle evini çevirir köşke
Bir bahar çiçeği şu Rodoplu kız.

TÜRKÜLER

Türkülerde kavakların yaprağı,
Memleketin taşı, otu, toprağı,
Türkülerde kara günün acısı
Kara günün, kara dünün sancısı.

Türkülerde - kahramanlar, savaşlar
Türkülerde - hasret sonu sarmaşlar.
Onlarda var günümüzün güneşi,
Kalbimizin alevlenen ateşi.

Türkülerde Tunam, Karadenizim,
Arzuların, sevgilerin temizi...
Türkülerde Meriçimiz, Ardamız,
Ekmek kokan Dobrucamız, Trakyamız.

Türkülerde ayrılık ve kavuşma
Türkülerde destanı bir sevişme,
Bizim Rodop Ttütününün kokusu.
Türkülerde haklı gurur duygusu

Ve bir sözle türkülerde ülkemiz.
Ufukları: aydın, geniş, tertemiz.
"Pek yokuştur bizim ilin yolları,
Boynumdadır nazlı yârin kolları"

"Çok yer gezdim, dünyaları dolaştım,
Gelip sonra memlekete sarmaştım"
"Uzun kavak daim dalın kurusun,
Yaprakların suda muda çürüsün".

Bazı defa türkü dinler, coşarız.
Her mısrada hayat vardır, biz varız.
Bazı defa gözyaşımız boşanır.
Türkülersiz acep nasıl yaşanır?

LÂTİF KARAGÖZ

(Deliorman/1939-2009) Hasköy'de Tıp Meslek Okulunu bitirdi. Sağlık memuru olarak çalıştı. Özellikle çocuk şiirinde başarılı oldu. Halk edebiyatı tarzında hece vezniyle yazdı. Şiirleri Kon Kon Kelebek, Bayrak Çocuklar, Ak Güvercin, Kardeşimsin, Önce Vatan gibi kitaplarında toplandı.

HASRET BITTÎ

Kalbimizde kordun her an
Yıllarca ışıyıp yanan
Geldik sana Anavatan
Şükür, hasret sona erdi.

Şimdi artık hiç korkusuz
Türkçemizi konuşuruz
Dostla dostça buluşuruz
Şükür, hasret sona erdi.

İçimizde yalım yalım
Yurt sevgisiyle yanalım
Geçmiş günü unutalım
Şükür, hasret sona erdi.

Coşup taştık bak hepimiz
Baş koyduk dizlerine biz
Geldik sana, Türkiyemiz
Şükür, hasret sona erdi.

YALNIZLIKLAR KAÇSIN

Meral gibi yel yel kaçsan
Yıldız olup ışık saçsan
Kapımı tık deyip açsan
Yalnızlıklar benden kaçsın!

Öpücüğün dudağımda
Sensizlikler kucağımda
Kapımı çal en yakında
Yalnızlıklar benden kaçsın!

Şu hasretlik artık bitsin
Yüreğimden gamlar gitsin
Hadi özlem atma bin
Yalnızlıklar benden kaçsın!

Geçmiş gönül unutup da
Ne olur gel en sonunda
Ellerim kalsın koynunda
Yalnızlıklar benden kaçsın!

NACİ FERHADOV

(Kırcaali, 1940-Sofya, 2013) Sofya Üniversitesi'nin Oryantalizm Bölümü'nü bitirdi. Öğretmen, eğitmen, lisede müdür yardımcılığı, yerel gazetede redaktörlük yaptı. Şiir hayatı okul çağındayken Türkçe yazdığı şiir denemeleriyle başladı. Bu şiirlerin çoğu o yıllarda (1950'liler) Türkçe çıkan gazete ve dergilerde yayımlandı. Bulgar Yazarlar Birliği'ne üye olarak kabul edilen ilk Bulgaristan Türk'ü oldu.

GEÇ ANLADIM

Gözlerimi açtıkça perdeye varıyorum.
Kapadıkça, bugünüme yerleştim adım adım.
Ne zamansa yoluma çıkacak olan kadın
Sokmuş bir çıkmaza beni bırakmış, geç anladım.

Bu acayip mezarlıkta bir şeyler arıyordum,
Benliğimi çiğneyerek yıllarca adım adım.
Geniş geniş açılan kapıların ardından bana
Uzanan eller tırnakmış, geç anladım.

Düşüncemi dondurdular, yırtık sesimle sordum.
Yanıtlayan dudaklar sırıttı adım adım.
Çizdikleri yolların en "yapıcı" niyeti hırçın
Ayaklarımı kırmakmış, geç anladım.

Elde sıfır, akılda bir, hırpalanmış ve yorgun
Geldim kapınıza, yürüdüm adım adım...
Yapacağım bir tek iş, bildiğim gerçekleri
Sağırların kulağına haykırmakmış, anladım.

KÖYÜM

Şirin köyüm,
Uykusuz gecelerde beni peşinde sürükleyen,
"Korkma! Benim. Yürü benimle", diyen,
Tatlı, hoş bir hâtıra.
Canım köyüm,
Kalbimin ıssız bir köşesinde
Çocukluğumdan kalma
Yoksulluk yadigârı
Sızım sızım bir yara...
Seni her gelişimde biraz başka bulurum

Sokaklarını biraz daha geniş
Komşularımı hâlinden daha memnun.
Ve başbaşa kalır da bedbaht çocukluğumla
Bugününe bir daha vurulurum.

Olgunluk çağına girmiş
Bir zamanlar tozlu sokaklarında
"Kuyucuk" oynadığım kızlar.
Bakma, bakma komşu kızı,
Tut kendini, vurulurum!
Kalbime ok sokma benim
Dumanlı gözlerin uz dursun!
Çöp sandıklarına girmiş o kör kandiller,
Talihine küsmüş gaz lâmbaları.
Beton direklere konmuş ampuller,
Işıklar içimde her sokak, her ev.
Ve küçükken sayıp sayıp da bölüşemediğimiz
Yıldızlarım üstünde alev alev.

Şirin köyüm, senden her ayrılışımda,
Kervan olur hâtıralar, düşer yollara.
Hepsi candan, hepsi o kadar benim ama
Yüklensem de götüremem, götüremem!
Canım köyüm, yazılmamış destansın
Yazsam da, çizsem de koca bir ömür boyu
Bitiremem, bitiremem!

İSMAİL ÇAVUŞEV

(Razgrat, 1940-) Sofya Türk Öğretmen Okulunda öğrenim gördü. Sofya Üniversitesi'nin Türkoloji Anabilim Dalından mezun oldu. Gazetecilik yaptı. Sofya İslâm Enstitüsünde Türk Dili dersleri verdi ve dekanlık görevinde bulundu. Sonra da "Hak ve Özgürlük" gazetesinin başyazarlığını yaptı. İsmail Çavuş, Hür Yazarlar Birliği ve Bulgar Gazeteciler Birliği üyesidir. Şiirleri Dilek isimli kitabında toplandı.

GAZEL

Bilmem aynı mey aynı kadehle yine içilir mi,
Ve aynı yol bir gün olur yine geçilir mi?

Bir kez gelmiş geçmiş sayılırken o günler,
Aynı bahçelerden aynı çiçekler biçilir mi?

Bir kutup gecesinin karanlığı sarmışken etrafı,
Acap o ümit yıldızı bir gün seçilir mi?

Bahar da nice bekleyiş nice çilelerle gelir,
Siz söyleyin bir - bu güzel bahardan geçilir mi?

Açmadıysa eski bahçelerde aynı çiçekler,
Aynı dudaktan ayni nektar içilir mi?

AHMET EMİNOV

(Eskicuma, 1944-) Sofya Üniversitesi'nin Türk Filolojisi Bölümü'nü bitirdi. Sofya Radyosu'nda edebiyat programcısı görevinde bulundu. 1989'ta Türkiye'ye göç etti. Şiir, yazı ve çevirileri Cumhuriyet Kitap, Çağdaş Türk Dili, Bahçe, Bursa'da Yaşam, Sincan İstasyonu, Şiiri Özlüyorum, Sözcükler, Tömer, Türk Dili gibi dergilerde yayımlandı. Sensizliğinle Beraber, Yüreğimde Şirin Tuna Aktıkça, Rüzgârların Küstürdüğü Yapraklar, Aşkın Yaşı Yok şiir kitaplarından bazılarıdır.

BÜYÜK AŞK

o büyük aşkındır
beni ben yapan,
özlemine dalıp yatmak her gece;
her sabah
yanıma girmen usuldan
gizli güneş gibi şafaktan önce.

gel bana her sabah,
gel güle güle,
imrendir çevrende tüm güzelliği.
gözlerinde davet,
dilde türküyle
gel, beklenen zevkli bir ecel gibi.

kapıyı kapat ki, deliliğini
sezmesin, görmesin
yabancı bakış.
ver bana tükenmez zenginliğini
dudakmış, göğüsmüş,
belmiş, kucakmış…

öldür beni, yaşat,
yaşat ve öldür
körpe vücudunun ateşlerinde;
sonunda bir yığın sıcacık kömür
bulsunlar bir gün
benim yerimde.

ELLERİN

bahçe deyince o bahçe gelir yadıma:
mekânı gazellerden dökülen lalelerin
ve çıkagelmen ceylan gibi yanıma
mavi çağrılarınla denizler gibi engin
ve büyür büyüterek hayallerimi
o ufacık ellerin.

savrulan saçlarında öttükçe gizli kuşlar
alev alev açılır da gizemli gamzelerin;
nerde tükenir mutlar, umutlar nasıl başlar
anlıyorum anlamını saçından sızan terin
okşarken şu hoyrat, sert ellerimi
yumuşacık ellerin.

gel kalalım bu bahçede unutulana kadar
bembeyaz yağmuruna tutulup senelerin.
bir başkadır gözlerinin okuduğu şarkılar,
bir başkadır sokulman, soluman derin derin;
eritir kar nefesli iklimlerimi
o sıcacık ellerin.

RAHİM RECEBOV

(Kırcaali/Mıglene köyü, 1944-) Madan kasabasındaki Madencilik Sanat Okulunu bitirdi. 22 yıl maden ocaklarında çalıştı. 1984 yılında Türkiye'ye iltica etti. İşçilerin sorunları, hayatın zorluğu şiirlerinin ana temasıdır. Şiirleri Beklenen Gün, Mesaj, Ölçünme, Damıtıl, Ben Şair Değilim kitaplarında toplandı.

BAHARI ÖZLEDİM

hadin bulutlar alın başınızı gidin
usul usul terk edin dağların başını
bıktık artık renksiz suratınızdan
hadin bulutlar alın başınızı defolun

hadin gidin güneş gelsin sımsıcak
sırtımız ısınsın, ısınsın toprak
yılanın soğukluğu içimde sicim sicim
hadin bulutlar gidin de güneş gelsin içimi ısıtacak

yolumun kenarında yeşersin otlar
açsın çiçekler, gözümü okşasın renkleri
bir çiçek öğretmenime, bir de anama
renkli, neşeli olsun gelgitlerim

hadin bulutlar durmayın, gidiniz
dalların uçları tomurcuk güneş bekler
arılar kovanlarında rahatsız, ağlamaklı
etrafını çayır yapmak ister çimenler

hadin bulutlar terk edin başını dağların
açsın bahar yaprak yaprak, yemyeşil
çiçekler açsın renk renk arılara aşık
şarkılarını dinleyelim sabah sabah kuşların

hadin bulutlar durmayın, gidin
baharı özledim.

BİZİ BİZE BIRAK

seni yazacağım bu akşam
adını kullanmadan resmini çizeceğim terbiyesizliğinin
uğrunda gözyaşı dökmüşleri sıralayacağım
senin terbiyesizliğin nedeninden
sıkıntılarında ölüp, ölüp dirilenleri

senin vurdumduymazlığını anlatacağım herkese
kulak ver
kulak ver diyorum hatalarından süzülen bu sese
gözyaşları dere olmuş akıyor insafsızlığına
çocukların intizarı ezilmişlik kılıcı ensende
yol taşları utanmaklı yastık olmaktan ayağına

yollar kullanılmaktan bıkmış gitmiyor istediğin yöne
kulaklar duymaktan aciz, yürek inanmaktan
hortum savrulmakta aldanışın gözlerinde
yalan taşınılmaz olmuş gerçekleri yutmaktan
sofralara eski günlere hasret tünemiş
umut şikayetçi boz bulanık ufuktan

dağlar da şikayetçi senden tüm azametlerine rağmen
kurtaramadın taşları siper olmaktan
otlar bıkmış kan kokmaktan
suların rengi kirletmekte dere taşlarını
bir mesaj getirdim sana yılanlardan
şikayet ediyorlar karıncaların rahatsızlığını

yeter artık
bırak git
git gözünün gördüğü yere
bizi bize bırak
açacak çiçeklere sensiz sevinelim
senin kâbusundan uzakta ekelim ekinimizi
sırtüstü yatıp umutlarımızı arayalım yıldızlarda
sensiz sevinelim sabaha doğan güneşe
ellerimizi açıp dua yapalım yeni güne sevgimizi.

NEMCİYE MEHMEDOVA

(Provadiya, 1945-) Sofya Tıp Akademisinden mezun oldu. Çocuk doktoru olarak Bulgaristan ve Türkiye'de çalıştı. Çocuk ve insan sevgisi şiirlerinin ana temasıdır.

BAYRAM GÜNÜ

Kar yağışına bakarken
geliyor mu aklına
saksıda gül büyüttüğüm;
bayram günü
onu sana vereceğim.

Annemin beni ne kadar çok
sevdiğini düşünüyorum;
bebelere bakıyorum,
güzel olsun diye
bayram günü
sana söyleyeceklerim.

İnsanları gözlüyorum
birbirlerine kızgın
birbirine kırgın;
bayram günü
elini öpmeye geleceğim.

ADSIZ ŞİİRLERDEN DİZELER

1
Güneş girmezse odama
Dağlara çıkar ararım
Karanlıkta kalırsam
Haber sal
Gözlerimin nurunu
Sana gönderirim.

2
Kuşlar eğleniyor ayak seslerini
anarken,
Kapıları açışıma
çiçekler diyor
dayanamazsın
bir ömürden fazla
gidenin acısına.

3
Cana yakın insanlar
dokunabilir canıma.
Canımdan yakın olanlar
kırabilir bazen
canımın kadehini.
Uğraşma dostum,
atmadın amma kırıldı işte.
Bırak
alıştırma beni böyle:
kırıldığımı görüp de
özür dileme.
Bırak yaramı kendim sararım.
Ben yarın yine gülerim.

4
Biri var
dünyaya onu aramaya gelmişim
acele edip gitti mi
daha gelmedi mi...
O da beni arar, görmediniz mi?

NEBİYE İBRAHİMOVA

(Razgrat, 1948-) Sofya Üniversitesi Türkoloji Anabilim Dalından mezun oldu. Şiir yazmaya üniversite yıllarında başladı. Eserleri "Yeni Hayat" dergisinde basıldı. Öğretmenlik yaptı. 1989'da zorunlu göçe tabi tutularak Türkiye'ye geldi. Şiirleri oldukça liriktir.

BEN VE SEN

I
Ne vaatlerde bulunmuştun giderken
Böyle miydi sözünde durman senin?
Gözlerinin kıvılcımına saman olup da
yandım dönüp bakmadın bile ardına...
Bu kadar mıydı sevmen senin?
Sevginin gizlerini gelecekte anlarsın, dedin.
Beni küçük görüp de anlamaz mı sandın yani?
Hey insafsız
Kül olmaz mı sandın beni
Yanar yanar da...

Sen bir yolcuydun
Ben bir taze fidan
Oturdun gölgeme
Kırık dalımı görmeden...
Dinlendin dinlenebildiğin kadar
Giderken bir dal da sen kırdın
Beni yeniden yeşillenir de
Çiçek açar mı sandın?

II
Başka kapıda yalvarıyorsun, biliyorum,
Yolunu kesmeyeceğim, sakınma!
Bir yıldız olup geçeceğim üzerinizden
Kollarınız belik gibi örüldüğü anda
mehtaplı gecede,

Dört göz yolumu izleyip
Bahtiyarlık dileyecekler
Unutacaklar beni sarhoşluklarında...
Bense gıpta edip onlara
Düşeceğim uzun yollara
Mini minicik bir saadet aramaya!

Düşeceğim uzun yollara
Mini minicik bir saadet aramaya!

İSTANBUL

Bir oya gibi örmüş yıllar seni
Gördüğüm en güzel nakış sensin dünyada
Sürme çekmiş gözlerine Boğaz'ın
Seviyorum desem az gelir sürmelim.

Kısmetimmiş, kaderimmiş kavuşmak sana
Evlâd'ı Fatihan'ım, fethin oldum ben.
Sayılmaz sevgimi yankılayan köşeler.
Seviyorum, desem, az gelir İstanbul.

Kız kulesi kulağımda bir fısıltı-efsane-
Sultanahmet, Ayasofya, Dolmabahçe.
Martıların kanadından nurlanmış...
Seviyorum, desem az gelir nur tanem.

Kim ne derse desin, sevilmeye değersin.
Dün yoktum sende, bu gün benimsin
Dünya nefesimi sayar gibi benim de
Ne desem az gelir sevgilim İstanbul

AHMET KADİROV

(Hasköy, 1948-) Sofya Üniversitesi Slav Dilleri ve Edebiyatları Bölümünü bitirdi. Öğretmen şairlerdendir. Şiirleri Hak ve Özgürlük gazetesinde yayımlanmıştır.

GÜLÜMSEME

Bazen karşımda
Çocukça gülüp duruyorsun ,
Bazen boşuboşuna
Yüzüme azar vuruyorsun!

Sabrımı tüketme,
İçim sonsuz sevgi dolu,
Öyle ince gülümseme güzel kız
Ben de bir Allah kulu.

SAAT

İçinde örümceklerin
Hafif ve nazik dansı
Ve harmanda
Sonsuz uykusu böceklerin.

Ne rahatlık!
Ama birer birer
Akıyor seneler...
Tik-tak... Tik-tak...
Bir, iki... beş...
Bir güneş parlar
Her varlığın gözünde,
Hiçbir neşe
Kalmıyor yüzünde!
Tıpkı, insanlarda olduğu gibi

HİLMİ HAŞAL

(Kırcali, 1954-) İlk, orta ve mesleki eğitimini Bulgaristan'da tamamladı. 1973 yılında Türkiye'ye göç etti. İlk şiirleri Bulgaristan'da yayımlandı. Türkiye'de ise Oluşum, Dönemeç, Somut, Milliyet Sanat, Varlık, Biçem, Yeni Biçem, Defter, Bahçe, Edebiyat ve Eleştiri gibi dergilerde şiirleri yer aldı. Şiirleri Denge/ Sizler Adına, Elektronik Yalnızlıklar, Yol Boyu Notları, Kozmik Aşk Suçu, Dağınık Düş Sepetleri gibi kitaplarında toplandı.

DURGUN AYNA

Cismimden cismine geçeyim
kül sesimden gül sesine
amber esintine, çorak terimden
kalbimin ilk harfı ol, Lethe
hüznümden lal ufuk sevincine
kan harfı, ışık harfı, su harfı

ölümün bittiği yerdeyim say
cennetimin ilk meleği; Lethe
aşk bu kadar desinler, sürer
iki cihanda o çile adresi, son
nokta, zerre ereği yoktur öteye
masum dün içre mahşerdeyim
kalbimin kılavuzu ol, çöl yıldızı
- Mecnun'u Leyla'ya çıkaran-
büyülü yeşil ateş, bende ol, Lethe
görüntüm kof, sözüm kum artık
harflere küskün aynadır dünya

nefesimden nefesine geçeyim
yalın usumdan gürbüz usuna
berrak tinine buruk tinimden
ezgin biçimden yazgı biçimime
büyülü endişe ırmağı, bende ol

çatlasın ayna, taşsın siyah bent
yeraltının dip cevheri, Lethe
elmas hali ne, altın, zümrüt ne
geçmiş ağır her şeyden; işte
an suyudur içmiş bulunduğum
unutuş iksirin, ah, bu şiire yeter.

KOSOVA'DA TÜRK ŞİİRİ

ENVER TUZCU

(İzmir, 1916 - İstanbul, 1958) İkinci Dünya Savaşı'ndan önce Yugoslavya'ya geldi. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, Kumanova, Kalkandelen ve Üsküp'te öğretmenlik yaptı. 1956 yılında Türkiye'ye göç etti. Balkan Savaşları'ndan sonra Makedonya'da Türk Edebiyatı'nın devamını sağlamak amacıyla şiirler yazdı. Şiirlerinin büyük bir kısmı, 1951 yılında Üsküp'te yayımlanan "Duygularım" adlı şiir kitabında toplandı.

BİR DAHA ONA

Ona sahip olmak için senelerce ağladım,
Ümitsizlik günlerimde kalbimi ben dağladım.
Kanatılan kalb yaramı hekimsiz ben bağladım,
Manialar tanımıyan sular gibi çağladım.

En nihayet insaf etti gaddar felek halime,
Atfı nazar itmeyip hiç fakirlik ahvalime,
Merhem sürdü kalb yarama ümitsiz hayalime,
Kavuşturdu meleğime, hayatıma, yarime.

Kalbim dolu sevgiyle, onun için yaşarım,
Bana mesut değilsin sen diyene ben şaşarım.
Kuvvet alıp sevgisinden dağları ben aşarım,
Bin yıl sürse hayat yolu durmadan ben koşarım.

İLKBAHAR

Aralık, ocak, şubat
Kurutmuştu dalları,
Martın deli rüzgârı,
Kaldırdı hep karları.

Nisan, mayıs ayında
Giyindi tüm tabiat,
Bahar dolu her taraf
Başladı yeni hayat.

Gülüyor bahçelerde
Dün ağlayan ağaçlar,
Dönüyorlar geriye
Uzaktan kırlangıçlar.

PAMUK

Mavi göz, nanoş yüzü
Bilseniz ne kadar hoş,
Fareleri görünce
Derim ona: "Aman, koş!"

Kabarır sırtlan gibi
Pençelerini açar,
Yalnız komşu köpekten
Hoşlanmaz, birden kaçar.

Bekler beni kapıda
Okulumdan dönünce,
Ne büyük sevinç duyar
Kucağıma gelince.

ŞÜKRÜ RAMO

(İştip, 1918 – Üsküp 18 Kasım 1988) Üsküp Felsefe Fakültesi'nde okudu. Gazetecilik, öğretmenlik yaptı. Edebiyata, şiirle adım attı. İlk şiirleri "Birlik" gazetesinde yer aldı. Şiirleri Yürü Aydınlığa, Vatan Birdir Unutma, Çelenk, Hoş Geldiniz, Güzel Günler, Renkli Gülüşler, Kuş Sesi, Küçük Damlalar kitaplarında toplandı. Çocuk şiirlerine özel bir önem verdi.

AKLINA GETİR

Aklına getir uzun
uykusuz gecelerisevinçli
ve acıklı
geçen günleri de.

Aklına getir bazen
tatlı geçen anları,
akıllı ve akılsız
sözlerimizi de.

Aklına gelir şakayı
sonsuz kahkahaları
kurnazlıklar içinde
sevgi cilvesini de.

En son yıldız sönerken
gözlerin karşımda
gene ışık yanacak
kalplerimizde bizim!

YAĞMUR VE GÜNEŞ

Akşam kalbur elekten
Yağdı gümüşlü yağmur
Sular aktı bulanık
Dar ve eğri yollardan.

Şafak rüzgâr sesiyle
Sarktı ince dallara
Sabah berrak yüzüyle
Girdi kente kırlara.

Dağ ardında al güneş
Göz kırparken bizlere
Çiftçi gider tarlasına
Sevinçli türkülerle.

UÇAK

Gece gündüz yorulmadan
Gökte şarkı söylersin,
Gamsız seyyah bir kuş gibi
Bütün yurdu gezersin.

Deniz, toprak, köy, yol, şehir
Sana mendil sallıyor,
Erkek, kadın-genç, ihtiyar
Senle gezmek istiyor.

Ben de bir gün sana binsem
Yolu hızlı geçeyim,
Çiçek açan şen yurdumu
Ay altından göreyim.

NECATİ ZEKERİYA

(Üsküp, 11 Kasım 1928 - Novi Sad, 10 Haziran 1988) Öğretmenlik, gazetecilik ve dergi yöneticiliği yaptı. Yazı hayatına şiirle girdi. Çok genç yaşta ilk şiirleri "Birlik" gazetesinin sayfalarında yayınladı. Şiir kitaplarından bazıları şunlardır: Okul Çanı, Silahşör Tavşan, Nerde Olsam, Gelincik, Kırmızı Küpeler, Ninniler, Sevgi, Yeşil Nerde...

ŞAİR

Yalnızlık öldürmek istedi şairi
şair yalnızlığa öğretti yaşamayı

çekiler öldürmek istedi şairi
şair çekilere öğretti yaşamayı

Dostlar öldürmek istedi şairi
şair dostlara öğretti yaşamayı

düşmanlar öldürmek istedi şairi
şair düşmanlara öğretti yaşamayı
şairi hiçbir şey öldürmedi
onu ancak şiirleri öldürecek.

ANAMA SONELER

Hâlâ el izleri okunur duvarlarda
Bir yığın yaprak gibi yerinde durur
Sevdiği çiçekleri açar saksılarda
Yüzünün şavkı tavanlara vurur.

Susarak geçirir son yıllarını
Kendi kendine konuşur köşesinde
Açmaz kimseye gizli anılarını
Bilinmez neler gizler sinesinde.

Şimdi o bir ışık gibi her yerdedir
Yaşam için bize ilk ve son perdedir
Kır saçları örülmüş sevgilerden

Sessiz sadasız yaşar şu son ömrünü
O yine de evimizde en güzel görünü
Ayak sesleri duyurulur ta ötelerden

FAHRİ KAYA

(Kumanova, 1930-) Üsküp, İştip ve Belgrad'ta okudu. Öğretmenlik ve gazetecilik yaptı. Balkanlar'daki Türk varlığının sorunlarını anlatmak için siyasi faaliyetler de yürüttü. Türk halk edebiyatı ile çağdaş Türk yazarlarından çeşitli dergilerde yayınlanan birçok yazı, derleme ve çeviri yazıları vardır. Eserlerinden bazıları şunlardır: İlk Adımlar, Köyden Sesler, Hoşça Kalın, Güle Güle.

KIRINTILAR

Zaman gelir,
Yaşam kırıntılarından
Hikâye yaparız, şiir düzeriz,
Masal anlatırız, roman yazarız,
Ard arda destanlar dizeriz,
Her şey düzenli, uyaklı olur,
Hep dilediğimiz gibi.

Gün gelir,
Günümüzün kırıntılarında
Mutlu olmak isteğiyle,
Salt yiğitliğimizi ararız.
Masal ve destanlarımızın
Yılmaz yiğidi kesiliriz
Hep düşlerimize göre.

Biran gelir,
Tüm bunlar yüzünden
Kurumuş dere üzerinde
Su dolabına benzeriz.
Anlatırız gelen geçene
Yaşam kırıntılarımızı
Hep istediğimiz gibi.

Yıllar gelir,
Hiçbir işe yaramayan,
Temelsiz eksen etrafında
Bir pervane gibi döneriz.
Farkında bile değiliz
Gerçek olmadığının
Kurduğumuz hayallerin,

MASAL

Sen kocaman bir ağaçtın
Kökleri oldukça derin,
Dalları geniş mi geniş
Yaprakları yemyeşil,

Dün toprak altında
Kökün çürüdü,
Bugün toprak üzerinde
Gövden kurudu.

Dalların acı acı ağladı
Gövdenin kısmetine
Zamanla yaprakların
Örttü kara toprağı.

Sen kocaman bir ağaçtın
Tıpkı masallardaki gibi:
Bir varmış, bir yokmuş...
Bundan sanki kime ne?

İLHAMİ EMİN

(Radoviş, 1931-) Kısa bir süre Üsküp Tefeyyüz İlkokulu'nda öğretmenlik yaptı, ardından Nova Makedoniya gazetesinde gazeteciliğe başladı. Sesler Aylık Toplum Sanat Dergisinin kurucularından biri oldu. Üsküp Halklar Tiyatrosu Genel Müdürü, Makedonya Kültür Bakanlığı Müsteşarı görevinde bulundu. Zaman-Makedonya gazetesinde yazarlık yaptı. En önemli şiir kitapları Taş Ötesi, Gülkılıç, Yörükçe, Güldeste'dir.

ARABAYI KOŞTUM TAŞLIKTAN

arabayı koştum taşlıktan
dingili koptu başlıktan
fırıncı amet olmasaydı
ölecektik açlıktan

yörüğün yolu dikenli
oyuncağı kefenli
alın götürün yüreğimi
kederlidir kederli

kuzuya taktım küpeyi
andırdı o an meleği
analar ölse dahi ölmez
onlar dünya direği.

KADER

Radoviş'teki
küçük evimizin
büyük balkonu
altında
birinin
gül kokulu çocukluğu
yatar bengi

ve de o son anımsadığım
hıdrellez
gününde
zekiyaba'nın
dökmüş olduğu
mâninin hâlâ yoktur
dengi:

Yüz yüze bakınca
yol yolu bulunca
mevlâ dahi mesut olur
gül güle kavuşunca

ÇİÇEKÇİ DÜKKÂNI ÖNÜNDE

her garip aç ya da yalınayarak
kalanın doğal yoldaşı olan
güneşin ulu yanar gözünü
farketmez gibiydi
uyanıkken gördüğü düşünden
alıkoymak istemedim kendisini
aradığı neydi acaba herhangi
bir çiçek mi kaybolan bir dize mi
ya da salt ozana mahsus ince
iç gözetme mi

vitrinin bir köşesinden öbürüne
geçiyordu dükkâna ha girdi ha
girecek derken her garip gibi
hem çelik hem pamuktu yüreği
kararsız

sonunda kesin adımlarla uzaklaştı
o ana dek vitrinde sakin duran bir
çiçek titreyiverdi.

ESAT BAYRAM

(Ohri,1934-) Pedagoji Akademisini bitirdi. Uzun süre Kardeşlik Birlik İlkokulu müdürlüğünü yaptı. Birçok şairimizin eserlerinin çevirilerini yaptı. Örgüler, Ben ve Çarşı, Ali Veli, Mutfak Pehlivanları, Divan yayımlanmış kitaplarıdır.

İLKYAZ ÖRGÜSÜ

Gökte güldü güneş
Açtı kollarını
Bağrına bastı
Bahar kokularını

İlkyaz feneri yandı
Parladı ışıklar
Yürekler canlandı
Çınladı gülüşler

Örgü ördü ilkyaz
Arılar çiçeklerde
Kurbağalar kurdu
Orkestra bataklıkta.

GÖNLÜMÜN GONCASI

Ne denli dert bu be birader!
Ciğerlerimin kebap olacağı
Zaman mı geldi?
Yüzümü gül bahçesinde
Gözyaşıyla mı yıkayacağım!
Gönlümün goncasını
Nerde bulacağım acaba?!
Ne denli dert bu be birader!

DÜNYA KİMİN

aygırlar mı çıktı
yarışa
koyunlar mı kalktı
oyuna
Keçiler çarpışmış olmasın
şafakta
Bu gök acaba kimin
bu dünya kimin
Benim olmasın

yatağıma sarılan
güneş
pencereme konan
bülbül
varlığıma tanık
ateşinde kanım
bu dünya kimin

Benim olmasın
ya da anamın
babamın
beni sardıkları
kundağın

Ben varım derken
karşıki kapı uyak
biz varız elerken
kuzey kutbu dahi
komşum
ve kökenini arayan
daha birçok
adlar.

NUSRET DİŞO ÜLKÜ

(Prizren,1937-) Üsküp'te Tan ve Birlik gazetelerinde yayıncılık ve yazarlık yaptı. Sevinç, Tomurcuk, Kuş dergilerini çıkardı. Şiir ve hikâye kitapları yayınladı. Türkçe, Osmanlı İmparatorluğu, İslam konularında kitaplar yayınladı. Yahya Kemal Beyatlı Derneği'ni kurdu. Eserlerinde Türkçe, Türklük, Allah sevgisi, İslam konularını işledi. Şiirleri Çocuklarla Ağaçlar, Diyeceklerim, Çocukların Elleri, Üçgen, Ozan Güncesi kitapları yayımlandı.

BAYRAMLAR

Bayramlar olmasaydı günleri sayamazdık
Bayramlara hazırlanmazdık sayılı günler olmasaydı

Savaşlara değil bayramlara inandık
Ama savaşlarda yendik bayramlara değil

Bayramlar ardına bayramlar yaptık
Gene tanrılar yarattık bayramlar adına

Ant içtik bayramlardan mezarlara çelenk taktık
Gazaları andık bayram bayrama

Bayramları kutladık eski yeni bayramları
Öyle ya eski bayramlarda yeni bayramları kutladık.

DENİZ VE BEN

Deniz senin suyun tuzludur
Benim gözyaşlarını tuzlu.
Bir damla gözyaşımdan tat
Bir yudum suyundan tadayım.

Deniz senin suyun dalgalıdır,
Benim saçlarım dalgalı.
Bir tel saçımdan al,
Bir avuç dalgandan alayım.

Deniz dalgaların saçlarımdır,
Tuzlu suyun gözyaşlarını.
Dalga dalga sen varsın,
Tel tel ben varım.

ÜSKÜP'E AĞIT

Alı ala, akı aka, moru mora, karayı karaya sormadım.
Yeşili gözlerde, maviyi göklerde, kızılı yüreklerde aradım.
Sarı; sarışın kızın saçlarında tel tel olup
Hasta çocukların yüzlerinde pul pul olup
Yaz ağaçlarının yapraklarında dal dal olup
İlkin ağardı, göğerdi sonra karardı.

Yeşili yeşile, maviyi maviye, kızılı kızıla, sarıyı sarıya sormadım.
Alı güllerde, akı bulutlarda, karayı yırtıcı kuşlarda aradım.
Mor; esmer kızın etlerinde yer yer olup
Ezik çocukların diş etlerinde kan kan olup
Ölü anaların gözlerinde yol yol olup
İlkin ağardı, göğerdi sonra karardı.

Dedeyi dedeye, nineyi nineye, oğlanı oğlana, kızı kıza sormadım.
Anayı hıçkırıklarda, babayı çığrıklarda,
Üsküb'ü yıkıntılarda aradım.
Üsküp; sarışın kızın düşlerinde hiç hiç olup
Hasta çocukların yataklarında düş düş olup
Geçen bir yılın yılçaklarında diş diş olup
İlkin doğrandı, kana boyandı sonra uyandı.

Anayı anaya, babayı babaya, Üsküb'ü Üsküb'e sormadım.
Oğlanı yağmurlarda, kızı çamurlarda,
Üsküb'ü haritalarda aradım.
Üsküp; esmer kızın ağlamaklarında inim inim olup
Ezik çocukların gömütlerinde dilim dilim olup
Ölü anaların memelerinde yudum yudum olup
İlkin çalkandı, kana boyandı sonra uyandı.

NİMETULLAH HAFIZ

(Prizen, 1939-) Saraybosna Üniversitesi Şarkiyat Bölümü'nü bitirdi. Prizren'de Tarihi Eserleri Koruma Merkezi'nde çalıştı. Daha sonra Priştine Üniversitesi Filoloji Fakültesi Şarkiyat Bölümü'nde öğretim üyeliği yaptı. İlk şiirleri Birlik Gazetesi ve Sevinç Çocuk Dergisi'nde yayımlandı. Günaydın, Ana Kucağı yayımlanmış şiir kitaplarıdır.

SEN GİTTİKTEN SONRA

Sen gittikten sonra
Bir serinlik düştü giysilerime
Güneşin ışınlarında bir ağrı var
Yıldızlarda bir üzgünlük
Kuşların türkülerinden bir hıçkırık koptu
Sen gittikten sonra

Çocukluğumun tadı kalmadı dilimde
Dudaklarımda bir pas var acı acı
Gözlerimde bir yağmur havası
Kulaklarımda tek bir nağmenin sesi
Büsbütün bana ters döndü evren Sen
gittikten sonra

SAVAŞIN YÜREĞİ OLSAYDI

Denizin kulağı olsaydı
Parçalar mıydı dalgalarını gemilerde
İçer miydi çılgınları su yerine
Denizin kulağı olsaydı

Toprağın usu olsaydı
Taşır mıydı üzerinde kuraklığı
Gömer miydi içine aydınlığı
Toprağın usu olsaydı

Savaşın yüreği olsaydı
Yakar mıydı gökçüllüğü, yeşilliği
Öldürür müydü kişileri
Savaşın yüreği olsaydı

ENVER BAKİ

(Priştine, 1943 -) Priştine Yüksek Pedagoji Okulu Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. Tan Gazetesi'nde çalıştı. Çevren Toplum, Bilim, Yazın ve Sanat Dergisi yayın yönetmenliği yaptı. Daha çok hikâyeci olarak bilinmesine rağmen şiirler de yazmıştır. Priştine'nin Eski Sokakları isimli bir şiir kitabı bulunmaktadır.

YUNUS EMRE'NİN ŞİİRİNDE SEVGİ YAŞAR

Sevgi sevgiden doğar Yunus Emre'de
Gülüş gülüşten yeşerir Yunus Emre'de
Saygı saygıyla pekişir Yunus Emre'de
Yunus Emre şiirinde sevgi yaşar
Türkçe'nin sesi, kokusu yaşar.

Yunus Emre'nin dizeleri
İnsan sevgisiyle yaşar
Sevile sevile yüzyılları aşar
Gelen kuşaklar Emre'yi arar
Yunus Emre dizesinde sevgi yaşar.

İnsanları insan aşkıyla aşılar
İnsana özünün
Sevgi, aşk olduğunu
Saygı olduğunu insanlara öğretir.
Yunus Emre şiirinde sevgi yaşar
Türkçe'nin sesi, kokusu yaşar.

HASAN MERCAN

(Prizen, 1944 -) İlk ve ortaokulu doğup büyüdüğü kentte bitirdi. Birlik" Gazetesi'nde çalıştı. Üsküp'te yayımlanmakta olan "Tomurcuk" Aylık Çocuk Dergisi'nin yayın yönetmeni görevinde bulundu. Şiirleri Yelli Şiirler, Kızımın Türküleri, Mümin, Sarı Yusuf adıyla kitaplaştı.

BEN BÖYLEYİMDİR İŞTE

Sana kötü olduğumu söylerlerse
İnanma!

Ben dallarda uyuyan
Güneşin ışınlarını uyandıranım.

Sinirli olduğumu da söyleyen olursa
Sen gene inanma!

Kızarsam da sessizliğimi çalan
Gündüzün yankılarına kızarım
Ben böyleyimdir işte!

OZANIN ANATOMİSİ

Konuşamaz
Kuşun kuşa özendiği
Buluşun buluşa küfrettiği
Bir düştedir çünkü

Yanaşamaz
Elin elini büktüğü
Belin beli Öptüğü
Bir gerçektedir çünkü

Anlayamaz
Özün yengiye vurulduğu
Sözün sevgiye uyduğu Bir
Gündedir çünkü

Yazamaz
Nedenini nedene anlatamadığı
Şiirini şiirine bağlayamadığı
Bir gecededir çünkü.

ARİF BOZACI

(Priştine,1944-) Priştine Yüksek Pedagoji Okulu Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. Tan gazetesinde çalıştı. Çevren, Toplum, Bilim, Yazın ve Sanat Dergisi ve Tan Yayınları yayın yönetmeni görevlerinde bulundu. İlk şiirleri Makedonya'da çıkan dergi ve gazetelerde yayımlandı. Barış Kuşu, İlkyaz Sürgünü yayımlanmış şiir kitaplarıdır.

GÖKYÜZÜ KUŞUM

Gökyüzü kuşum
Sen de çocuklar gibi
Düş görür müsün?

Gökyüzü kuşum
Sen hiç uyur musun?
Savaşlar seni de üzer mi?

Gökyüzü kuşum
Sen evrensel sevgimizsin
Uçmaktan
Yorgun musun?

Gökyüzü kuşum
Sen
Bitmeyen düşüm değil misin?

SARAYBOSNA

Minarelerinden
Ezan seslen gelir
Bir çiçek açar
Saksısında
Bir evin
Penceresinden.

Başçarşı'da
Dilleri çözülür
Güvercinler

YAĞMUR

Yağmur
Ekmeğin taze
Kokusu.

Yeşertirsin toprağın özlemini
Barış güneşiyle beslersin bizi
Göverir sende halkın umudu,

Bunca düşleri
Çiçeklerin
Ve ilkyazı toprağın
Sevincinde yine
İlkyazların.

AVNİ ENGÜLLÜ

(Üsküp, 1947-) Üsküp "Kliment Ohridski" Pedogoji Akademisi Matematik-Fizik Bölümü'nde bir süre öğrenim gördü. Kısa bir süre öğretmenlik yaptı. Üsküp Radyosu Türkçe Yayınları'nda çalıştı. Sesler Dergisi'nde ilk şiirleri yayımlandı. Tik, Mete, Dört Mevsim, İn misin Cin misin, Yarı Kalan Düşünceler yayımlanmış şiir kitaplarıdır.

DİLLERDE TÜRKÜ OLMAK

çevre akşamdı
oysa sabah olacaktı
uzaktı yakın kalacaktı
gürlemeli gürlemesiz
belki de
öyle sessiz sessiz
kendini uzakta sanıp
hep yakın olacaktı
dillerde türküce yücelerek

uykuda düşte
oysa yaşamada gerçek olacaktı
dıştaydı içte kalacaktı
düzenli düzensiz
belki de
öyle dilsiz dilsiz
kendini dışlarda sanıp
hep içte olacaktı
dillerde türküce yücelerek

dillerden düşmeyen dertti
oysa türkü olacaktı
ağızdaydı gönülde kalacaktı
içtenlikli içtenliksiz
belki de

öyle sözsüz sözsüz
kendini ağızda sanıp
hep gönülde olacaktı
dilde ve gönülde türküce yücelerek

ÜSKÜP'TE ASIRLARIN TANIĞI ÇINAR

İsa Bey Camii'nin, girişinde bir çınar
Yaşlı ağacın ömrü, bilmem kaç asrı aşar.

Siper eylemiş ayan, cami kubbelerine
Her biri aynı gözle, bakar mazilerine.

Çınarın gölgesinde, sinlerde uyuyanlar,
Benzeri var mı, derler, bunun başka bir yerde.

Biri gelip gövdeni, kalkar ise yontmaya
Yok olur bu hatıra, umut dahi kalmaya.

Her adımda bir nida "Üsküp bizim yarımız"
Baştan başa tarihtir, kültürdür çınarımız!

BAYRAM İBRAHİM ROGOVALI

(Prizren, 1947-) Prizren Öğretmen Okulu'ndan mezun oldu. Saraybosna Üniversitesi Felsefe Fakültesi'nde bir süre okudu. Tan Gazetesinde çalıştı. İlk şiirleri bu gazetede yayımlandı. Çocuk şiirlerini içeren ilk şiir kitabı Günçiçeği, 1969 yılında yayımlandı. Uygarlık Elması, Yalnızlık Merdiveni, Taş Çeşmesi yayımlanan diğer şiir kitaplarıdır.

GÜNAYDIN

Günaydın yaşam dinlencesinden dönen kuşlar
Vapurlar hazır
Uçunuz üstlerine
Mavi umutlar denizlerde

Günaydın yorgun kuşlar
Tatlı ötüşleriniz merdiven merdiven çıkıyor sona
Koşun güneşli kıyılara
Vapurlar sefere çıkmadan

Günaydın güneşli günlerini bitiren kuşlar
Göğe çıkan merdivenlere bir daha gülünüz
Sonra kirli yaşam camlarına tükürünüz
Geçerken bütün çürük köprülerden

Günaydın size yaşam dinlencesinden dönen kuşlar
Dönünüz aynalara
Sarı yapraklar dökülüyor merdivenlerinize
Siz uçarken umut denizlerine

ŞAİR

Yalnız yakınları koklamak yetmez
Koklamak upuzakları da
O denizleri, o kentleri, o insanları
Birer birer koklamak

Koklamak bir köyden bir kenti
Bir kentten bir köyü
Bir tümcede sonra

Soluk vermek düz
Koklamak caddeleri

Başkentten değil,
Koklamak bütün kıyıların kokusunu
Koklamak bütün insanların
Yaşam çiçeklerini

SEVGİ KÖPRÜSÜ

Unutulmuş insanların önüne çıksak temiz amaçlarla
Sonra bağlı atlarımızı koyversek özgürlüğe
Ve renki kelebekleri
Beraber çağrırsak çizdiğimiz sevgi tablolarına

Çıksak temiz amaçlarla doğaya
Ve çiçekleri sevsek el ele
Ayrılık şarkılarına
Birer nokta vursak kalemlerimizle

Küçücük çiçeklerden şimdi
Bir sevgi köprüsü örsek birlikle
Bir de sevginin tatlı güneşini indirsek ortasına
Birbirimizin kalbine geçsek bu köprüden

İSKENDER MUZBEG

(Prizren,1947-) Priştine'de Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. Yargıçlık yaptı. Tan gazetesinin kurucularındandır. Yugoslavya ulus ve halklarının dilerinde çıkan birçok sanat dergilerinde Türk halkı şiirlerinden örnekleri tercüme edip yayınladı. Şiir, öykü roman, deneme, eleştiri, alanlarında çalışmalarını sürdürdü. Kaynak, Sevil, Yaşamak, Gerçek yayımlanmış kitaplardır.

BİTMEYEN ŞİİR

bitmeyen bir şiirdir almyazımız
en güzel düşleri gösterir
en acı anları yaşatır bize
kimi kere gönlümüz doludur taşar
kimi yere yalnızlık türküsünü
söyler dudaklarımız

bitmeyen bir şiirdir alınyazımız
aruz vezniyle
hece vezniyle
özgürlüğünde koşar bu günün
unutturur eski aşkları
unutulur yarıda kalan son aşkımız

bitmeyen bir şiirdir alınyazımız
yeniden getirir bize sıcaklığı yani
dağınıklığı
türkülerimiz keman sesiyle dolar
yeniden başlar sevinçler baştan
çiçek açar acılarımız

titreyen bir yapraktır alınyazımız
bir kavak yaprağı sonbaharda
benekli
kuru sarı
kapılırız akışına dağ ırmağının
kalırız içinde ölüm ağının

YEL

İlkyazda yeşil yapraklar
Yazda olgunlaşan meyvalar
Güzde yapraksız dallar
Seninle körebe oynarlar.

Okula giden çocuklar
Taranmış kıvırcık saçlar
Bayramlarda tüm bayraklar
Senin oyununa katılırlar.

YILDIZ ÇİÇEĞİ

Mavi göklerden mi indin
Renk renk açarsın bahçede
Büyükayı'dan mı geldin
Nereden geldinse hoş geldin

Yemyeşil yapraklarında
Atıyor doğanın nabzı
Hele bir temmuz olsun da
Çekirge koparsın avazı

Bir boşluktur bu yeryüzü
Çiçek böcek onun süsü
Gül demez manolya demez
Yıldız çiçeğinde gözü.

FAHRİ ALİ

(Üsküp, 1948 -) Üsküp Nikola Karev Öğretmen Okulu'ndan mezun oldu. Pedagoji Akademisi'nde Matematik-Fizik Bölümü'nde okudu. Birlik gazetesinin kültür sayfalarının sorumluluğunu yürüttü. Sevinç, Tomurcuk ve Sesler kültür sanat dergisinin yayın sorumlusu olarak çalıştı. Mangal, İki Yürekli, Nal, Su Ağırlaştı, Kayadan Kopmadı, Çocukluk Rüzgârları, Çile Gözü yayımlanmış eserleridir.

AH CANIM

güneşe bakma canım
aynı ısıtır
sesimizde bir başka ateş
çirkinlikler kaçınılmaz gerçek

her geçen güne şaşma canım
aynı dert
içimizde bir başka duygu
eşitsizlikler kaçınılmaz gerçek

geceye ne dersin canım ne aynı
dert ne aynı ışın uykumuzda bir
başka sevgi oyunların
uyumadığı bir gerçek

ALTAY SUROY RECEPOĞLU

(Kosova, 1949-) Hukuk Fakültesini bitirdi. Gazeteci olarak Tan gazetesinde çalışt. Prizren Belediye Mahkemesi yargıcı, serbest avukat olarak görev yaptı. Prizren çeşmeleri, camileri ve türbeleriyle ilgili araştırmalarda bulundu. Eski Yugoslavya'da Sırpça, Arnavutça, Romence yayınlanan birçok gazete ve dergide yazdı. Yaya, Köprü, Dünden Yarına yayımlanmış eserleridir.

PRİZREN ÇEŞMELERİ

Kız Çeşmesi
Göl olurdu ördeklere yalağın
Bahtı açılırdı suyundan içen kızların
Gelinler giderdi başka illere
Söylerlerken en acısını türkülerin.

Demirciler Çeşmesi
Nereye gitti demirciler
Çeliğe su verenler
Nasırlı usta ellerle
Namlu mavzer üretenler?

Tabakhane Çeşmesi
Eski uygarlığı kapadık müzelere
Yarını getirmek için yerine
Çeşmeyi de söktük temelden

TÜRKİSTAN

tanağartısı
yıkandığından mı
bulanık akarsın
Siri Derya
ya sen Zerafşan
ne zamandan küskünsün
yoksa Hisar Dağları mı yol vermiyor
akarsın yılankavi
Pamir eteklerinden
Tanrı dağları serinliğiyle
Amu Deryal sihirlidir
uğultusudur sanki akışının
ürpertir beni Semerkant'la
bilmem ki niye bu nehirler

bu sular
öyle özlemli
Derya üç olmuş
Zerafşan paylaşmış dağlarla
Aral gölü gök olmuş
Balkaş gölü kaş
ve Gök Taş'a oturup
taç giyenler
gökleri indirmek isterlermiş

bugün Kızıl Kum Kara Kum
çöllüklerine
Kırgız bozkırlarına.

SENİ KİM GETİRDİ

karışmış saçlarında
kaybolmuş yıldızlar
seni kim getirdi buraya
sen bulanık nehir .
Eyfel'in üçyüz metresinde beraberiz
saçların yine samur
birlikte gelmişi/, bulutlardan bilemedim
Paris anlattı yeniden öykünü
ben yine umutlara sarıldım
yaşamak gezmek ve sevmek demiştim
çok tuhaf çıt demeden
Lüksemburg üzüldü Brüksel derde düştü
sen Amsterdam'a da Londra'ya da yollandın
Lozan'da lâlelerin neşesi kaçtı
Venedik'te kasırgalar koptu
taş olsaydı çatlardı
seni kim getirdi
içime nasıl girdin
çık bari

SUAT ENGÜLLÜ

(Üsküp, 1950 -) Pedagoji Akademisi Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde okudu. Üsküp Radyosu Türkçe Yayınları'nda gazeteciliğe başladı. Birlik Gazetesi'nde çalıştı. Sesler Aylık Toplum Sanat Dergisi yayın yönetmenliği yaptı. 1989 yılında Türkiye'ye göç etti. Makedonya Türk Edebiyat'ına şiir yazarak girdi. Fakat edebi çalışmalarını şiirle sınırlamadı, öykü, eleştiri, deneme, inceleme-araştırma yazmakla da uğraştı. Sözgen, Zamandışı İçdüşlemeler, Sevi Yorgunu yayımlanmış kitaplarıdır.

ÇAĞRI

Soframdan eksilmeyen ekmeğim, tuzum
oruçlu günlerimde suyum
yaşamaktan yorgun bedenimde
beni ayakta tutan ruhum.
Geldiğin gibi kal, diyorum
gönül yuvanı aç, diyorum
sığdırmaya çalış
alt üst olmuş duygularına

Sahra gibi engin
vaha gibi ıssız
içtenlikle yoğrulu sevdamı.
sakın sensizliklere boğma diyorum
geldiğin gibi sakın gitme, diyorum.

Her gün batımında göveren umudum
yaşanası yarınları bahşeden
göz yaşlarınla içime sinen nurum
ve Urumeli gibi asude yurdum.

ARMUT AĞACINDA ÖTEN KUMRUNUN ANLATTIKLARI

Dalları sokağa taşan armut ağacına,
Bir kumru gelip konardı her sabah,
Arap şarkısı gibi bitmek bilmeyen
İçli içli ötüşüne başlardı az sonra.

Büyülü kızıllığıyla şafak sökerken
Yine bir sabah erken,
Konuverdi armut ağacına kumru.
Bir hüzünlü, bir hüzünlü öttü ki sormayın…

Henüz dağılmadan tedirginliği,
Kumrunun ötüşündeki hüznün,
Geldi dayandı kapıya / yelesi pırıl pırıl,
Yağız atın koşulduğu araba.

Belliydi, son haddini bulmuştu,
Kaç gündür evde süregelen telaş.
Çeyiz sandığı, konsol, sofra,
Döşekler, yorganlar, halılar,

Dört sandalye, baba yadigârı masa,
Ve birşeyler daha yüklendi arabaya apar topar.
Evde kimin yüzüne takıldıysa gözüm,
Hepsi üzgün, ağızlarına kilit vurmuş dersin.

Kucaklaşıldı, helallaşıldı sonra,
Sonra deh dedi sürdü arabayı arabacı.
Ardından yürüdüler ağır ağır, ezginlikle,
Ninem, babam, annem, halam ve oğlu…

Anılarımdaki güllere bakılacak olursa
Aylardan mayıstı ve biz çocuklar,
Bakakaldık ardlarından, olanlardan habersiz,
Ama bir şey kopuyordu sanki içimizden,

İşte bu duyguyla uzun uzun el salladık.
Öğlene doğru ninem döndü,
Daha da kocalmış,
Babamla annem döndü,
Gözleri hâlâ nemli.

Şimdi sormanın vakti değildir diye,
İçimde büyüyen çocukça bir merakla
Bekledim, bir şey sormadım kimseye.
Halamla oğlu gelmediler o gün,
Gelmediler…

Ertesi gün de, daha, daha ertesi gün de…
Yedi yaşında bir çocuktum henüz,
Ve aklım kesmiyordu her şeyi belki,
Ama İstanbul'un sözünü etmeleri,

Tren demeleri yettiydi. Ne hikmet…
Dalları sokağa taşan armut ağacını
Bir cömertliktir bürümüştü o yıl. Hayret!
Hep bekledik halamın oğlu gelir diye,
Gelir tırmanır diye bekledik,
Çocukça bir içtenlikle…

Oysa ne halam döndüydü, ne de oğlu.
Arap şarkısı gibi bitmek bilmeyen,
İçli içli ötüşünü artık özlediğimiz
Kumru da gelip konmadı bir daha,
Dalları sokağa taşan armut ağacına.

FAHRİ MERMER

(Prizren, 1950-) Prizren'de Yüksek Pedagoji Okulu, Sınıf Dersi Bölümü'nden mezun oldu. Prizren Radyosu Türkçe Yayınları'nda, yayınlar sorumlusu olarak çalıştı. İlk şiiri 1967 yılında Birlik gazetesinde yayınlandı. Şiir ve düz yazıları eski ve yeni Yugoslavya'da birçok gazete ve dergide yayımlandı. Belgrat'ta Sevmek ve Yüreğimde Kalanlar adlı iki şiir kitapları bulunmaktadır.

ÇİÇEK AÇAN GÜLÜŞLER

Gün doğdu
güneşi cebimden çıkardım
insanların yüzü güldü
kafamda sınır yok usum
sonsuz bir denizde inci
midyesi arar.

Gün doğdu ağaç dalları
gibi uzattım ellerimi
çocuklara yüreğimi
sımsıcak okşadı çiçek açan
gülüşleri.

BAŞKA BİR SES

Umulmayan şeyler verir
inanılmayan gücü pire dev
olur göz görür kulak duyar
inananlar aldanır.

Başka biri gelmeden
başlamadan nokta koydum
unutulacak bir şey kalmadı
bugün yarın dedik.

Çiçekler gülmeden umutlar
soldu uzaklarda büyüdü
yankısı başka bir sesin.
Gitsem ne olur

ardımdan bir yığın küfür atılır
ya da bir avuç toz kalkar
söylentiler bitmez ki
iyisi mi
aldırma etkide kalma,
diyor başka bir ses.

KORKTUĞUMUZ

Korktuğumuz gerçekler var
söyleyemediğimiz yalanlar gibi.

Korktuğumuz doğrular var
izleyemediğimiz yanlışlar gibi.

Korktuğumuz anlar var
sevmediğimiz günler gibi
Korktuğumuz gözler var
Beğenmediğimiz sözler gibi.

AGİM RİFAT YEŞEREN

(Prizren, 1951-) Priştine Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun oldu. Bir süre gazetecilik yaptı, ticaretle uğraştı. Şiirden başka öykü, gülmece ve oyunlar da yazdı. 34 Rubai Daha, Daha Güzel, Ne mi Olmak İsterim, Ne mi Olmak İstemem, Ufak Tefek Şiirler, Tek Çift Şeşbeş Dübeş yayımlanmış kitaplarıdır.

BİLİNMEYEN RUBAİ

yüzümü senin için yıkarım
gömleğimi senin için geçiririm
ama sen bilmezsin bunu niçin
gömleğimi senin için geçiririm
yüzümü senin için yıkarım niçin ben
bilmem bunu
âşk aşkür
ölüm o Ölüm
ateş ateştir a iki gözüm
neden bütün bunlar böyledir ve madem ki böyledir
neden böyle olmalıdır
işte kimse bilmez bunu

YATTIM UYUDUM

Yattım uyudum
kitlendi kapılar
bulvarlarda kalmadı kimseler
tramvaylar durdu kesildi ceryanlar
savaş yok dert yok
rasim'in ağrıları yok
ya ayaklarım hani
hani nerde ellerim
kim idi o einstein
o sultan Süleyman kim idi
yattım uyudum uyudu herkes
her şey uyudu

BÜTÜN MESELE

bütün mesele yaşamakta
ölmekte değil kıraç
çorak toprakta yılmanı
demekte arayıp arayıp
seni bulmakta seni
güzeli namusu
ekin biçmekte
dal budamakta
umut dermekte
yürümekte
yürümekte
bütün mesele yaşamakta
ölmekte değil
deprem alır götürür
savaş gelir oturur
salgın süpürür
afrika'da
avrupa'da
asya'da oy
büyük küçüğü sömürür

dedim ya bütün
mesele yumruk
sıkmakta göğüs
germekte sevda
beslemekte
yaratmakta
yaratılmakta
Ölmekte değil

ETHEM BAYMAK

(Prizren, 1952-) Prizren'de Yüksek Pedagoji Okulu'ndan mezun oldu. Priştine Radyosu Türkçe Yayınlarında gazeteciliğe başladı. Bir süre sonra kültür yayınları sorumlusu görevine geldi. Halen de bu görevi yapmaktadır. Çağdaş Kosova Türk Edebiyatı'na günce türünde yazılarıyla girdi. Kendini deneme ve eleştiride denediği gibi, kimi kısa mizahi radyo oyunları da yazdı. Sonraki yıllarda inceleme-araştırma türünde de eser verdi. Son zamanlarda şiirle de uğraşmaktadır. Şiirleri "Rumeli Çeşitlemeleri" adıyla kitaplaştı.

RUMELİ'DEN YOLA ÇIKTIK / ÇİN'E VARDIK / GÖÇEBE

Yol kıvrak / yol uzak
Yol yokuş / yol iniş
Yoldaş / bu ne telaş
Yolcu yolunda / minik karınca
Amaç aynı / yol aynı
Soy aynı / boy aynı...
Göç atları eğri büğrü...
Rumeli'den yola çıktık
Çin'e vardık
Göçebe...
Çadır açtık yeşilde
Çorba pişti ateşte
Özdeş ağız / özdeş kaşık
Bulgurpilaf / ziyafet
Yörükana başta gider.
Kervan bunun neresinde?
Saz çalınır ağır aksak
Ölen ağıt istemez
Rumeli'den yola çıktık
Çin'e vardık
Göçebe...
Bugün vardır / bereket

Yarınımız / Allah kerim
Yol var / yolculuk var
Göç atlası bir deniz.
Yelken açtık karada
Yazgı dedi yaratan
Ok yaydan çıktı
Gitmek var / dönmek yok...
Yol kıvrak / yol uzak
Yol yokuş / yol iniş
Yoldaş / bu ne telaş / deme.
Soy aynı / boy aynı...
Rumeli'den yola düştük
Çin'e vardık
Göçebe...
Deve bozladı /
köpek havladı.
Atlar nallandı
Destur ha / destur... / dedi
Yörükbaba.
Baba Önden / az ardından
Ne az gittik / ne uz gittik
Dere tepe düz gitmedik
Kuş uçmaz / kervan geçmez,
Sert kayalıklar / susuz çöllükler geçtik..
Adım izler / Yalınayak...
Yol dedik / yollar yedik
Gökkuşağı dağ ardında.
Yol kıvrak / yol uzak
Yol yokuş / yol iniş
Yoldaş / biz bu telaşla bağdaştık
Yol aynı / amaç aynı
Soy aynı / boy aynı...
Göç atlası / ebemkuşağı
İpek yolu / kandil kandil
Adak yaktık bree Hamdı...
Yörükgelin gebe kalmış

Yol boyunda doğurmuş.
Bizim soyda oğlan doğar
Bizim boyda / at şahlanır
Uğur dersen / nal gelir
Kısır dersen / sil elenir
Tar çalınır ağır aksak
Ölen / ağıt istemez...
Rumeli'den yola çıktık
Çin'e vardık
Göçebe...
Dilim dildir / anadili
Öz be öz / Türkçedir
Yatır kalkar...
Koynumuzda o büyür.

ZEYNEL BEKSAÇ

(Prizren, 1952-) Prizren'de lise tahsilinden sonra bir süre hukuk okudu. Gazetecilik, radyo ve televizyonculuk ve dergi yöneticiliği yaptı. Aynı zamanda ressamdır. Şiirleri Gurur Duy Sen, Sevginin Rengini Arıyorsanız, Düşünce Usa Durmadı Daha, Kavak Uyur Mu? Çetrefil Sevda, Önce Sevgiye Doğar Güneş kitaplarında toplandı.

ÖZÜN DURUŞMASINDAN KALANLAR

Her şey bir anda değişebilirdi
Kaş göz
Sokak çardak
Kırılan çömlek
Ve taşan bardak
Her sey yolunda yordamında olabilirdi
Kapı gıcırtısı
Gök gürlemesi
Ekmek kırıntısı
Su baskını

Darağacı
Ve sinsi sancı
Her şey
Ama her şey bir başka görünüm alabilirdi
Kapıya reze
Kulağa küpe
Gömleğe düğme
Ökçeye ense
Olmayı içine bir sindirebilseydi

RUMELİ'DE BAĞBOZUMU

Suat Engüllü'ye

Düştük yollara
Asfalt yerine yüreğimizi döşeyerek
Göç bizim hasret bizim
Bir söğüt dalı gibi soyulan
Ömür bizimdi
Dert dinledik
Dost lokması yedik
Yörük köylerinde
Ballara duramayan istemler
Kalemin sivri ucunda yas tuttu
Yokuşlara vurduk
Düze çıktık
Aşımız direnç
Gurbet yazgımız
Dilimiz namusumuzda
Rumeli'de bağbozumu şimdi
Kırlangıçlar telâşlı
Eski nallar yol gözlüyor
Yüreklerde kavalın içli sesi
Fırtına koptu kopacak

SEVGİ DÜŞÜME GİRME BU GECE

serçe düşüme girme bu gece sen
olmak isterim sonra kanadım yok
nasıl uçarım nasıl uçarım
uçmadıkça gücenir patlarım
haydaaa

çiçek düşüme girme bu gece
sen olmak isterim sonra
çölmüş bozkırmış taşmış
sormam
her yerde açmak
her yerde kokmak
isterim

barış düşüme girme bu gece sen
olmak isterim sonra gücüm yetmez
nasıl yenerim ki savaşı yenmedikçe
duramam yerim kendi kendimi

sevgi düşüme girme bu gece
sen olmak isterim sonra
ve söz hep
ve söz hep
sevgiye bağlansın isterim
bağlanmadıkça
ben hiçbir şey olmak istemem

OSMAN BAYMAK

(Prizren, 1954-) Yüksek öğrenimine Priştine'de devam etti. Prizren'e döndü. Bir fabrikada memur olarak çalışmaya başladı. Şiirleri Kosova ve Makedonya'da yayımlanan bütün Türkçe gazete ve dergilerde yer aldı. Beş Parmak, Şarkılar Seni Arar, Kadına Türkülerim yayımlanmış şiir kitaplarıdır.

BİR ŞEY VAR GÖZLERİNDE

Bir şey var gözlerinde
Mevsimleri değiştiren
Anlamlı sıcak bir şey
Çiçekli bir şey gözlerinde

Bir şey var gözlerinde
Susan bir şey
Ağlayan bir şey gözlerinde

Bir şey var gözlerinde
Gülen bir şey
Seven bir şey gözlerinde.

SAĞIR GECE

Bu gece
Ne de çok karanlık
Nasıl da sağır öfff
Yüzlerce güneşi öldürdü

Gök alabildiğine durgun ve karamsar
Bulut artıklarından olacak
Yoğun bir buğu mevsimi başlıyor gibidir şimdi
Ölüyorlar ölüyorum
Bıçak açamaz ağızları hepsi suskun
Gölgeler durmadan büyüyor
O ben miyim dersiniz
Vapur düdükleri acı acı uğulduyor bu gece
Bu gece
Ne de sağır bir gece başlıyor
Aramızda

NEME GEREK

Bir dünya haritası
Asılı kalmış öyle duvarda
Doğu yeşilinden batı yeşiline
Odada uzanır.
Aklın yolunda yeşeren tohum

Şöyleyim böyleyim
Üç gece bu dünyayı bekledim
Neme gerek
Açtım oda kapısını geçtim.

İRFAN BELLÜR

(Üsküp, 1954 -) Üsküp "Kiril ve Metodiy" Üniversitesi'nde Psikoloji ve Türk Dili ve Edebiyatı okudu. İlk şiirlerini ortaokul öğrencisiyken yazmaya başladı. Şiirleri Makedonya ve Kosova'da yayımlanan bütün Türkçe gazete ve dergilerde yayımlandı. Al Daire, Hayali Yok Etmek yayımlanmış şiir kitaplarıdır.

KORUMAK

Senin ekmeğini bıçak değil
Benim ekmeğim korur ancak.

Senin suyunu baraj değil
Benim suyum korur ancak.

Senin bahçeni çit değil
Benim bahçem korur ancak.

Senin sevini şiir değil
Benim sevim korur ancak.
Senin özgürlüğünü silah değil
Benim özgürlüğüm korur ancak.

Senin yaşamını saray değil
Benim yaşamım korur ancak

DEĞİŞMEZ

Dünya kadar kocaman bir sofrada
Her şey var her şey
Küş sütü de yılan ağısı da.

Dünya sofrasında
Canlı varlıklardan kimileri yer
Kimileri de yenilir.

Dünya gene o dünya.

GERÇEK ALDATAMAZ GERÇEĞİ

Kurşun vuramaz kurşunu
Su boğamaz balığı
Yılan kusamaz zehiri
Kılcan salamaz güvercini
Ateş yakamaz külü
Yıkıntı oluşturama yapıyı
Sövgü alt edemez sövgüyü
Kin yok edemez kini
Sessizlik söyleyemez sözü
Diri diril temez ölüyü
Gerçek aldatamaz gerçeği.

Bunca yüzyıl sen
Kendine ulaşamadın

MEHMET BÜTÜÇ

(Prizren, 1955-) İpek Yüksek İktisat Okulu'ndan mezun oldu. Kosova'da ve Makedonya'da yayımlanan gazete ve dergilerde şiirleri yayımlandı. Tiyatro ile de ilgilendi. Prizren Amatör Türk tiyatrosunda çalıştı. Şiirleri Düşsel Senfoni kitabında toplandı.

BURALARDA YAŞAMAK BAMBAŞKA

Neden
el sallarken
göç eden kuşları izlersin

Kocacık'ta
Prizren'de
Mamuşa'da
ve buraların bilmem neresinde
mum ışığıyla
titreyen hıçkırıklar
yarar koyu karanlığı ıssız
gecelerde bir kuş olsan uçsan
uzaklara o yerlere
mutluluğa
bir avuç toprak götürsen oralara
onlara
bir avuç toprak getirsen buralara
onlardan
yeniden ağlar miydin el
sallarken o kuşlara

yüzün güler miydi
ananın kucağındaki sıcaklığa sarı
lsan
bilmem
ana kucağında olmak başka
Öksüz bir çocuk gibi
anadan uzak
buralarda yaşamak bambaşka.

VURULMUŞUZ USUMUZDAN

Hayatımız çağlar süren bir kuşku
bilinçaltı bir yaşama ortağız
dün artık dün değil
ne bugün
ne yarın
sanki tüm evrende bir kargaşa
aç olanlar
ayaklarında prangalarla yürüyenler
yaşam
düş ırmağı mı susadı
kölelik devri mi bu
bildiriler
afişler
reklamlar karışta kanımıza
hani o düşler
hani yeşil ovayı örten o masmavi gökyüzü
o elma ağacının gölgesi
o ırmak
o bülbül
kanarya
yediğimiz o elma mı
bizi cennetten cehenneme attı
ve hâlâ mağaradayken mi
bunun farkına vardık
yoksa yine mi oraya döneceğiz bu gidişle...

NOSTALJİ

Irmak ayna ayna yüzümde
kalbim
geçmişin aşklarında birer parça
silinmemiş çizgileri sevdaların içimde
o mavi var ya

o mavi
gökler mavi
gökyüzü mavi
gözyaşları mavi
aşk mavi
yeşilin gölgesinde
dünya mavi
o yanımda
kucak kucak kollar
dudaklar öpücük öpücük
ve şimdi aynı ırmağın parça parça aynalarında
yalnızlığa kapılmış yüzüm
yeşilin gölgesi de kesilmiş
anılarıma geldi o mavi ansızın
bir kıvılcım gibi
ansızın gitmiyor ama.

SABİT YUSUF

(Gostivar, 1957-) İlk, orta ve lise öğrenimini Gostivar'da bitirdi. Bir ara öğretmenlik yaptı. Gostivar muhabiri olduğu "Birlik" Gazetesi'ne gazeteci olarak girmeye çalıştı. Edebiyata, daha ilkokul sıralarındayken adım atan Sabit Yusuf, ilk zamanlarda daha çok şiir yazmakla uğraştı. Yaşam ve Ötesi, Afacan Çocuk, El Ele, Nazlım yayımlanmış şiir kitaplarıdır.

YAZ

Yaprak açan dallarda
allanıyor dut, kiraz.
Adımını sen attın
dinlenelim biz biraz.

Mavi durgun sularda
yıkanırken ördek, kaz
dalgalı denizlere çektin
bizi güzel yaz.

Dinlenen çocukların
artarken yüzünde naz,
kırda çiftçi dayının
dinlenme zamanı az.

Bir türkü yükseliyor
çalınırken telli saz, doğa
seni kutluyor
hoş geldin sen güzel yaz.

ROMANYA'DA TÜRK ŞİİRİ

MEHMET NİYAZİ

(Aşçılar, 1878 - Mecidiye, 1931) Romanya Türk Edebiyatı'nın en önemli temsilcisidir. Dârü'l-Muallim'de iyi bir eğitim gördü. Köstence Türk Rüştiyesi ve Mecidiye Müslüman Semineri'nde öğretmenlik ve müdürlük yaptı. Hayatı boyunca Türklük ve Kırım davası için uğraştı. Aruz vezniyle yazdığı kaside, gazel, terkib-i bent gibi şiirleri, onun klâsik şiir kültürüne de vukufunu göstermektedir. Şiir ve nesirlerinin bir kısmı, İthâfât, Sagış adı altında yayımlandı.

DOBRUCA'DAN SİZE SELAM KETİRDİM

Bizge Kırım bir çacrım bolsa da
Kop vakıtlar bir kaber alalmadık...
Hasretlikten kozlerge yaş tolsa da
Yeşil Curt'ka togrı col tabalmadık.

Sonra tuyduk... karanlıklar açılgan,
Kuzel Kırım yeşillengen, şenlengen.
Çatır Tau'dan küneş nuru saçılgan,
Millet curtda bayram yasap eglene.

Mında tuvgan kartlarımız canlandı!
"Barlık" tuyup süyüngenden aglaşdı.
Curt kaygısı çekken caşlar atlandı,
Caş yicitler, cetken kızlar oynaştı.

Yüzelli yıl tusnak kalgan "Tatarlık"
Sarıp cıygan "kok" bayraknı gönüllerde
Salandırgan... Oh ne aruv şu bayrak;
Artsm şanı denizlerde, her yerde.

Biz de Kırım balları, halkıyız...
Bek az evvel ayrıgamız Kırım'dan,
Tözalmaymız, kaytacamız artık siz.
Kurtarınız!Anlaşılsın bir vatan!

Kardaşları, bolganımız gerçekten
Bırleşiyi, biz ölsek de ölmesin!
"Tatar namı" işidilsin yüksekden!
Endiden sonra düşman bizni bölmesin!

Tatarlıkni yaşatacak yaşlarga...
Dobruca'dan bin ihtiram ketırdım
Curt kaygısın cetken kızga, caşlarga,
Ah, yürekten taşkan selam ketırdım.

Türkiye Türkçesiyle

DOBRUCA'DAN SİZE SELAM GETİRDİM

Bize Kırımdan bir çağrım olsa da
Uzun zaman bir haber alamadık...
Hasretlikten gözlere yaş olsa da
Yeşil Yurt'a doğru yol bulamadık.

Sonra duyduk... Karanlıklar açılmış,
Güzel Kırım yeşillenmiş, şenlenmiş
Çadır Dağ'dan güneş nuru saçılmış
Millet yurtta bayram yapıp eğleniyor.

Burada doğan yaşlılarımız canlandı!
"Varlık" duyup sevincinden ağlaştı.
Yurt kaygısı çeken gençler atlandı,
Genç yiğitler, yetişmiş kızlar oynaştı.

Yüzelli yıl tutsak kalmış "Tatarlık"
Sarıp toplamış, gök bayrağı gönüllerde
Sallandırmış... Oh ne iyi şu bayrak;
Artsın şanı denizlerde, her yerde.

Biz de Kırım çocukları, halkıyız...
Kısa bir zaman önce ayrılmışız Kırım 'dan,
Dayanamıyoruz döneceğiz artık siz
Kurtarınız! Anlaşılsın bir vatan!

Kardeşleri, olduğumuz gerçekten
Birleşiğiz, biz ölsek de ölmesin!
"Tatar namı" işitilsin yüksekten!
Şimdiden sonra düşman bizi bölmesin!

Tatarlığı yaşatacak gençlere...
Dobruca'dan bin ihtiram getirdim.
Yurt kaygısını çeken kıza, delikanlılara
Ah, yürekten taşan selâm getirdim.

İSA HALİM YUSUF

(Bülbül, 1894 - Mecidiye, 1982) Mecidiye Müslüman okulunda okudu. Malçova (Abrud), Kavurna, Pazarcık ve Cernavoda'da öğretmenlik yaptı. Kitap hâline getirilmemiş şiirleriyle, Romence'den Türkçeye Kâmus-ı Umumî adlı sözlüğü vardır. Doğup büyüdükleri topraklara olan bağlılığını ve barış özlemini dile getiren şiirleriyle tanınmıştır.

EY DOBRUCA

Ey Dobruca, şanlı vatan.
Binlerce kahraman var sinende yatan.
Uğrunda canlarını feda etmiş
Son nefeste vatan diye veda etmiş.

Dünyayı tutmuşken şöhreti, şanı
Uğrunda feda olmuş, bir taş kalmış nişanı.
Etrafa bakınca görürüm her an
Binlerce harabe var hepsi birer burhan.

Anın için isterim ki seni şad edeyim
Uğrunda ben de canımı feda edeyim.
Toprağına yüzümü süreyim
Uğrunda canımı feda edeyim.

Çün senden başka vatanı ben ne edeyim?
Sende doğdum, sende büyüdüm
İsterim ki sende vefat edeyim.

ÇALIŞALIM

Ey kardeşler, artık biz uyanalım!
Çalışalım, millete can verelim!
Halk namına şan verelim
Ecnebi bizi tahkir eylemesin

Hakkımızda fena söz söylemesin.
San'at ticaret kapıları açalım
Vatana feyzül saadet saçalım
Çalışalım, millete can verelim!
Halk namına şan verelim!

Dobruca ve sevgili vatanımız
Olsun şanlı şerefli yatağımız!

NECİP HACI FAZIL

(Azaplar, 1906–1948) Mecidiye'de öğrenim gördü. Emel dergisinde şiir ve yazıları yayımlandı. Tatar kültürü ile ilgili araştırmalar yaptı. Dobruca'da Türklerin milli kültürünü canlı tutmak için uğraş verdi.

TATAR KIZINA

1.
Boyın postm bir karavda arüv bolsa da
Küler yüzlü caş cigitni cağa tursa da,
Nazlı sesin boş cürekke ateş salsa da,
Kopayma Tatar kızı! Tanı, eksiklicin.

2.
Yalaman özimden kabalığın aytmaga,
Yabancı milletke cahilliğin caymağa,
Elge yüzimni yaltkan sırını satmağa.
Tartınma Tatar kızı! Tur, küldür yüzimni,

3.
Kurut, sen üşin toktamay akkan közimni.
Bilmem ne beklisin şu yorucı nagıştan,
İpekkenar kölek, işlemeli cavlıktan?
İstikbalin kapagan kereksiz turıştan!

4.
Kaplama Tatar kızı! Gül tüşin sarartma,
"Ak siler" men kıymetli künlerin karatma!
Baş künlerde kartının çınarına ketse de,
Apakaynın okıganın "cadı" etse de,

5.
Hakkında çıkkan sözler canına cetse de
Tönilme Tatar kızı! Antman kir mektepke!
Parla keryan, al kitabın, çalış milletke!
Bügin bala bolsan da, yarın sana sensin;

6.
Her tuvganga Tatarlık üpirecek sensin,
Ora "halk üşin" östirecek gene sensin!
Bom bil, Tatar kızı! Bonın üşin galiba
Değenler: "Izsız araba köşmez, kızsın dünya.'

Türkiye Türkçesiyle:

TATAR KIZINA

1.
Boyun poşun ilk bakışta güzel olsa da
Güler yüzlü genç yiğidi yaksa da
Nazlı sesin boş yüreğe ateş koysa da
Gururlanma Tatar kızı!Tanı eksikliğini.

2.
Utanıyorum kendimden babalığımı söylemeye
Yabancı millete cahilliğini yaymaya
Ele yüzümü utandıran sırrını satmaya
Çekinme Tatar kızı! Kalk güldür yüzümü.

3.
Kurut, senin için durmadan akan gözümü.
Bilmiyorum ne bekliyorsun bu yorucu nakıştan
İpek kenarlı gömlek, istemeli mendilden!
İstikbalini kapayan gereksiz duruştan

4.
Kaplama Tatar kızı! Gül düşünü sarartma,
"Beyaz şeyler'le kıymetli günlerini karartma.
İlk günlerde yaşlının tuhafına gitse de
Kadının okuyanını "cadı" etse de

5.
Hakkında çıkan sözler canına yetse de
Vazgeçme Tatar kızı! Ant ile gir mektebe
Parçala nakış aletini al kitabını çalış millete.
Bugün çocuk olsan da yarın sana sensin

6.
Her doğana Tatarlık üfürecek sensin
Onu "halk için" büyütecek gene sensin!
Bunu bil Tatar kızı! Bunun için galiba
Demişler: "İzi olmayan araba yürümez, kızsın dünya"

İSMAİL H.A. ZİYAEDDİN

(Köstence, 1912–1966) Mecidiye Müslüman Semineri'nden mezun oldu. Öğretmenlik ve din görevliliğinin yanında muhasebecilik, kâtiplik gibi görevlerde bulundu. Tatar Türkleri için basılan ders kitaplarının hazırlanmasında önemli görevler aldı. Romanya Türkleri için hazırlanan ders kitaplarında şiir ve nesirlerinden örneklere yer verildi. Tatar Türkçesiyle yazdığı şiirlerinden bir kısmını Toy adlı kitabında topladı.

TOY BAŞLADI

Oy bir arüv boladı-eken
Davullı toylar,
Cıyıla da keledi-eken
Uruvlar, soylar!

Aftalarca caşnı-kartnı bekletken sofi
kelip cetti bugün toy;
Kulaklarga şay hoş kelgen
davul-zurna sesi men
neşelendi bütün köy!

Col boyında birkaş bala,
toy dürküsi şala-şala.
Başlarında kötergen
tavalar, siniler men
toy yerine keteler.

Aldında cetmek üşün
colda koşı eteler!
Ayakları avurup üyünden şıgalmagan
kart ebanay Sabriye,
O da cibergen, tornı man,
bir sini kurabiye.

Türkiye Türkçesiyle:

DÜĞÜN BAŞLADI

Oy bir güzel olurmuş
Davullu düğünler
Toplanıp da gelirmiş
Akrabalar, soylar!
Haftalarca genci-yaşlıyı beklettikten sonra
gelip yetişti bugün düğün;
Kulakları öyle hoş gelen
davul-zurna sesiyle
neşelendi bütün köy!
...Yol boyunda birkaç çocuk
düğün türküsü çala çala
Başlarında kaldırdıkları
tavalar, sinilerle
düğün yerine gidiyorlar.
Önündekine yetişmek için
yolda koşu yapıyorlar!
Ayaklan ağrıyıp evinden çıkamayan
yaşlı ebe Sabriye,
O da göndermiş, torunuyla
bir sini kurabiye.

NEVZAT YUSUF SARIGÖL

(Sarıgöl, 1936 -) İlkokulu köyünde, ortaokulu Mangalya'da, liseyi de Köstence'de okudu. 1962'de Bükreş Üniversitesi Filoloji Fakültesi'nden mezun oldu. Bu fakültede öğretim üyesi olarak çalıştı. Şiir ve hikâyelerinin yanında, hazırladığı antolojiler ve çevirilerle, Türk Edebiyatının Romanya'da tanıtılmasında önemli bir rol oynadı. Nevzat Yusuf, Romanya Türkleri edebiyatında şiire derinlik ve genişlik kazandıran bir şairdir. Çok sayıda eseri bulunmaktadır.

KETTİN ANAM, KETTİN

Kettin anam, kettin,
Mında biz kaldık talpınıp;
Kömdin kültöbege, kömdin,
Tandırdaki son kornı, kömdin,
Şangıdı artından Sarıgöl'nın tozı,
Bo eken manlaydakı yazı.

Kettin anam, kettin
Biz kaldık artından karap,
Esti Kıbladan cavınlı celler
Ketirdi kalbimizge mönli künler
Kettin anam, kettin,
Bürünip Sarigöl'nin kokısına,
Kaldık mayraşıp özbaşma,
Eştik sarıbaşık korkımızga,
Örttik yarı kalgan tüşümizni
Batkan küneşin şavkına.

Közyaşları şimdi dalga dalga,
Ura tura azbar kapısına.
Kettin anam, kettin,
Babamlarga köpten köp selam
Kaldı artında beş balan,
Kettin anam, kettin, anam,

Östi koramızda bir fıdan
Pişirgen aşın damı tanlayımda
Kaydan esti bo hasret, kaydan?
Köyimizin deresinde, şimdi bile
Şınlay tura aytkan dürkülerin
Singen Sarigöl'nin kızgın toprağına,
Közindeki kaverenkli gömeleklerin.

Kettin anam, kettin, anam
Karşıgada söndi şavklar apar-topar,
Biz kaldık mında öksüz, anam,
Cüregimizde şimdi burık hasret bar
Kettin anam, kettin anam!

Türkiye Türkçesiyle

GİTTİN ANAM, GİTTİN

Gittin anam, gittin,
Burada biz kaldık gayretle çalışarak
Gömdün külden oluşan tepeciğe, gömdün,
Tandırdaki son koru gömdün,
Tozudu arkandan Sarıgöl'ün tozu
Buymuş alındaki yazı
Gittin anam, gittin
Biz kaldık arkandan bakıp
Esti kıbleden yağmurlu yeller
Getirdi kalbimize sıkıntılı günler.
Gittin anam, gittin
Bürünüp Sarıgöl 'ün kokusunu
Kaldık melçşip kendi başımıza
Eştik sarıp açık korkumuza.
Örttük yan kalan düşümüzü
Batan güneşin ışığına.
Gözyaşları şimdi dalga dalga
Vurup duruyor bahçe kapısına

Gittin anam, gittin anam
Babamlara çok çok selâm
Kaldı ardında beş yavrum
Gittin anam, gittin anam.
Büyüdü avlumuzda bir fidan
Pişirdiğin aşın tadı damağımda
Nereden esti bu hasret, nereden?
Köyümüzün deresinde şimdi bile
Çınlıyor söylediğin türküler
Sinmiş Sarıgöl'ün kızgın toprağına
Gözündeki kahverengi gömleklerin.
Gittin anam, gittin anam
Evin ön cephesinde söndü ışıklar apar-topar
Biz kaldık burada öksüz, anam
Yüreğimizde şimdi buruk hasret var
Gittin anam, gittin anam.

GÜNER AKMOLLA

(Romanya, 1941-) Bükreş Üniversitesi'nden mezun oldu. Emel, Karadeniz, Çaş, Kalgay, Agora, Kırım Sedası Litera dergi ve gazetelerinde şiirleri yayınlandı. Şiirleri Vatan, Af Kitabı, Bağışlayınız, Dağların Çiçekleri, Tatarii kitaplarında toplandı.

TOY MASALI

Dubruca'nın bir köyında,
Künge aşık mailesinde,
Toplaşkanlar akranlar akrabalar,
Toy azırlık körılgende.

- Rayıb akay, anlat bızge,
Kayday bolgan geşken künde!
Doinita'nı bek süygende,
Cengis atlı Tatar caşı!

Kıdırlezde, geçen sene,
Senin şarkın seslegende,
Kartlar közden yaş sılgende,
Neday aruw anlaştırdın!

Bin dokuzyuz doksan birde,
Bukureş'te, fakültede,
Okıy edı Cengis Önde,
Doktor bolıp şıgarman dep!

Katlarında bir binada,
Yüksek okul ortasında.
Em çalışa em okuvda,
Doina atlı şaylı bir kız!

Türkiye Türkçesiyle

DÜĞÜN MASALI

Dobrucanın bir köyünde,
Güneşe açık mahallesinde,
Toplaşmışlar akranlar, akrabalar
Düğün hazırlığı görülünce.

- Ragıb ağabey anlat bize,
Nasıl olmuş geçen günde!
Doinita'yı pek sevince
Cengiz adlı Tatar genci!

Hıdrellezde geçen sene
Senin aşkını sesleyince,
Yaşlılar gözden yaş şilince
Nasıl iyi anlaştırdın!

Bin dokuz yüz doksan birde,
Bükreş'te, fakültede
Okuyordu Cengiz Önde,
Doktor olup çıkarım diyip!

Yanlarında bir binada
Yüksek okul ortasında
Hem çalışıyor, hem okulda,
Doina adlı gösterişli bir kız!

HACIAMET CEMAL

(Peçineaga, 1943 -) Topometri Yüksek Okulu'nu bitirdi. Tatar Türkçesiyle yazdığı şiirleri ve Romen şairlerinden yaptığı çevirilerle tanındı. Romence olarak yazdığı şiirleri "Şükran" adıyla yayımlandı. Yaşayan Türk şairlerinden seçtiği şiirlerin Romence'ye çevirisinden meydana gelen Pe Carera Timpului Antologie de Poezie Tatara din Romanıa adlı bir antolojisi vardır.

DENİZ, SONBAHAR

Sonbaharda deniz
Çürümüş yosun kokuyor
Dalgalar beyhude
Sahile atılmış
Renkli sidef arayan
Hasretli kadınların topuklarını
Kavramak için tecrübe ediyorlar.

Martılar haykırıp
Sudan yeşilin gittiğini
Haberliyorlar.

Kadınlar sahilde kıyı feneri gibi duruyorlar
Dalgalardan hayrete düşen
Direkleri körfeze toplarken.

MUVAZİ ÇİZGİ

Öyle bir evde yaşıyorsun
Kapısız, penceresiz
Susuz ve aşksız
Yaşıyorsun sonbaharı bilmeden
Güneşi ve yeşili
Varolduğunu bilmeden.
Birdenbire
Kapını, pencereni,
Bilmediğin birçok şeyleri
Varolduğunu göreceksin
Bensiz yaşadığını hissedeceksin
Bende, güneşin yandığı gibi.
Yanıyorum.

GÜLTEN ABDULA

(Galat, 1946-) Pedagoji okulunu bitirdi. Öğretmenlik yaptı. Hakses gazetesinde redaktör olarak çalıştı. Rumeli Türkçesiyle yazdığı şiirleri, Romanya'da ve Türkiye'deki dergilerde yayımlandı. Lirik bir şairdir.

SİZİN İÇİN

Körpe elma ağaçlarını koparmaymız, lütfen
Dalların arasında görünen ışığı parçalamayınız
Çünkü ışıkların arasında görünen çiçekler
Benim rüyalarımdır, çocukluğumdur.

Çocuk olsam kara dutlardan dudaklarımı boyasam
Güneşin ateşinden bir bardak ışık içsem
Masallar arkasına saklansam,
Annemin, babamın ellerini koklasam
Dolaplarla dönsem, ip atlasam, salıncakta sallansam
Sizinle çocuk olup yine oynasam.

Onun için körpe elma ağaçlarını koparmaymız
Dalların arasında görünen ışığı parçalamayınız
Çünkü ışıkların arasında görünen çiçekler
Benim rüyalarımdır, çocukluğumdur,
Öldürmeyiniz!

ANNEMİN ELLERİ

Yaşlı gözler için güzel sözler
Çünkü annemin elleri ağlıyor
Annemin elleri nohut, buğday, pirinç ayıklıyor
Annemin elleri üzüntü, umut, bekleyiş ayıklıyor
Tane, tane ayıklıyor
Karlı toprağın altında ölmüşlerin kemikleri beyazlıyor

Bende kurban olup
Anemin parmakları arasından
Buğdayla, nohutla, pirinçle beraber kayboluyorum...
Yavaş yavaş annemin aydınlık elleri
Toprağa gömülüyor.

FATMA SADIK

(Kalaycı, 1950 -) Romanya Türk Edebiyatı'nda, yazdığı Romence şiirleriyle tanınan bir şairdir. Lise yıllarından itibaren Romen dergilerinde şiirleri yayımlanmaya başladı. Renkler dergisinde yayımlanan Türkçe yazılmış şiirleri de bulunmaktadır. Papatya Tebessümü İçin Şarkı yayımlanmış şiir kitabıdır.

GELİNİZ

Delirmiş yeşil ormanlarda
İlkbahar katılmış gülmekten.
Ne cennetlik saçmış dünya
Geliniz şimdi benim köyüme,
Kalaycı'nın tozu altın,
Suyu Zemzem çeşmesinden
Menekşeler açmış mis kokur,
Geliniz gözlerimizi gençleştirelim.

HASRETLİK

Benim gemim kaybolmuş
Bir sabah dünyaya gelmez oldu
Arkadaşlar, arayın siz gemimi.
Ben beklerim her zaman
Çok zor şu hasretlik.
Nasıl anlatayım size sözümü?
Kuvvetim kaçmış azar azar,
Kapım açıktır, geliniz bir pazar.

GAGAUZYA'DA TÜRK ŞİİRİ

NİKOLAY PETROVİÇ ARABACI

(Kiriet,1893-1960) Çağdaş Gagavuz Edebiyatı'nın ilk şairlerindendir. Kiriet köyünde doğmuştur. Moskova'da Güney-Doğu Dilleri Enstitüsü'nü bitirdi. İlk şiirleri Kırım'da çıkan gazetelerde Gagavuz Türkçesiyle yayımlandı. Gagavuz Türkçesinin ve kültürünün sözcülüğünü yapmıştır. Bizim Drumi adlı dört bölümlük bir destanı Bucaktan Seslar adlı antolojide yayımlanmıştır.

BİZİM DRUMİ

(Poemadan bir parça)

Çoktan yaamur bulutlan
Gökü ayı heptân örtmüştü.
Gecâ yarı horozlan
Şindân bizim küüydâ ötmüştü.

Raat uyeer yorgun insan...
Bu geç vakit salt uyumaz
Küüydâ sin-sin gezân bir can:
O saklanır o açılmaz.

O, dolaya bakınarak,
Bir aula girdi deyneklân.
Köpek ona pek salarak,
Sustu, çüüdü büük sevinmeklân.

Bu köpek salmasından
Manol amca uyanmıştı
Pençerâ urmasından
Birdân bira kâr şaşırmıştı.

Manol donca, yavaş kalkıp,
Biraz durmuş korkuylan,
Ama pençereyâ bakıp,
O tanımış komşusunnan.

Kapu taa o saat açılmış...
Alıp musaafiri kucaklan,
Manol patadan taşımış,
Zerâ büük dostmuş bu kaçaklan.

Bu musaafir beş yıl geeri
Bir düüş çeketmiş romınnarlan.
O Bucakta çiftçileri !
Çarmış cengâ okkupantlarlan

Düşmüş Dof tan zindanına.
Ştâ partiyanın yardımınnan
Kaçıp gelmiş karısına
Hem laflanmaa ii dostlarınnan.

Ona bu büük neet elverir,
O nunaya gelmiş bu neetlân,
Salt zavalı o musaafir
Bu gün buluşmamış kısmetlân.

Laf ceketti Manol kendi:
Bobam, seni aldıktan sora,
Çok kötektan tez geçindi...
Anan sa hem eşin Tudora,

Açan romın candarları
Sizâ gelip taraşlamakları
Soymuştu lift altınnarı,
İki candar kesti nacakları...

NİKOLAY GEORGİEVİÇ TANASOĞLU

(Kiriet,1895-1970) Üniversiteyi Komrat'ta bitirdi. Uzun yıllar öğretmenlik yaptı. Bucaktan Sesler, Su Yolunda, Çadır Manileri, Kuşlar Bey Seçerler gibi şiirleriyle tanındı.

KUŞLAR BEY SEÇERLÂR

Çoktan, çoktan bir vakıtlar
Kuşlar pek dalaşırmışlar.
Bunun için neet koymuşlar
Kendilernâ bey seçsinnâr.

Kavga, çekiş annaşmışlar
Bir büyük daaya toplansınnar.
Eni sürtük kartal giymiş-
En ileri daaya gelmiş;

Tez buhu ardına gelmiş.
Bir meşedâ konak etmiş.
Toklu gibi beşli toylar
Yayan taa çok örümüşlâr.

Çıkıp gökâ artık üüsek,
Dizi dizi boz turnalar,
Biri-birinâ ses ederâk
Daaya saa-sem etişmişlâr.

Al bacaklı kart leleklâr,
Dönâ-dönâ, aldanarak
Beş-on güncâz yol yapmışlar.
Bir büük sürü arsız garga
.....
Ama kuşlar bu şiretlii
Anner birdân hepsidi
Da bu takım işlâr oler;
Hep kartal kuş beyi kaler.

Da büün da cwirliga hep
Üüsââ çıkmaa dalap eder.
Birdân aşaa salverilip,
-Hep benim kuş beyi, -baarer.

DİYONİS TANASOĞLU

(Kiriet,1922-) Komrat Devlet Üniversitesi'nin rektörlüğü yaptı. Gagauz öğretmenlerine ana dili kursları açmış, Gagavuz Türkçesiyle radyo programları hazırlamış ve okul kitapları yazmıştır. Şiirleri Bucaktan Sesler, Çal Türküm, Adamın İşleri, Hoşluk adlı eserlerinde toplanmıştır.

ANA DİLÎM

Ana dilim -tatlı bal,
Salkım çiçâği kokusu,
Şırasını üklü dal
Vermiş gömeç dolusu.
Ana dilim - gözâl ses,
Ma'anâ - türkü avası,
Onu ışidân herkez
Doyrnaz, geçmâz avazı.

Ana dilim - gevrek söz,
Uygun dizili sedef,
Ürük fikir ona öz,
Keyfimâ verir hep keyf.

Onsuz hiç geçmâz açlığım,
Kuru kalır masalım;
Onsuz hiç olmaz saahğım,
Kısır gezâr akılım.

Dili lâzım bilelim,
Biz ona inan evladız;
Dili hiç kaybetmeyelim
Salt onunnan biz insanız!

VASİLİY DULOGLU

(1931) Valkaneş'e bağlı Çeşmeköy'de doğdu. Uzun yıllar değişik okullarda öğretmenlik yaptı. 1961 yılından beri edebiyatla uğraşmaktadır. İlk Yaz Türküsü adlı antolojide şiirlerinden örnekler yer almaktadır.

ANAVATANIM

Dünneydâ salt bir ana
Verilmiş her birinâ.
Vatanım da bir - bana,
Onu lââzım pek sevmââ.

Büüktür memleketimiz,
Onu lââzım korumaa.
Barabar hazırız biz
Cenklerâ karşı durmaa.

Nekadar bizdâ varlık, -
Onnar da hepsimizin.
"Salt olsun özlem saalık!"-
Okadar bizdân izin.

Cenk etmââ biz diil kayıl,
Onu kimsey istemâz,
Dünnââ cengâ diil kayıl,
Birinâ islââ gelmâz.

Onuştan, biz, insannar,
Kol-kola tuttuk birlii.
Bizim dişli duşmannar
Görmâzlâr bizdân iilik.

DİMİTRİ KARAÇOBAN

(Beş elma köyü, 1933-1986) Maksim Gorki Edebiyat Enstitüsü'nden mezun oldu. Etnolog, müzeci, ressam ve edebiyatçı olarak tanınır. Moldava Sosyalisti gazetesinin haftalık ilavesinde çıkan şiiriyle edebiyat hayatına atıldı. Şiirleri İlk Laf, Yanıklık, Bayılmak, Persenglar kitaplarında toplandı.

MAANİLÂR

Küçüktân biz hep bilâ,
büük olduk büüyâ-büüyâ.
Sindi gel, dâ olalım: .
Sân gelin, bân dâ güvâ.

* *

Şeker tatlı, tuz tuzlu,
Bân çocuklu, sân- kızlı.
İkimiz dâ biz havez,
Ha evlenelim hızlı.

* *

Ha gidelim mantara,
Mantar hiç toplamaylım.
Sarılıp öpüşelim,
Havezi saklamaylım.

* *

Ah, ne genç-genç kızçazlar
Meydana toplaşırlar!
Bân sandım, onnar yaban,
Onnar sa yaklaşırlar.

* *

Gençlâr geçer sokaktan,
Sokak öter sıklıktan.
Üç saat sevdim yârimi,
Elim acıer sıkmaktan.

…….
Oldum otuz yaşında,
Da başladım bân senmââ.
Sokakta sa kızçazlar
Olmuşlar – taman sevmââ.

STEPAN KUROGLU

(Dimitrovka, 1940-) Kişinev'de dil ve tarih alanlarında öğrenim gördü. Öğretmenlik ve okul müdürlüğü, Moldavya Bilimler Akademisi Azınlık Milletler Enstitüsü Gagavuz Türklerini Araştırma Bölümü Başkanlığı yaptı. Eserlerinden bazıları Moldavcaya çevrilmiş, ayrıca Türkiye, Altay, Azerbaycan, Kırgız ve Tatar Türkçelerine aktarılmıştır. Bir Kucak Güneş, Kızgın Çiyler, Kauş Avalan, Çık Çık Güneş kitaplarından bazılarıdır.

ANA SICAA

Ellerin, anam, ne kadar
Bu dünneydâ işlemiş,
Sanki onnara hiç mi aar
Bir vakit gelmemiş?

Kaç kerâ ellerin yıkamış?
Buruşmuş ellerin sudan.
Kaç kerâ bizi yılaçlatmış
En acı hem büük acıdan?

Kaç kerâ ekmek kazanmış?
Kazmadan sertlenmiş ellerin.
Kaç kerâ onnar çallanmış
Doyurmaa deyni bizleri.

Ömürdâ zorlan geçip
Ellerin artık erimiş,
Salt sıcaan uşaklar için
Hep öle sıcak kalmış.

VASİ FİLİOĞLU

(Beşalma, 1949-) İlkokulu köyünde ortaokulu ise Kamenka Ziraat Okulu'nda okudu. Moldova Yazarlar Birliği Üyesi olan şairin Aydınlık, Yıl Koşan Koraflar, Ha Tutalık Kol kola, Can Sıkıntısı adlı şiir kitapları bulunmaktadır.

ANA TOPRAK

Eh toprak ana toprak
O üüran heptan haşlak
Hem geniş, nasıl bir kır,
Ölçüsüz güdar hatır

Kar çelik o kuvedin
Savaşer ki büünnan / büün
(Dildir ani üünelim
Beslemaa hep dünneyi.

Pek mayılım ban sana,
Ne mutlu o canına!
Çalışırersın ki öla
Olalım bir sensela

Gün gelar - olsun yortu,
Gök biza - birlik örtü
Toplaşma Meydan başa
Annaşmak şu konuşa.

Şefk etsin, kalkıp, Dimuş,
Mihail, hem Kol, hem Buş:
Dünneda topraktır bir, -
Olalım ko musaafir!

İi kardeş olup uygun,
Baaşlaylım haşlak duygu.
Annaşmaktır salt yalpak,
Nasıl san, ana toprak!

TODUR ZANET

(Gagvuzya, 1958-) Gagavuz Milli Marşı'nın şairidir. Ana Sözü gazetesinin baş redaktörü oldu. Kırlangıç gazetesini çıkardı. Bazı eserleri sahnelendi. Zaman Ersin Evim, Akardı Batıya Güneş, Karımcalık, Böcücik, Akar Yıldız, Açlık Kurbanları yayımlanmış eserleridir.

CANAVAR ŞİMALİ BAYRAMA

Giziliydi bayrakta
O eski zamanlarda.
Geldi eni vakıtlar
Gene düştü bayraklar.
Alındı kararjzin.
Silindi ordan izin.
Geçmişte kaldı adın,
Benim palı canavarım.

BİR MAANİ

Kırdan geçit karaca,
Gidip pindi yamaca.
Vardı bir yarcaz benda
Gözçeleri karaca.

VALENTİNA KARANFİL

(Etulya,1973-) Öğrencilik yıllarında edebiyatla ilgilenmeye başlamış, ilk şiirleri 1987 yılında mahallî gazetelerde yayımlanmıştır. Karanfil'in şiirlerinde millî kültüre bağlılık ve yaşama sevinci ana temayı oluşturmaktadır.

İSTEYİŞ

İstâmeerim bu dünnaâ
Kara tütünnân tütsün.
İsteerim ban ana küüydâ
Horozun sesi ötsün.

İstâmeerim aalasın
Çilidâl uşacıklar.
Ko bu dünneeydâ kalsın
Dirlik hem büük kısmetlâr.

Sebepli sular aksın
Kudretli Bucaamıza.
Güleyrâk alatlasın
Uşaklar kucaamıza.

Kim gülârdi, ko gülsün,
Ama düil islââ,
Kim azetmeer dilindân,
O hiç düil insan.

Ban yazenm canımdan,
Kendi dilimda.
Peetim korkmeer bişeydân...

ANJELA MUTKOGLU

(Duudu, 1975-) Komrat Devlet Üniversitesi'nin Milli Kultura Fakültesini bitirdi. Tiyatro ile de ilgilendi. Oyuncu ve rejisör olarak çalıştı. Şiirleri çeşitli gazetelerde yayımlandı.

ŞAFAK

Canım düüler senin için,
Senin için, uşaam.
Senin için yaşêêrım bän
Senin için öl`cäm.

Senin için sabaadan bän
Uyumêêrım, kızım,
Çaarêrım gün duumasını
Senin için, nazlım.

Ko yısıtsın seni güneş,
Benim çiçek kızım,
Aydınnatsın yolu ateş,
Benim ak almazım!

Kuşlar senin için çalêr,
Senin için bu gök.
Sendän duuma bu dünnäda,
İnan, hiç kimsey yok.

Kaldıracam seni, uşaam,
Üüsek yıldızlara.
Sän birini savaş almaa,
Ko şafk etsin sana.

Bundan sora bän gidecäm
Uzak uzaklara.
Sana yardım edär bu şafk
Çıkmaa yukarlara.

KAYNAKÇA

Fahri Kaya, Eski Yugoslavya'da Çağdaş Türk Şiiri Antolojisi, İstanbul, 1992,

Feyyaz Sağlam, Batı Trakya/Yunanistan'da Çağdaş Türk Edebiyatı Antolojisi, 1990.

_____, Yunanistan (Batı Trakya) Türkleri Edebiyatı Üzerine İncelemeler, cilt II, İzmir 1993,

Gülgün Serdar, Kıbrıs Türk Edebiyatı, Türk Dünyası El Kitabı, Ankara, 1992.

Harid Fedai, Kıbrıs Müftüsü Hilmi Efendi, Şiirler, Lefkoşa, 1987.

Hasan Şefik Altay, Kıbrıs Türk Şiirleri Antolojisi, Lefkoşa, 1965.

Hayriye Süleymanolu Yenisoy, Bulgaristan Türkleri Şiiri, Türk Dili, Türk Şiiri Özel Sayısı V., Sayı: 531, Ankara, 1996.

İ. Ulvi Yavuz, Türk Dünyası Şiir Güldestesi 5, Ankara, 2006.

_____, Türk Dünyası Şiir Güldestesi 7, Ankara, 2011.

_____, Türk Dünyası Şiir Güldestesi 8, Ankara, 2012.

Mehmet Yaşın, Kıbrıslı Türk Şairleri Antolojisi, İstanbul, 1994.

Mustafa İsen, Balkanlarda Türk Çocuk Şiiri Antolojisi, Ankara, 2011.

Nevzat Kösoğlu, Başlangıcından Günümüze Kadar Türkiye Dışındaki Türk Edebiyatları Antolojisi, C.1-16, Ankara, 2000.

Nimetullah Hafiz, Yugoslavya'da Türk Halk Edebiyatı, 1. Uluslararası Türk Halk Edebiyatı Semineri, Eskişehir, 1983.

Osman Baymak, Yugoslavya Çağdaş Türk Şiiri Antolojisi, Prizren, 2001.

_____, Makedonya Türk Çocuk Şiiri Antolojisi, Prizren, 2011.

_____, Balkan Kadın Şairleri Antolojisi, İstanbul, 2009.

_____, Rumeli Sizi Unutmaz, Prizren, 1997.

Yusuf Hamzaoğlu, Balkan Türklüğü, c.1-2-3, İstanbul, 2010.

Tuna yüce bir ırmak
Arzum hep sana varmak
İsterim de varamam
Dört yanım demir parmak

Yenisoy